

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

S t a n o v i s k o

Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky k Návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky za rok 2004

Ú v o d

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) v zmysle § 5 ods. 1 zákona NR SR č. 39/1993 Z.z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov vypracoval stanovisko k Návrhu štátneho záverečného účtu Slovenskej republiky za rok 2004 z hľadiska dodržiavania

- zákona č. 598/2003 Z.z. o štátnom rozpočte na rok 2004,
- zákona NR SR č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov,
- zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov,
- ďalších zákonov a predpisov súvisiacich s hospodárením s prostriedkami štátneho rozpočtu a nakladania s majetkom štátu.

NKÚ SR v stanovisku hodnotí:

- náležitosti Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2004,
- súhrnné výsledky rozpočtového hospodárenia,
- príjmy a výdavky štátneho rozpočtu,
- rozpočtové vzťahy SR a EÚ,
- výdavky štátneho rozpočtu na výskum a vývoj,
- programové rozpočtovanie,
- financovanie schodku štátneho rozpočtu,

- štátne aktíva a štátne pasíva,
- návratné finančné výpomoci,
- ostatné zložky verejného rozpočtu.

Stanovisko sa opiera o kontrolné poznatky NKÚ SR za rozpočtový rok 2004 v jednotlivých rozpočtových kapitolách, ostatných zložkách verejného rozpočtu, výrok audítora k účtovnej závierke Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) k 31.12.2004, údaje a informácie poskytnuté Štatistickým úradom SR, NBS a Štátnou pokladnicou.

1 Náležitosti Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2004

NKÚ SR konštatuje, že predložený Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2004 (ďalej len „Návrh ŠZÚ SR“), v súlade s § 50 ods. 8 zákona NR SR č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“), obsahuje:

- údaje o príjmoch a výdavkoch verejného rozpočtu,
- bilanciu financovania schodku štátneho rozpočtu a štátneho dlhu,
- bilanciu štátnych aktív a štátnych pasív,
- prehľad o stave a vývoji dlhu verejného rozpočtu,
- údaje o aktívach a pasívach verejného rozpočtu,
- prehľad o poskytnutých návratných finančných výpomociach a o poskytnutých štátnych zárukách podľa príjemcov,
- prehľad o použití rozpočtových rezerv,
- prehľad o poskytnutých úľavách podľa osobitného predpisu.

2 Súhrnné výsledky rozpočtového hospodárenia

2.1 Súhrnná charakteristika vývoja ekonomiky Slovenska v roku 2004

Štátny rozpočet na rok 2004 predpokladal podiel deficitu na HDP v bežných cenách na úrovni 4,019 %. Skutočnosť dosiahla úroveň 3,310 %, čo je možné považovať za zásadný pokles smerujúci k deficitu verejných financií na úroveň 3 %.

Porovnanie plnenia hlavných makroekonomických ukazovateľov v roku 2004 podľa prognózy v štátnom rozpočte na rok 2004 a predbežného odhadu Štatistického úradu SR (ďalej len „ŠÚ SR“) dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	ŠR SR 2004	Odhad ŠÚ SR za rok 2004	Rozdiel (2 – 1)
	1	2	3
Tvorba HDP v b. c. (mld. Sk)	1 293,2	1 325,5	+ 32,3
Reálny rast HDP v s. c. (%)	4,1	5,5	+ 1,4
Priemerná ročná miera inflácie (%)	8,1	7,5	- 0,6
Rast zamestnanosti podľa Výberového zisťovania pracovných síl ŠÚ SR - ďalej len „VZPS“ (%)	1,0	0,3	- 0,7
Priemerná miera nezamestnanosti podľa VZPS (%)	17,2	18,1	- 0,9
Rast priemernej reálnej mzdy (%)	0,6	2,5	+ 1,9
Podiel salda bežného účtu platobnej bilancie na HDP (%)	3,5	3,5	x

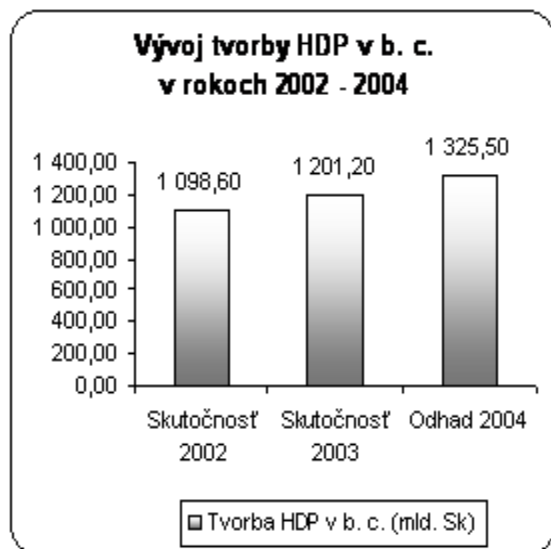
Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

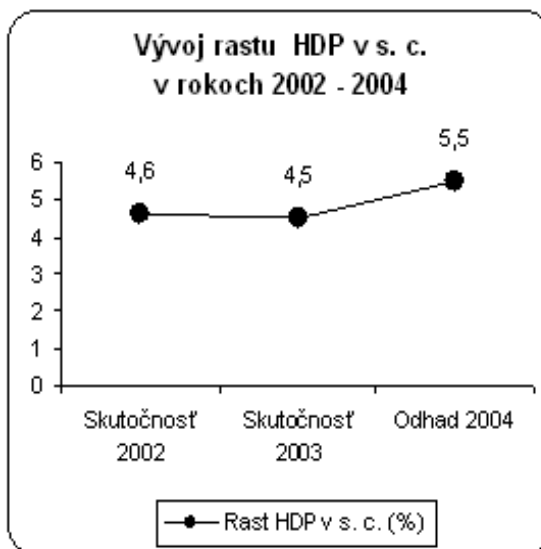
Podľa predbežného odhadu ŠÚ SR rast slovenskej ekonomiky v roku 2004 dosiahol najrýchlejšie tempo za posledných 8 rokov. Priaznivý bol aj vývoj inflácie a reálneho rastu priemernej mesačnej mzdy.

2.1.1 Ekonomický rast a jeho štruktúra

Vývoj tvorby HDP v b. c. (mld. Sk) a jeho ročného tempa rastu v s. c. (%) v rokoch 2002 - 2004 podľa údajov ŠÚ SR dokumentujú nasledovné grafy:

Graf: NKÚ SR

Graf: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

Z hľadiska výrobných činností vývoj tvorby HDP v b. c. (mld. Sk) a jeho rastu v s. c. (%) podľa údajov ŠÚ SR v rokoch 2002 – 2004, s medziročným porovnaním s rokom 2003, dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2002		Skutočnosť 2003		Odhad 2004		Rozdiel 04/03	
	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	p. b.
	1	2	3	4	5	6	(5 – 3)	(6 – 4)
A. Produkcia	2 594,6	4,4	2 868,0	5,1	3 088,6	3,1	+ 220,6	- 2,0
B. Medzispotreba	1 610,2	4,7	1 785,5	5,2	1 891,8	1,5	+ 106,3	- 3,7
C. Hrubá pridaná hodnota (A-B)	984,4	4,0	1 082,5	5,1	1 196,8	5,8	+ 114,3	+ 0,7
D. Čisté dane z produktov	114,2	10,5	118,7	- 0,9	128,7	2,7	+ 10,0	+ 3,6
HDP (C + D)	1 098,6	4,6	1 201,2	4,5	1 325,5	5,5	+ 124,3	+ 1,0

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

V roku 2004 podiel medzispotreby na hrubej produkcii v b. c. v porovnaní s rokom 2003 klesol o 1 p. b. na 61,3 %. Rast hrubej pridanej hodnoty v s. c. v roku 2004 súvisel hlavne s rastom pridanej hodnoty vo finančnom sprostredkovaní o 30,1 %, v stavebníctve o 11,8 %, priemysle o 11,5 %, obchode o 11,3 % a v pôdohospodárstve o 9,6 %. V porovnaní s rokom 2003 úroveň pridanej hodnoty v s. c. poklesla najmä v ostatných spoločenských službách o 25,2 %, zdravotníctve a sociálnej pomoci o 16,2 % a vo verejnej správe a obrane o 6,2 %. Čisté dane z produktov v s. c. medziročne vzrástli o 2,7 % na 128,7 mld. Sk.

Z hľadiska výdavkových kategórií vývoj tvorby HDP v b. c. (mld. Sk) a jeho rastu v s. c. (%) podľa údajov ŠÚ SR v rokoch 2002 - 2004, s medziročným porovnaním s rokom 2003, dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2002		Skutočnosť 2003		Odhad 2004		Rozdiel 04/03	
	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	p. b.
	1	2	3	4	5	6	(5 - 3)	(6 - 4)
A. Konečná spotreba	854,4	5,3	917,7	0,3	1 008,3	2,8	90,6	2,5
B. Tvorba hrubého kapitálu	322,4	2,6	305,5	- 8,2	349,1	13,1	43,6	21,3
C. Čistý vývoz výr. a služieb	- 78,1	0,1	- 17,9	8,9	- 35,6	- 1,3	- 17,7	- 10,2
C.1 Štatistický rozdiel	0	0	- 4,1	0	3,7	0	7,7	0
HDP	1 098,7	4,6	1 201,2	4,5	1 325,5	5,5	124,3	1,0

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

Z rastu zložiek HDP v roku 2004 podľa výdavkových kategórií vyplýva, že rast HDP v s. c. na úrovni 5,5 % bol pri oslabení vplyvu čistého vývozu tovarov a služieb založený výlučne na prírastku domáceho dopytu tvoreného rastom konečnej spotreby a tvorby hrubého kapitálu.

Vývoj tvorby konečnej spotreby (ďalej len „KS“) v b. c. (mld. Sk) a jej rastu v s. c. (%) vrátane jej zložiek podľa údajov ŠÚ SR v rokoch 2002 - 2004, s medziročným porovnaním s rokom 2003, dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2002		Skutočnosť 2003		Odhad 2004		Rozdiel 04/03	
	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	p. b.
	1	2	3	4	5	6	(5 - 3)	(6 - 4)
Tvorba KS a jej rast	854,4	5,3	917,7	0,3	1 008,3	2,8	+ 90,6	+ 2,5
v tom:								
1. KS domácností	624,5	5,5	667,5	- 0,8	738,7	3,5	+ 71,2	+ 4,3
2. KS neziskových inštitúcií	9,0	4,4	10,6	10,9	11,9	5,8	+ 1,3	- 5,1
3. KS verejnej správy	220,8	4,9	239,6	2,7	257,4	1,2	+ 17,8	- 1,5

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

V raste KS v s. c. v roku 2004 najvýznamnejší medziročný obrat zaznamenal prírastok konečnej spotreby domácností, ktorý súvisel nielen so zvyšovaním kúpnej sily obyvateľstva spojenej s medziročným rastom zamestnanosti o 0,3 % a priemernej reálnej mzdy o 2,5 %, ale napríklad aj s rastom úverov poskytnutých obyvateľstvu v b. c., ktoré pri medziročnom prírastku o 40,8 % vzrástli o 29,2 mld. Sk na úroveň 100,7 mld. Sk. Pokles rastu konečnej spotreby verejnej správy bol dôsledkom konsolidácie verejných financií spojenej s fiškálnym cieľom vlády SR postupne znížiť deficit verejného rozpočtu na úroveň 3 % z HDP. V konečnej spotrebe verejnej správy v s. c. výdavky na odmeny zamestnancov tvorili 45,2 %.

Vývoj tvorby hrubého kapitálu (ďalej len „HK“) v b. c. (mld. Sk) a jeho rastu v s. c. (%) vrátane jeho zložiek podľa údajov ŠÚ SR v rokoch 2002 - 2004, s medziročným porovnaním s rokom 2003, dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2002		Skutočnosť 2003		Odhad 2004		Rozdiel 04/03	
	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	p. b.
	1	2	3	4	5	6	(5 - 3)	(6 - 4)
Tvorba HK a jeho rast	322,4	2,6	305,5	- 8,2	349,1	13,1	+ 43,6	+ 21,3
v tom:								
1. Hrubý fixný kapitál	303,5	- 0,6	308,4	- 1,5	327,2	2,5	+ 18,8	+ 4,0
2. Zmena stavu zásob	18,9	12,5	- 2,9	- 2,1	21,9	18,6	+ 24,8	+ 20,7

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

Na reálny rast tvorby HK v s. c v roku 2004 mala najvýznamnejší vplyv zmena stavu zásob a cenností, nakoľko tvorba hrubého fixného kapitálu medziročne vzrástla len o 2,5 %. Vo vývoji zmeny stavu zásob a cenností v b. c. sa premietlo predovšetkým zvýšenie stavu zásob materiálu o 7,2 % a tovaru o 6,7 %. Na rast tvorby hrubého fixného kapitálu v b. c. malo rozhodujúci vplyv zvýšenie tvorby nových fixných aktív o 0,8 % na 334,0 mld. Sk v rámci investičnej aktivity sektora nefinančných korporácií a zvýšenia objemu nadobudnutého použitého dlhodobého majetku o 53,5 % na 35,1 mld. Sk. Investície do strojov medziročne vzrástli o 9,7 % na 200,1 mld. Sk v b. c. Investície do stavieb medziročne poklesli o 9,1 % na 105,6 mld. Sk v b. c.

Vývoj vývozu a dovozu výrobkov a služieb vrátane ich salda v b. c. (mld. Sk) a ich rastu v s. c. (%) podľa údajov ŠÚ SR v rokoch 2002 - 2004, s medziročným porovnaním s rokom 2003, dokumentuje nasledovná tabuľka:

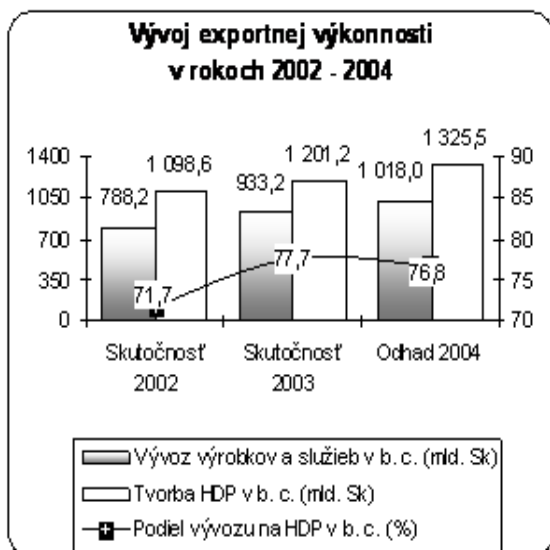
Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2002		Skutočnosť 2003		Odhad 2004		Rozdiel 04/03	
	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	%	mld.Sk	p. b.
	1	2	3	4	5	6	(5 - 3)	(6 - 4)
A. Vývoz výrobkov a služieb	788,2	5,6	933,2	22,5	1 018,0	11,4	+ 84,8	- 11,1
B. Dovoz výrobkov a služieb	866,3	5,5	951,1	13,6	1 053,6	12,7	+ 102,5	- 0,9
C. Saldo vývozu a dovozu (A-B)	- 78,1	0,1	- 17,9	8,9	- 35,6	-1,3	- 17,7	- 10,2

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

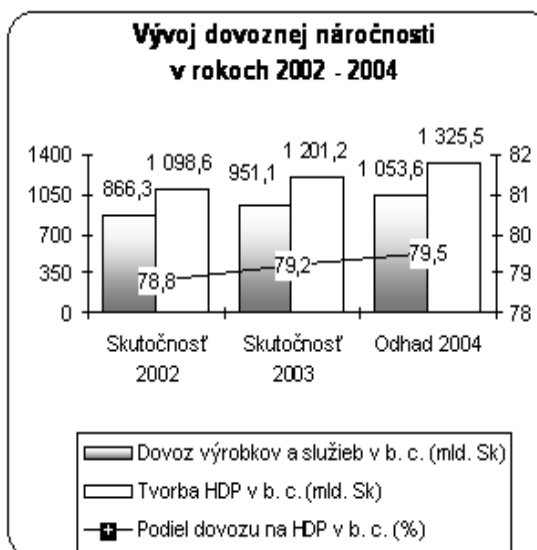
Na zníženie medziročnej dynamiky rastu vývozu výrobkov a služieb v s. c. v roku 2004 mal negatívny vplyv pokles rastu v sektore dopravných prostriedkov. Rast dovozu výrobkov a služieb v s. c. ovplyvnil rast tvorby hrubého fixného kapitálu o 2,5 % hlavne v sektore dovozu strojov, dopravných prostriedkov a nerastných surovín. Pasívne saldo vývozu a dovozu výrobkov a služieb v b. c. tvorilo pasívne saldo výrobkov vo výške 46,3 mld. Sk a aktívne saldo služieb vo výške 10,7 mld. Sk. Pri prepočte salda vývozu a dovozu výrobkov a služieb na s. c. sa však dosiahlo pozitívne saldo v objeme 14,3 mld. Sk, čo poukazuje na značný vplyv zmien výmenného kurzu slovenskej koruny (ďalej len „SKK“) a cien výrobkov a služieb na tomto salde. Podľa predbežných údajov NBS sa ceny dovozov tovarov a služieb v s. c. v roku 2004 medziročne znížili o 1,7 % a ich vývozov o 2,1 %.

Vývoj exportnej výkonnosti a dovoznej náročnosti ekonomiky Slovenska podľa údajov ŠÚ SR v rokoch 2002 - 2004 dokumentujú nasledovné grafy:

Graf: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR, NBS

Graf: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR, NBS

Pokles exportnej výkonnosti v roku 2004 o 0,9 p. b. súvisel s medziročným znížením rastu zahraničného dopytu o 9,3 p. b. v b. c., a to hlavne v sektore automobilového priemyslu, v ktorom sa znížil vývoz motorových vozidiel, prívesov a návesov o 13,1 mld. Sk. Na prírastok dovoznej náročnosti o 0,3 p. b. mal rozhodujúci vplyv medziročný rast tvorby hrubého kapitálu o 19,5 p. b. v b. c a konečnej spotreby o 2,4 p. b. v b. c.

2.1.2 Cenový vývoj a inflácia

Priemerná ročná miera inflácie za rok 2004 medziročne poklesla o 1,0 p. b. na 7,5 % vplyvom menšieho rozsahu administratívnych úprav regulovaných cien a zlacnenia dovozu tovarov v dôsledku zhodnotenia výmenného kurzu SKK.

Vývoj priemernej ročnej miery inflácie meranej indexom spotrebiteľských cien (%) vrátane vplyvu regulovaných cien, nepriamych daní a položiek s trhovými cenami vyjadrenými jadrovou infláciou (p. b.) podľa údajov NBS a ŠÚ SR v rokoch 2002 - 2004, s medziročným porovnaním s rokom 2003, (p. b.) dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	Skutočnosť 2002	Skutočnosť 2003	Odhad 2004	Rozdiel 04/03
	1	2	3	(3 - 2)
Priemerná ročná miera inflácie	3,30	8,50	7,50	- 1,00
v tom:				
1. Príspevok administratívnych úprav regulovaných cien	1,50	4,86	3,73	- 1,13
2. Príspevok nepriamych daní v neregulovaných cenách	0,41	1,69	1,94	+ 0,25
3. Príspevok jadrovej inflácie	1,46	1,99	1,89	- 0,10
v tom:				
1. Príspevok cien potravín	- 0,04	0,04	0,18	+ 0,14
2. Príspevok čistej inflácie	1,50	1,95	1,71	- 0,24

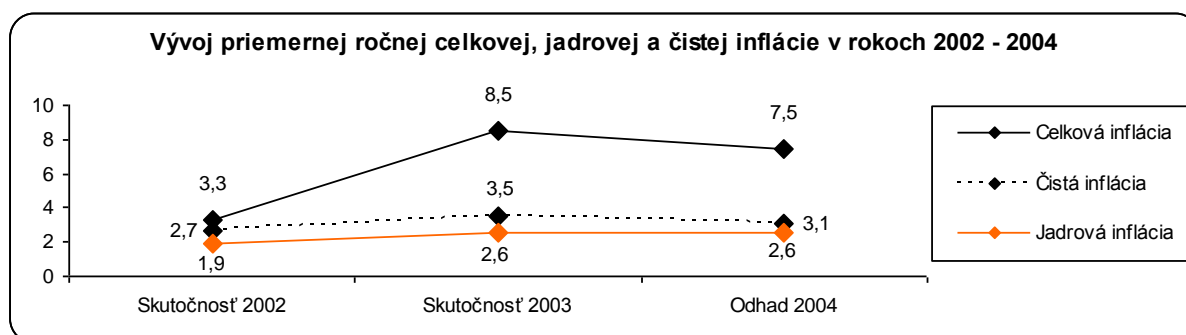
Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR, NBS

Určujúcim faktorom vo vývoji priemernej ročnej miery inflácie v roku 2004 bol príspevok rastu regulovaných cien hlavne u producentov energií a poskytovateľov cestovných a poštových služieb, u ktorých vzrástli o 15,1 %. V príspevku zmien nepriamych daní v regulovaných cenách sa prejavilo zjednotenie sadzby dane z pridanej hodnoty a vývoj cien

pohonných hmôt. Na vývoj jadrovej inflácie v roku 2004 mal negatívny vplyv rast cien ropy a znehodnocovanie výmenného kurzu amerického dolára (ďalej len „USD“), ktorý bol kompenzovaný poklesom cien obchodovateľných tovarov v dôsledku zhodnotenia výmenného kurzu SKK a zvýšenia konkurencieschopnosti v maloobchode.

Vývoj priemernej ročnej celkovej, jadrovej a čistej miery inflácie (%) meranej indexom spotrebiteľských cien podľa údajov ŠÚ SR v rokoch 2002 - 2004 dokumentuje nasledovný graf:

Graf: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR, NBS

2.1.3 Vývoj na trhu práce

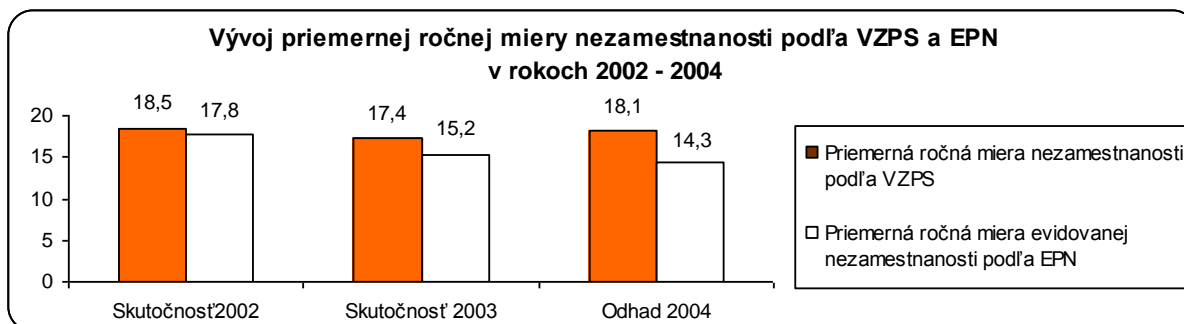
Rast zamestnanosti v národnom hospodárstve podľa výberového zisťovania pracovných síl ŠÚ SR (ďalej len „VZPS“) v roku 2004 medziročne v priemere poklesol o 1,5 p. b. na 0,3 %. Počet pracujúcich sa medziročne zvýšil o 5,8 tis. osôb na 2 170,4 tis. osôb, z toho v pozícii zamestnancov bolo 1 904,2 tis. osôb, podnikateľov bez zamestnancov 185,1 tis. osôb, podnikateľov so zamestnancami 71,7 tis. osôb a vypomáhajúcich členov domácnosti podnikateľa 3,1 tis. osôb.

Priemerná ročná miera nezamestnanosti podľa VZPS v roku 2004 medziročne vzrástla o 0,7 p. b. na 18,1 %, čo predstavovalo 480,7 tis. osôb nezamestnaných. Počet nezamestnaných najviac zvýšili osoby s nezisteným predchádzajúcim zamestnaním o 14,3 tis. osôb, osoby s posledným zamestnaním v ostatných spoločenských službách o 11,1 tis. osôb, v odvetviach zdravotníctva a sociálnej pomoci o 4,5 tis. osôb.

Najvýznamnejší vplyv na vývoj nezamestnanosti podľa VZPS mala sociálna reforma a v rámci nej hlavne zvyšovanie veku odchodu do dôchodku s priamym dopadom na zvyšovanie počtu obyvateľov v produktívnom veku a sprísňovanie kritérií pre zaradenie uchádzača o zamestnanie do oficiálnej evidencie nezamestnaných Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „ÚPSVR SR“).

Priemerná ročná miera nezamestnanosti podľa evidovaného počtu nezamestnaných ÚPSVR SR (ďalej len „EPN“) v roku 2004 medziročne poklesla o 0,9 p. b. na 14,3 %, čo predstavovalo celkový počet 373,5 tis. osôb disponibilných nezamestnaných.

Porovnanie vývoja priemernej ročnej miery nezamestnanosti podľa VZPS a priemernej ročnej evidovanej nezamestnanosti podľa EPN v rokoch 2002 - 2004 dokumentuje nasledovný graf:

Graf: NKÚ SR, ÚPSVR SR

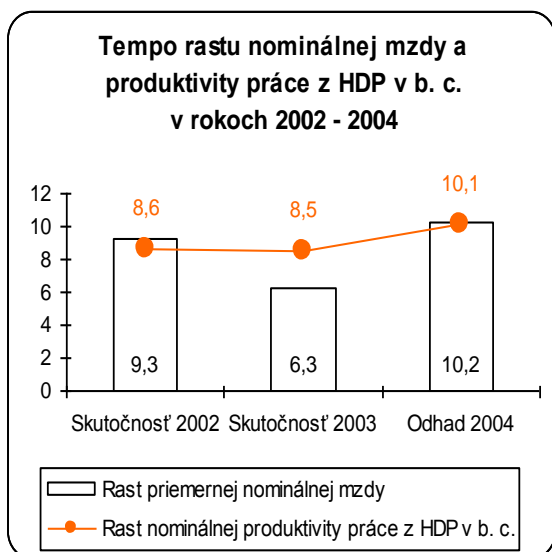
Zdroj: ŠÚ SR

Odlíšnosť vývoja súvisí s tým, že v EPN sa na rozdiel od VZPS identifikujú a do kategórie ekonomicky aktívnych zaraďujú aj tie skupiny obyvateľstva, ktoré nie sú ochotné pracovať.

Priemerná mesačná nominálna mzda zamestnanca sa v roku 2004 medziročne zvýšila o 10,2 % na 15 825 Sk. Reálna mzda pri zohľadnení vývoja priemernej ročnej miery inflácie sa medziročne zvýšila o 2,5 %. Napriek tomuto rastu pri výmennom kurze SKK voči spoločnej európskej mene (ďalej len „EUR“) 39 SKK/EUR mesačný príjem na obyvateľa SR v roku 2004 predstavoval približne 406 EUR, čo znamenalo asi pätinu príjmu obyvateľa eurozóny a menej ako polovicu paritnej kúpnej sily.

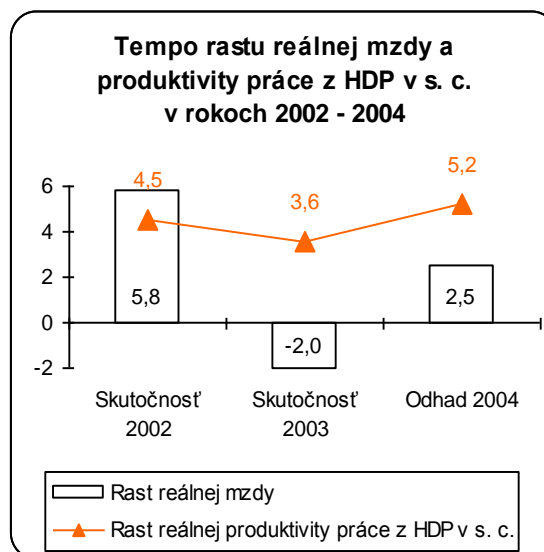
Produktivita práce z HDP v s. c. na zamestnanca v národnom hospodárstve dosiahla v roku 2004 reálny rast na úrovni 5,2 %, čo bol v porovnaní s rokom 2003 vyšší prírastok o 1,6 p. b. Nominálne produktivita práce z HDP v b. c. medziročne vzrástla o 1,6 p. b. na 10,1 %.

Vývoj rastu priemernej nominálnej mzdy v porovnaní s rastom nominálnej produktivity práce z HDP v b. c. a rastu reálnej mzdy v porovnaní s produktivitou práce z HDP v s. c. podľa údajov ŠÚ SR v rokoch 2002 - 2004 dokumentujú nasledovné grafy:

Graf: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

Graf: NKÚ SR

Zdroj: ŠÚ SR

Predstih rastu reálnej produktivity práce z HDP v s. c. pred rastom reálnej mzdy v roku 2004 vyplýval z vývoja miezd neobchodovateľného sektora, ktorý nie je založený na vývoji produktivity práce. V porovnaní s rokom 2003 najrýchlejšie vzrástla priemerná mesačná mzda zamestnanca vo finančnom sprostredkovaní o 13,7 % a najpomalšie v zdravotníctve a sociálnej pomoci o 3,5 %. Najvyššie priemerné nominálne mesačné mzdy zamestnancov boli vo finančnom sprostredkovaní vo výške 33 064 Sk a vo výrobe a rozvoje elektriny, plynu a vody vo výške 23 911 Sk. Najnižšie v poľnohospodárstve, poľovníctve a lesníctve vo výške 12 210 Sk, v ostatných spoločenských, sociálnych a osobných službách vo výške 12 310 Sk a v zdravotníctve a sociálnej pomoci vo výške 12 865 Sk.

2.1.4 Vývoj obchodnej a platobnej bilancie, zahraničného dlhu a výmenného kurzu

Bežný účet platobnej bilancie za rok 2004 skončil s pasívnym saldom vo výške 46,7 mld. Sk, čo v porovnaní s rokom 2003 predstavuje jeho prehĺbenie o 36,6 mld. Sk. Na výšku tohto salda mal negatívny vplyv hlavne medziročný pokles:

- pasívneho salda obchodnej bilancie tovarov o 23,6 mld. Sk na 47,0 mld. Sk v dôsledku dôvodov uvedených pri hodnotení vývozu a dovozu výrobkov a služieb,
- pasívneho salda bilancie výnosov z investícií o 10,0 mld. Sk na 29,5 mld. Sk predovšetkým v dôsledku vyplatenia dividend zahraničným investorom,
- pozitívneho salda bilancie bežných transferov o 4,7 mld. Sk na 4,3 mld. Sk hlavne v dôsledku realizovania príspevkov do rozpočtu EÚ.

Podiel pasívneho salda bežného účtu platobnej bilancie na HDP v b. c. sa v roku 2004 medziročne zvýšil na 3,5 %, čo bol v porovnaní s rokom 2003 vyšší prírastok o 2,7 p. b.

Celkový zahraničný dlh SR vzrástol z 18,1 mld. USD, resp. z 14,5 mld. EUR k 01.01.2004 na 23,7 mld. USD, resp. 17,4 mld. EUR k 31.12.2004. Na medziročnom náraste stavu zahraničnej zadlženosti SR o 5,6 mld. USD, resp. 2,9 mld. EUR sa výrazne podieľali krátkodobé zahraničné pasíva komerčných bánk a vývoj krížového kurzu EUR/USD. K 31.12.2004 podiel celkového hrubého zahraničného dlhu na obyvateľa SR dosiahol 4 405 USD.

Výmenný kurz SKK sa v priebehu roka 2004 podľa údajov NBS zhodnotil voči EUR o 5,75 % z 41,161 SKK/EUR na 38,796 SKK/EUR a voči americkému doláru o 13,44 % z 32,920 SKK/USD na 28,496 SKK/USD. NBS na tento vývoj reagovala rozličnými typmi intervencií na peňažnom a devízovom trhu, čo sa však prejavilo v kurzových stratách NBS vo výške 29,8 mld. Sk a v konečnom dôsledku aj v jej hospodárskom výsledku vykazanom k 31.12.2004 stratou vo výške 36,3 mld. Sk. Rýchle tempo posilňovania výmenného kurzu SKK voči referenčnému EUR prinieslo značný pokles v úrokových sadzbách, ktoré sa priblížili k úrovni európskych úrokových mier.

2.2 Výsledok hospodárenia verejného rozpočtu

V návrhu verejného rozpočtu SR (ďalej len „VR SR“) na rok 2004 sa v rámci makroekonomických odhadov vývoja ekonomiky predpokladala tvorba HDP v b. c. vo výške 1 293,2 mld. Sk. Podiel schodku VR SR v podmienkach európskeho systému národných účtov (ďalej len „ESA 95“) bol stanovený na úrovni 4,02 % z HDP vo výške 51 982 mil. Sk.

Porovnanie rozpočtovaných výsledkov hospodárenia VR SR na rok 2004 so skutočne dosiahnutými výsledkami (mil. Sk) na konsolidovanej báze v metodike ESA 95 vrátane ich podielu z HDP v b. c. (%) podľa údajov MF SR a ŠÚ SR dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	VR SR 2004	Podiel z HDP v b.c.	Skutočnosť 2004	Podiel z HDP v b.c.	Rozdiel (3 – 1)	Rozdiel (4 – 2)
	1	2	3	4	5	6
Výsledok hospodárenia VR SR	- 51 982	4,019	- 43 868	3,310	8 114	- 0,709
z toho:						
Štátny rozpočet	- 54 371	4,204	- 56 713	4,279	- 2 342	0,075
Ostatné subjekty verejnej správy	2 389	0,185	12 845	0,969	10 456	0,784
v tom:						
1. Štátne fondy	4 994	0,386	5 188	0,391	194	0,005
2. Fond národného majetku SR	- 5 952	0,460	- 5 078	0,383	874	- 0,077
3. Slovenský pozemkový fond	- 16	0,001	159	0,012	175	0,011
4. Slovenská konsolidačná, a.s.	- 81	0,006	7 521	0,567	7 602	0,541
5. Veriteľ, a. s.	0	0	- 4 561	0,344	- 4 561	0,344
6. Štátne prís. organizácie	0	0	2 400	0,181	2 400	0,181
7. Verejné vysoké školy	0	0	198	0,015	198	0,015
8. Vyššie územné celky	0	0	126	0,010	126	0,010
9. Príspevkové organizácie VÚC	0	0	- 717	0,054	- 717	0,054
10. Obce	100	0,008	- 787	0,059	- 887	0,051
11. Príspevkové organizácie obcí	0	0	4 985	0,376	4 985	0,376
12. Sociálna poisťovňa	3 119	0,241	835	0,063	- 2 284	- 0,178
13. Zdravotné poisťovne	224	0,017	2 576	0,194	2 352	0,177

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: MF SR

Na lepšom výsledku hospodárenia VR SR za rok 2004 oproti rozpočtu o 8 114 mil. Sk mali najvýznamnejší vplyv nielen lepšie hospodárske výsledky predovšetkým Slovenskej konsolidačnej, a. s. o 7 602 mil. Sk a zdravotných poisťovní o 2 352 mil. Sk, ale aj pozitívny dopad vo výške 2 107 mil. Sk zo súhrnného zahrnutia celkových výsledkov hospodárenia tých zložiek verejnej správy, ktoré boli v schválenom VR SR rozpočtované len transfermi a príspevkami z ústredných a miestnych rozpočtov. Porovnanie príjmov a výdavkov VR SR na rok 2004 so skutočne dosiahnutými príjmami a výdavkami (mil. Sk) na konsolidovanej báze v metodike ESA 95 vrátane ich podielu z HDP v b. c. (%) podľa údajov MF SR a ŠÚ SR dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	VR SR 2004	Podiel z HDP v b.c.	Skutočnosť 2004	Podiel z HDP v b.c.	Rozdiel (3 – 1)	Rozdiel (4 – 2)
	1	2	3	4	5	6
A. Príjmy VR SR	463 216	34,95	494 655	37,32	31 439	2,37
1. Daňové príjmy a poisťné	400 938	30,25	407 010	30,71	6 072	0,46
2. Nedaňové príjmy	47 232	3,56	78 864	5,95	31 632	2,39
3. Granty a transfery	15 046	1,14	8 781	0,66	- 6 265	- 0,48
B. Výdavky VR SR	515 198	38,87	538 523	40,63	23 325	1,76
1. Bežné výdavky	467 834	35,29	488 128	36,83	20 294	1,54
2. Kapitálové výdavky	47 364	3,57	50 395	3,80	3 031	0,23
C. Schodok VR SR (A – B)	- 51 982	3,92	- 43 868	3,31	8 114	- 0,61

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: MF SR

Schodok VR SR za rok 2004 podľa metodiky ESA 95 vo výške -43 868 mil. Sk tvorili skutočne dosiahnuté príjmy vo výške 494 655 mil. Sk a výdavky vo výške 538 523 mil. Sk. Plnenie príjmov bolo oproti ich rozpočtu vyššie o 31 439 mil. Sk. Čerpanie výdavkov

prekročilo ich rozpočet o 23 325 mil. Sk. Prekročenie rozpočtu príjmov a rozpočtu výdavkov bolo predovšetkým dôsledkom súhrnného zahrnutia celkových výsledkov hospodárenia a. s. Veriteľ a príspevkových organizácií štátu, VÚC a obcí do skutočnosti VR SR. V príjmoch a. s. Veriteľ a príspevkových organizácií štátu, VÚC a obcí boli v schválenom VR SR na rok 2004 rozpočtované len príjmy z platieb zo zdravotných poisťovní a z tranferov a príspevkov z ústredných a miestnych rozpočtov. Súhrnný vplyv tejto skutočnosti na plnenie VR SR za rok 2004 predstavoval zvýšenie celkových príjmov o 32 243 mil. Sk a celkových výdavkov o 30 136 mil. Sk s rozhodujúcim podielom nedaňových príjmov vo výške 28 300 mil. Sk a bežných výdavkov príspevkových organizácií vo výške 29 019 mil. Sk.

S deficitom VR SR za rok 2004 súvisí verejný dlh, ktorý sa v pomere k HDP používa ako základný ukazovateľ na meranie vývoja zadlženosti verejného sektora a hodnotenia plnenia jedného z maastrichtských kritérií pre zavedenie spoločnej európskej meny EUR, podľa ktorého by podiel hrubého verejného dlhu nemal presiahnuť 60 % HDP. Pri výpočte verejného dlhu SR za rok 2004 sa brala do úvahy tvorba HDP v b. c. podľa odhadu ŠÚ SR vo výške 1 325,5 mil. Sk. K 31.12.2004 sa verejný dlh podľa maastrichtských kritérií, ktorého podiel na HDP dosiahol 43,6 %, medziročne zvýšil o 13 % na 578 071 mil. Sk, čo bolo v porovnaní s rokom 2003 viac o 66 301 mil. Sk. Z toho dlh ústredných rozpočtových organizácií predstavoval 563 367 mil. Sk a dlh ostatných zložiek verejnej správy 15 838 mil. Sk. Verejný dlh k 31.12.2004 bol financovaný predovšetkým dlhopismi v menovitej hodnote 437 506 mil. Sk a bankovými úvermi spolu s ostatnými dlhovými nástrojmi v menovitej hodnote 140 565 mil. Sk.

Najvýznamnejšou súčasťou návrhu VR SR na rok 2004 zabezpečujúcou financovanie hlavných funkcií štátu bol štátny rozpočet na rok 2004, ktorý bol, ako základný ekonomický nástroj finančnej politiky štátu, zostavený na hotovostnom princípe s vylúčením modifikujúcich položiek časovo rozlíšených príjmov a výdavkov v súlade s metodikou ESA 95.

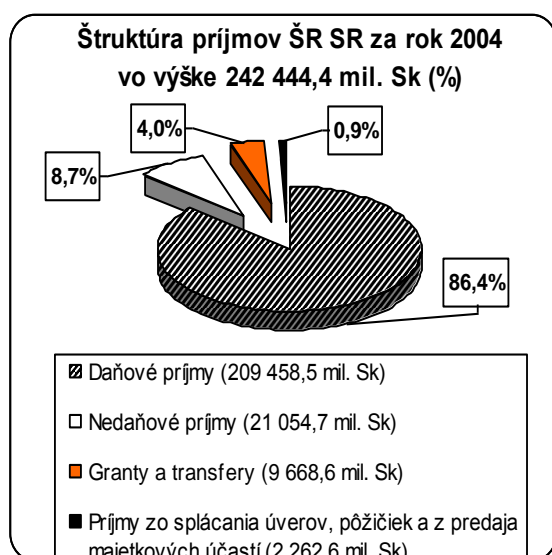
Porovnanie deficitu VR SR na rok 2004 a jeho štruktúry na aktuálnom princípe (ďalej len „AP“) v metodike ESA 95, vymedzenie modifikujúcich položiek časovo rozlíšených príjmov a výdavkov (ďalej len „modifikujúce faktory“) a deficitu štátneho rozpočtu na rok 2004 v jeho štruktúre na hotovostnom princípe (ďalej len „HP“) s dosiahnutou skutočnosťou (mil. Sk) vrátane ich podielu z HDP v b. c. (%) podľa údajov MF SR a ŠÚ SR dokumentuje nasledovná tabuľka:

Názov ukazovateľa	VR SR 2004	Podiel z HDP v b.c.	Skutočnosť 2004	Podiel z HDP v b.c.	Rozdiel (3 – 1)	Rozdiel (4 – 2)
	1	2	3	4	5	6
1. Deficit VR SR na AP	- 51 982	4,019	- 43 868	3,310	8 114	- 0,709
v tom:						
Prebytok ostatných zložiek VR SR	2 389	0,185	12 845	0,969	10 456	0,784
2. Deficit ŠR SR na AP	- 54 371	4,204	- 56 713	4,279	- 2 342	0,075
v tom:						
2a. Modifikujúce faktory	24 124	1,865	13 575	1,024	- 10 549	- 0,841
2b. Deficit ŠR SR na HP	- 78 495	6,070	- 70 288	5,303	8 207	- 0,767
v tom:						
2ba. Príjmy ŠR SR	231 958	17,937	242 445	18,291	10 487	0,354
2bb. Výdavky ŠR SR	310 453	24,007	312 733	23,594	2 280	- 0,413

Tabuľka: NKÚ SR

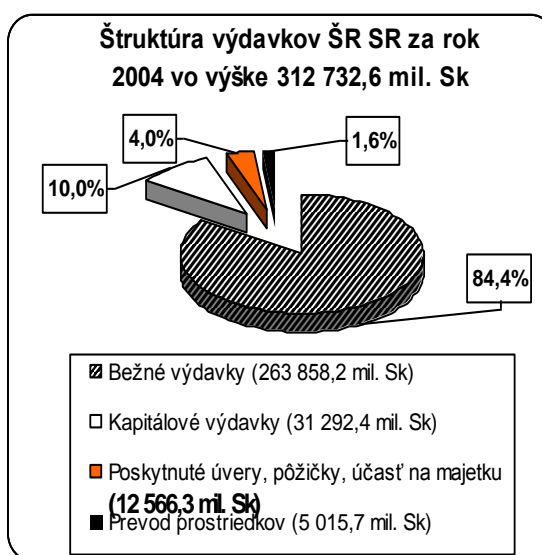
Zdroj: MF SR

V roku 2004 sa štátny rozpočet na hotovostnej báze vyvíjal lepšie ako sa predpokladalo. Najvýraznejší obrat nastal až v mesiaci december, kedy sa výdavky štátneho rozpočtu výrazne zvýšili a rozpočtové jednotky dosiahli viac než 20 % z celoročných výdavkov, čo viac ako zdvojnásobilo dovtedajšiu kumulatívnu výšku deficitu štátneho rozpočtu za rok 2004. Napriek tejto skutočnosti celkový deficit štátneho rozpočtu k 31.12.2004 predstavuje iba 89,5 % z objemu stanoveného v zákone o štátnom rozpočte na rok 2004. Štruktúru príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu na hotovostnej báze (%) v roku 2004 podľa údajov MF SR a ŠÚ SR dokumentujú nasledovné grafy:

Graf: NKÚ SR

Zdroj: MF SR

Graf: NKÚ SR

Zdroj: MF SR

Príjmy a výdavky štátneho rozpočtu sú analyzované v ďalších častiach tohto stanoviska.

2.2.1 Vývoj, štruktúra a financovanie štátneho dlhu

Štátny dlh je definovaný v § 2 ods. 1 zákona č. 386/2002 Z.z o štátnom dlhu a štátnych zárukách (ďalej len „zákon o štátnom dlhu“) ako súhrn záväzkov SR z minulých rokov. Štátny dlh bol v účtovníctve MF SR k 31.12.2004 vykázaný vo výške 523 670 mil. Sk. Vývoj a štruktúra štátneho dlhu podľa údajov vykázaných v účtovníctve MF SR za obdobie rokov 2000 až 2004 sú uvedené v nasledovnej tabuľke:

Ukazovateľ	Rok 2000	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003	Rok 2004
Štátny dlh	224 246	367 538	388 435	441 214	523 670
v tom: vnútorný dlh	114 604	272 689	277 620	335 242	395 618
zahraničný dlh	109 642	94 849	110 815	105 972	128 052

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR, MF SR

Z údajov tabuľky vyplýva, že na celkovom štátnom dlhu vykazanom k 31.12.2004 vo výške 523 670 mil. Sk vnútorný dlh predstavoval 75,5 % a zahraničný dlh 24,5 %. Celková medziročná zadlženosť štátu sa zvýšila o 82 456 mil. Sk (18,6 %). Nárast vnútorného dlhu o sumu 60 375,3 mil. Sk ovplyvnili najmä emitované štátne dlhopisy, ktorých medziročný nárast bol vykázaný v sume 36 113,5 mil. Sk, záväzky zo zdrojov získaných na financovanie priebežného schodku vo výške 29 097,8 mil. Sk a novo prevzaté záväzky

od Železníc SR a Železničnej spoločnosti, a. s. v celkovej výške 10 561,2 mil. Sk. Naproti tomu medziročný pokles o 14 677,9 mil. Sk bol vykázaný v stave štátnych pokladničných poukážok. Medziročné zvýšenie zahraničného dlhu o 22 080,5 mil. Sk ovplyvnil najmä záväzok z emisie štátnych dlhopisov vydaných v zahraničí vo výške 39 673,2 mil. Sk.

NKÚ SR na základe stavu štátneho dlhu vykazaného v roku 2004 konštatuje nestabilitu v jeho vývoji, ktorej hlavnou príčinou je pretrvávanie deficitného financovania výdavkov štátneho rozpočtu.

Na krytie splátok istín štátneho dlhu v roku 2004 vo výške 145 988,4 mil. Sk sa v rozpočte predpokladalo získať zdroje z emisie štátnych cenných papierov vo výške 143 650,6 mil. Sk a použiť prostriedky štátneho rozpočtu v sume 2 337,8 mil. Sk na úhradu disážia z emisií tuzemských a zahraničných štátnych dlhopisov vydaných pred rokom 2004, ale splatných v roku 2004. Skutočné zdroje na financovanie splatného štátneho dlhu v celkovej výške 138 341,9 mil. Sk boli získané z emisií štátnych dlhopisov v sume 136 025,5 mil. Sk (účtovná hodnota) a prostriedkov štátneho rozpočtu v sume 2 316,4 mil. Sk určených na úhradu disážia z emisií štátnych dlhopisov splatných v roku 2004. Osobitný zdroj financovania splatného štátneho dlhu a priebežného schodku štátneho rozpočtu v roku 2004 tvorili ŠFA v sume 4 648,9 mil. Sk (zostatok prostriedkov účtu emisií a splátok štátnych dlhopisov z roku 2003).

Objem zdrojov financovania štátneho dlhu, v zákone o štátnom rozpočte na rok 2004 stanovený vo výške 145 988,4 mil. Sk, bolo možné v zmysle § 4 ods. 2 zákona o štátnom dlhu zvýšiť najviac o 20 % istín štátneho dlhu splatných v príslušnom rozpočtovom roku, t.z. o sumu 29 197,7 mil. Sk. Z údajov o vykonaných úverových operáciách štátu k 31.12.2004 vyplýva, že stanovený limit zvýšenia zdrojov určených na financovanie štátneho dlhu splatného v roku 2004 nebol prekročený.

3 Príjmy štátneho rozpočtu

Hlavná kategória 100 - Daňové príjmy

Daňové príjmy boli pre rok 2004 rozpočtované na hotovostnej báze sumou 195 238,0 mil. Sk a rozpočtovými opatreniami boli upravené na 203 393,0 mil. Sk.

Dosiahnutá skutočnosť v sume 209 458,5 mil. Sk predstavuje ročné plnenie schváleného rozpočtu na 107,3 %. Daňové príjmy boli oproti upravenému rozpočtu prekročené o 6 065,5 mil. Sk, čo predstavuje plnenie na 103,0 %. Oproti skutočnosti roku 2003 bolo plnenie daňových príjmov vyššie o 9 308,5 mil. Sk.

MF SR na základe splnomocnenia podľa časti E, bod E.1 uznesenia vlády SR č. 974 zo 14.10.2003, odvolávajúc sa na ustanovenie § 2 ods. 1 zákona o štátnom rozpočte na rok 2004, zmenilo v kapitole Všeobecná pokladničná správa 4 rozpočtovými opatreniami záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu zvýšením príjmov na podpoložke 112 001 „Daň z príjmov právnických osôb so sídlom v tuzemsku“ o 5 000,0 mil. Sk a na podpoložke 111 001 „Daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a funkčných požitkov“ o 3 155,0 mil. Sk, t.z., že príjmy v hlavnej kategórii 100 - Daňové príjmy boli zvýšené o sumu 8 155,0 mil. Sk.

Prehľad o plnení daňových príjmov poskytuje nasledovná tabuľka:

(v mil. Sk)

Druh daňových príjmov	Skutočnosť 2003	Rozpočet 2004		Skutočnosť 2004	% plnenie upr. rozp. (4/3x100)	Rozdiel (4 - 3)	Index 2004/2003 (4/1x100)
		schválený	upravený				
	1	2	3	4	5	6	7
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	70 094,9	52 020,0	60 175,0	60 581,4	100,7	406,4	86,4
Daň z príjmov fyz. osôb	31 892,2	18 620,0	21 775,0	25 253,4	116,0	3 478,4	79,2
Daň z príjmov práv.osôb	29 059,7	22 000,0	27 000,0	29 653,3	109,8	2 653,3	102,0
Daň z príjmov vyb. zrážkou	9 143,0	11 400,0	11 400,0	5 674,7	49,8	- 5 725,3	62,1
Dane z majetku	2 664,0	1 500,0	1 500,0	2 734,6	182,3	1 234,6	102,7
Domáce dane na tovary a služby	123 326,6	140 088,0	140 088,0	144 271,8	103,0	4 183,8	117,0
Daň z pridanej hodnoty	83 794,7	97 700,0	97 700,0	99 575,6	101,9	1 875,6	118,8
Spotrebné dane	38 047,1	40 896,0	40 896,0	43 400,5	106,1	2 504,5	114,1
Dane z použitia tovaru a povolenia na výkon činnosti	1 426,0	1 492,0	1 492,0	1 295,7	86,8	- 196,3	90,9
Iné dane	58,8	0,0	0,0	0,0	x	0,0	0,0
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	4 064,5	1 630,0	1 630,0	1 870,7	114,8	240,7	46,0
Dovozné clo	3 959,1	1 250,0	1 250,0	1 600,8	128,1	350,8	40,4
Dovozná prirážka	13,6	0,0	0,0	15,2	x	15,2	111,8
Podiel na vybratých finančných prostriedkoch	0,0	380,0	380,0	254,7	67,0	- 125,3	x
Ostatné colné príjmy	91,8	0,0	0,0	0,0	x	0,0	0,0
Daňové príjmy spolu	200 150,0	195 238,0	203 393,0	209 458,5	103,0	6 065,5	104,7

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: MF SR

Daňová reforma, ktorá sa začala realizovať v roku 2004, mala pozitívny vplyv na inkaso daňových príjmov. Jej realizáciou sa zvýšil podiel nepriamych daní na celkových daňových príjmoch o 7 % oproti roku 2003. Zavedením rovnej dane a zjednotením sadzieb DPH sa zjednodušil výber daní.

Kategória 110 - Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku

Tieto dane boli rozpočtované v sume 52 020,0 mil. Sk a splnené boli v objeme 60 581,4 mil. Sk, čo predstavuje plnenie na 116,5 %. Oproti schválenému rozpočtu je vyššie plnenie o 8 561,4 mil. Sk. Oproti upravenému rozpočtu bolo inkaso týchto daní o 406,4 mil. Sk vyššie, t.z. plnenie na 100,7 %. Vzhľadom na úpravy daňových zákonov bola dosiahnutá skutočnosť v roku 2004 nižšia o 9 513,5 mil. Sk ako v roku 2003.

Celkový výnos dane z príjmov právnických a fyzických osôb bol znížený realizáciou prevodu časti výnosu dane z príjmov do rozpočtov obcí vo výške 10 709,2 mil. Sk a prevodu prostriedkov na verejnoprospešné účely vo výške 839,6 mil. Sk.

Daň z príjmov fyzických osôb (položka 111)

Daň z príjmov fyzických osôb bola rozpočtovaná v sume 18 620,0 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami bola táto položka zvýšená na 21 775,0 mil. Sk. Vykázaná skutočnosť v Návrhu ŠZÚ SR je 25 253,4 mil. Sk, čo je oproti upravenému rozpočtu viac o 3 478,4 mil. Sk a predstavuje plnenie na 116,0 %. Vo vykázanej skutočnosti nie sú započítané daňové príjmy v sume 839,6 mil. Sk poukázané na verejnoprospešné účely.

V roku 2004 poklesol výber dane z príjmov fyzických osôb o 6 638,8 mil. Sk oproti roku 2003. Pokles vyplýval najmä zo zrušenia progresívnej sadzby dane z príjmov, zavedenia jednotnej sadzby 19 % a zo zvýšenia ročnej nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka o 42 072 Sk.

Daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a funkčných požitkov (podpoložka 111 001)

Daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a funkčných požitkov bola rozpočtovaná v sume 14 820,0 mil. Sk. Celkový výnos tejto dane bol v roku 2004 v sume 30 854,0 mil. Sk. Po prevode časti z výnosu tejto dane do rozpočtov obcí v sume 8 463,0 mil. Sk a po odpočítaní časti dane poukázanej na verejnoprospešné účely bol príjem do štátneho rozpočtu v sume 21 551,4 mil. Sk, čo je oproti schválenému rozpočtu viac o 6 731,4 mil. Sk, t.z. plnenie na 145,4 %. Medziročné plnenie bolo nižšie o 5 528,5 mil. Sk.

Rozpočtovými opatreniami bol výnos tejto dane upravený na 17 975,0 mil. Sk. Plnenie k upravenému rozpočtu bolo vyššie o 3 576,4 mil. Sk, t.z. na 119,9 %.

Vyššie plnenie rozpočtových príjmov tejto dane bolo ovplyvnené najmä:

- vyššími úhradami preddavkov na daň,
- jednorazovými úhradami preddavkov z odmien za rok 2003, ktoré boli vyplatené začiatkom roku 2004 z dôvodu nižšej miery zdanenia príjmov od 01.01.2004,
- jednorazovým prevodom finančných prostriedkov vo výške 609,0 mil. Sk od a. s. Veriteľ.

Pokles výnosu dane z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a funkčných požitkov oproti roku 2003 bol spôsobený najmä:

- zrušením progresívnej sadzby dane a zavedením jednotnej sadzby dane vo výške 19 %,
- zvýšením nezdaniteľnej časti dane na daňovníka z 3 230 Sk mesačne na 6 736 Sk,
- zavedením možnosti uplatnenia daňového bonusu v sume 4 800 Sk ročne na každé vyživované dieťa,
- zvýšením prevodu časti výnosu tejto dane do rozpočtov obcí oproti roku 2003 o 659,5 mil. Sk.

Daň z príjmov fyzických osôb z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti (podpoložka 111 002)

Príjmy z tejto dane boli rozpočtované v sume 3 800,0 mil. Sk. V skutočnosti dosiahli sumu 3 702,0 mil. Sk (plnenie na 97,4 %), t. z. oproti rozpočtu menej o 98,0 mil. Sk. Oproti skutočnosti roku 2003 to predstavuje pokles o 1 110,3 mil. Sk.

Nesplnenie rozpočtovaného objemu, ako aj pokles výnosu tejto dane oproti roku 2003, bol v dôsledku:

- zrušenia progresívnej sadzby a zavedenia jednotnej 19 % sadzby dane,
- zvýšenia hranice daňovej povinnosti z 10 000 Sk na 20 000 Sk, z ktorej sa stanovujú a platia preddavky na daň,
- zrušenia inštitútu paušálnej dane.

Daň z príjmov právnických osôb (položka 112)

Daň z príjmov právnických osôb bola rozpočtovaná sumou 22 000,0 mil. Sk. Skutočný príjem pre štátny rozpočet bol v sume 29 653,3 mil. Sk, t.z. plnenie na 134,8 %. Oproti

schválenému rozpočtu to bolo viac o 7 653,3 mil. Sk a oproti skutočnosti roku 2003 viac o 593,6 mil. Sk.

Rozpočtovými opatreniami bol výnos dane z príjmov právnických osôb upravený na 27 000,0 mil. Sk. Skutočný výnos bol oproti upravenému rozpočtu vyšší o 2 653,3 mil. Sk, t.z. plnenie na 109,8 %.

Z celkového výnosu tejto dane v sume 31 899,5 mil. Sk bolo, podľa pokladov DR SR, do rozpočtov obcí prevedené 2 246,2 mil. Sk. Prevod podielu do rozpočtov obcí bol rozpočtovaný vo výške 7,17 % z celkového výnosu tejto dane. V roku 2004 bola do rozpočtov obcí odvedená suma o 660,6 mil. Sk vyššia ako v roku 2003.

Vyššie plnenie rozpočtovaných príjmov tejto dane bolo ovplyvnené vyšším výnosom z vyrovnania dane po podaní daňových priznaní, ako aj vyššími platbami preddavkov na daň v priebehu roku 2004.

Celkový výnos z vyrovnania dane, ako aj platby preddavkov v priebehu roku 2004, výrazne ovplyvňovali najväčšie daňové subjekty. Z celkového počtu 128 497 registrovaných právnických osôb, tvorilo 25 najväčších daňových subjektov 38,2 % podiel na celkovej priznanej daňovej povinnosti za zdaňovacie obdobie roka 2004.

Výnos dane z príjmov právnických osôb ovplyvnila aj skutočnosť, že daňové úrady ako poskytovatelia štátnej pomoci v zmysle zákona č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov a zákona č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov poskytli 32 podnikateľským subjektom daňové úľavy v celkovej výške 6 475,6 mil. Sk.

Daň z príjmov vyberaná zrážkou (položka 113)

Daň z príjmov vyberaná zrážkou bola rozpočtovaná vo výške 11 400,0 mil. Sk a v skutočnosti dosiahla len 5 674,7 mil. Sk, t.z. plnenie na 49,8 %. Oproti schválenému rozpočtu to bolo menej o 5 725,3 mil. Sk a oproti skutočnosti roku 2003 pokles predstavuje sumu 3 468,3 mil. Sk.

Nízke plnenie rozpočtovaného výnosu dane z príjmov vyberanej zrážkou bolo spôsobené nadsadeným rozpočtom na tejto dani, ktorý nedostatočne zohľadňoval legislatívne zmeny, ako napríklad:

- podiel na zisku nie je od roku 2004 predmetom zdanenia zrážkovou daňou,
- pokles úrokových sadzieb v peňažných ústavoch,
- zredukovanie druhov príjmov, z ktorých je táto daň vyberaná.

Napriek tomu, že sa sadzba dane z príjmov z kapitálového majetku zvýšila z 15 % na 19 %, výpadok plnenia týchto príjmov nenahradila.

Kategória 120 - Dane z majetku

Dane z majetku boli rozpočtované vo výške 1 500,0 mil. Sk. V skutočnosti bol výnos z týchto daní dosiahnutý v objeme 2 734,6 mil. Sk, t.z. plnenie na 182,3 %. Oproti schválenému rozpočtu to bolo viac o 1 234,6 mil. Sk a oproti skutočnosti roku 2003 bol výnos vyšší o 70,6 mil. Sk.

Uvedené vyššie plnenie bolo dosiahnuté napriek tomu, že od 01.01.2004 bola zrušená daň z dedičstva a daň z darovania a príjmy z týchto daní neboli rozpočtované. Výnos z platieb daňových povinností, ktoré vznikli v predchádzajúcich rokoch dosiahol objem 122,5 mil. Sk. Výnos v objeme 2 612,1 mil. Sk bol dosiahnutý výberom dane z prevodu a prechodu nehnuteľností, ktorá bola zrušená k 01.01.2005.

Kategória 130 - Domáce dane na tovary a služby

Domáce dane na tovary a služby zahŕňajú daň z pridanej hodnoty, spotrebné dane a dane z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti. U týchto daní došlo v roku 2004 k najväčším zmenám. Vstupom SR do EÚ prestali colné orgány vyberať platby pri dodávkach tovaru z krajín EÚ (DPH, clo, spotrebné dane). Od 01.05.2004 sa stali colné orgány správcom všetkých spotrebných daní (z liehu, z vína, z piva, z tabakových výrobkov a od 01.01.2002 sú správcom dane z minerálneho oleja).

Daň z pridanej hodnoty (položka 131)

Táto daň bola rozpočtovaná vo výške 97 700,0 mil. Sk a v skutočnosti dosiahla 99 575,6 mil. Sk, t.z. plnenie na 101,9 %. Oproti rozpočtu bola dosiahnutá skutočnosť vyššia o 1 875,6 mil. Sk a oproti skutočnosti roku 2003 boli príjmy z tejto dane vyššie o 15 776,3 mil. Sk.

V dôsledku vstupu SR do EÚ sa zmenili podmienky výberu DPH medzi daňovou a colnou správou. Od 01.05.2004 sa SR stala súčasťou jednotného colného územia EÚ. Pri transakciách s členskými štátmi colné úrady nevyberajú DPH, ale priznáva sa až v daňovom priznaní a jej výber zabezpečuje daňová správa. Colné orgány vyberajú DPH len pri dovoze tovaru z tretích krajín. V porovnaní s rokom 2003 sa z uvedeného dôvodu suma DPH vybraná colnou správou znížila o 44 536,8 mil. Sk a na druhej strane objem DPH vybraný daňovou správou sa zvýšil o 60 313,1 mil. Sk.

Prehľad plnenia DPH daňovými a colnými úradmi v rokoch 2003 a 2004

(v mil. Sk)

Druh príjmu	Skutočnosť rok 2003	Skutočnosť rok 2004	Rozdiel 2004 - 2003
DPH celkom	* 83 799,3	99 575,6	15 776,3
z toho: daňové úrady	- 32 985,6	27 327,5	60 313,1
z toho: výber dane	70 183,4	122 147,2	51 963,8
vrátený nadmerný odpočet	-103 173,6	- 94 823,4	8 350,2
splátky daní min. rokov	* 4,6	3,7	- 0,9
colné úrady	116 784,9	72 248,1	- 44 536,8

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: DR SR

* Poznámka: Z dôvodu porovnateľnosti údajov o DPH sú aj v roku 2003 započítané splátky dane z minulých rokov v sume 4,6 mil. Sk.

Rozhodujúci vplyv na výnos DPH mali uskutočnené legislatívne zmeny:
 - zjednotenie sadzieb DPH zo základnej 20 % a zníženej 14 % sadzby na jednotnú 19 % sadzbu,
 - zníženie hranice pre povinnú registráciu platiteľov DPH z 3,0 mil. Sk na 1,5 mil. Sk,

- zjednotenie spôsobu vrátenia nadmerných odpočtov DPH - jednomesačný posun realizácie vrátenia nadmerných odpočtov.

V roku 2004 vykonal NKÚ SR paralelnú kontrolu správy DPH a spotrebných daní spolu s Najvyšším kontrolným úradom Českej republiky. Jej cieľom bolo preveriť plnenie povinností daňových a colných úradov pri správe DPH a spotrebných daní so zameraním na dovozy a vývozy vybraných komodít medzi oboma štátmi. Paralelnou kontrolou boli zistené nasledovné skutočnosti:

- chybovosť v zadávaní údajov do colných databáz,
- k niektorým vývozom z ČR neboli preukázané zodpovedajúce dovozy do SR,
- daňové subjekty si neplnili niektoré zákonom stanovené povinnosti pri vykazovaní dovozov a vývozov v daňových priznaniach k DPH.

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly vo vybraných daňových úradoch konštatoval, že najväčšie problémy pri výkone správy a kontroly DPH a spotrebných daní sa vyskytovali hlavne v týchto oblastiach:

- nevyužívanie možnosti vykonať daňovú kontrolu DPH u problematických daňových subjektov, najmä v prípadoch uplatňovania vysokej sumy nadmerných odpočtov DPH,
- protokoly z daňovej kontroly neobsahovali súpis kontrolovaných dokladov - JCD pri dovoze a vývoze tovaru,
- nedostatočné preverovanie vykázaného dovozu a vývozu tovaru v daňových priznaniach,
- zdĺhavé konanie správcov daní pri vydávaní rozhodnutí, najmä v rámci vyrubovacieho konania, aj s následkom zániku práva na vyrubenie sankcií,
- nedodržiavanie zákonných podmienok pri poskytovaní odkladov platenia daní,
- nekompenzovanie nedoplatkov na DPH v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu DPH,
- nedostatočné využívanie všetkých foriem zabezpečenia a vymáhania daňových nedoplatkov.

Na základe zistených nedostatkov NKÚ SR požiadal príslušné daňové úrady o vykonanie daňovej kontroly DPH so zameraním na oprávnenosť uplatnených nadmerných odpočtov DPH u 14 daňových subjektov.

V oblasti DPH a spotrebných daní bude i naďalej potrebné venovať pozornosť medzinárodnému obchodu s cieľom účinne minimalizovať daňové úniky.

Spotrebné dane (položka 132)

Príjmy zo spotrebných daní boli rozpočtované v sume 40 896,0 mil. Sk. V skutočnosti dosiahli sumu 43 400,5 mil. Sk, čo predstavuje plnenie na 106,1 %. Oproti schválenému rozpočtu bol výnos zo spotrebných daní vyšší o 2 504,5 mil. Sk a oproti dosiahnutej skutočnosti v roku 2003 to bolo viac o 5 353,4 mil. Sk.

Tým, že sa colné úrady stali od 01.05.2004 správcami všetkých spotrebných daní, zvýšil sa aj ich podiel na vybranom objeme príjmov zo spotrebných daní, ktorý je zdokumentovaný v nasledovnej tabuľke:

(v mil. Sk)

Druh príjmu	Skutočnosť rok 2003	Skutočnosť rok 2004	Rozdiel 2004 - 2003
Spotrebné dane celkom	38 047,2	*43 404,8	5 357,6
z toho: daňové úrady	6 739,0	3 549,9	-3 189,1
- z uhľovodíkových palív a mazív	1,0	209,1	208,1
- z liehu	2 335,6	984,6	-1 351,0
- z piva	1 444,7	659,8	-784,9
- z vína	97,0	41,5	-55,5
- z tabakových výrobkov	2 860,7	1 654,9	-1 205,8
colné úrady	31 308,2	*39 854,9	8 546,7
- z minerálneho oleja	25 796,6	29 389,4	3 592,8
- z liehu	1 051,4	2 893,1	1 841,7
- z piva	120,7	1 381,3	1 260,6
- z vína	25,5	76,8	51,3
- z tabakových výrobkov	4 314,0	6 114,3	1 800,3

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: DR SR, CR SR

* Poznámka: Suma 4,3 mil. Sk, ktorú Colné riaditeľstvo SR (ďalej len „CR SR“) zahrnilo do príjmov zo spotrebných daní, je v Návrhu ŠZÚ SR vykázaná v nedaňových príjmoch.

NKÚ SR vykonal v roku 2004 kontrolu správy všetkých spotrebných daní v pôsobnosti colných orgánov. Účelom kontroly bolo preveriť postup colných úradov pri vydávaní povolení a registrácii daňových subjektov, ďalej preveriť zábezpeky na daň, daňové priznania, splatnosť dane, úhradu a vrátenie dane, výkon daňového dozoru a daňovej kontroly. V kontrolovaných colných úradoch NKÚ SR zistil, že v priebehu 2 mesiacov, ktoré mali k dispozícii od nadobudnutia účinnosti nových zákonov o spotrebných daniach, dobre zvládli prípravu na prevzatie správy spotrebných daní, registráciu daňových subjektov i samotný výkon správy spotrebných daní. Nedostatky boli zistené napríklad v tom, že:

- neuložili pokutu za oneskorené podanie daňového priznania,
- neuložili sankcie za oneskorenú úhradu dane,
- nevyrubili daň z nelegálne dovezených cigariet.

Colné orgány pri svojich kontrolách zistili obchodovanie s minerálnymi olejmi bez registrácie, vydávanie daňovo zvýhodneného minerálneho oleja bez odberného poukazu, nesprávne vedenie evidencie zdaniteľného tovaru, atď.

Daň z používania tovarov a z povolenia na výkon činnosti (položka 134)

Tieto dane pozostávajú z cestnej dane a úhrad za dobývací priestor. Na rok 2004 boli tieto dane rozpočtované v sume 1 492,0 mil. Sk, z toho cestná daň v sume 1 490,0 mil. Sk a úhrady za dobývací priestor v sume 2,0 mil. Sk.

Celkový výnos z cestnej dane bol 2 487,4 mil. Sk, pričom daňové úrady vybrali 2 465,5 mil. Sk a colné úrady 21,9 mil. Sk. V roku 2004 bol celkový výnos z cestnej dane o 17,5 mil. Sk vyšší ako v roku 2003. Prevod časti výnosu cestnej dane do rozpočtov obcí predstavoval sumu 1 193,9 mil. Sk, t.z. o 146,7 mil. Sk viac ako v roku 2003. Príjmy štátneho rozpočtu z cestnej dane v roku 2004 dosiahli sumu 1 293,5 mil. Sk, t.z. plnenie na 86,8 %.

V zmysle nariadenia vlády SR č. 50/2002 Z. z. úhrady za dobývací priestor sa platia na osobitný účet štátneho rozpočtu vedený príslušným obvodným banským úradom. V roku 2004 boli tieto úhrady v sume 2,2 mil. Sk. Daňové riaditeľstvo SR (ďalej len „DR SR“) tieto úhrady ani v roku 2004 nezahrnulo do daňových príjmov.

Kategória 140 - Dane z medzinárodného obchodu a transakcií

Dane z medzinárodného obchodu a transakcií pozostávajú predovšetkým z cla, vymožených nedoplatkov na dovoznej prirážke a z ostatných colných príjmov, ktoré vymeriavajú a vyberajú colné orgány.

Výnos daní z medzinárodného obchodu a transakcií bol rozpočtovaný v celkovej výške 1 630,0 mil. Sk. Po vstupe SR do EÚ od 01.05.2004 sa dovozné clo stalo súčasťou tradičných vlastných zdrojov EÚ v objeme 75 % a 25 % zostalo príjmom štátneho rozpočtu.

Výnos z dovozného cla bol rozpočtovaný vo výške 1 250,0 mil. Sk a podiel na vybratých finančných prostriedkoch vo výške 380,0 mil. Sk. Celkový výnos z dovozného cla a podielu na vybratých finančných prostriedkoch dosiahol sumu 1 855,5 mil. Sk, t.z. že príjmom štátneho rozpočtu bolo dovozné clo v sume 1 600,8 mil. Sk a podiel na vybratých finančných prostriedkoch EÚ predstavoval sumu 254,7 mil. Sk. Okrem toho daňové príjmy štátneho rozpočtu tvorili aj nerozpočtované výnosy z vymoženej dovoznej prirážky v sume 15,2 mil. Sk. Ostatné colné príjmy v sume 17,9 mil. Sk, príjmy z pokút a úrokov v sume 17,1 mil. Sk a nedaňové príjmy v sume 2,3 mil. Sk predstavovali spolu sumu 37,3 mil. Sk a v Návrhu ŠZÚ SR sú vykázané v nedaňových príjmoch.

Celkový výnos daní z medzinárodného obchodu a transakcií bol vo výške 1 870,7 mil. Sk, t.z. plnenie na 114,8 %. V porovnaní so skutočnosťou roku 2003 boli celkové príjmy štátneho rozpočtu u týchto daní nižšie o 2 193,8 mil. Sk.

Európsky dvor audítorov vykonal v októbri 2004 za účasti zástupcu NKÚ SR audit systému elektronického colného konania a vyhlásenia o vierohodnosti pre rozpočtový rok 2004 (DAS 2004), pri ktorom boli zistené nedostatky v oneskorenom zaúčtovaní vymeraného dovozného cla a v technickom a organizačnom zabezpečení informačných systémov. K uvedeným zisteniam prijalo CR SR opatrenia.

NKÚ SR overil v DR SR a v CR SR číselné údaje za jednotlivé druhy daní v evidencii daňových príjmov a vo finančných a účtovných výkazoch a porovnal ich so stavom príjmových účtov vedených v Štátnej pokladnici k 31.12.2004. Konečné stavy podľa jednotlivých druhov príjmov zodpovedali stavom príjmových účtov vedených v Štátnej pokladnici a stavom vykázaným v Návrhu ŠZÚ SR.

Daňové nedoplatky

Daňové nedoplatky eviduje daňová správa kumulatívnym spôsobom. K 31.12.2004 evidovala celkové daňové nedoplatky vo výške 67 431 mil. Sk.

V súlade so zákonom SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 511/1992 Zb.“) sa evidované daňové nedoplatky členia na:

- daňové nedoplatky vymožitelné,

- daňové nedoplatky vedené v pomocnej evidencii,
- daňové nedoplatky dlžníkov v konkurznom a vyrovnacom konaní,
- nevyožiteľné daňové nedoplatky.

Porovnanie štruktúry celkových daňových nedoplatkov v rokoch 2003 a 2004

(v mil. Sk)			
Ukazovateľ	k 31.12.2003	k 31.12.2004	rozdiel
Evidovaný stav daňových nedoplatkov	81 315	67 431	-13 884
z toho: vymožitelné daňové nedoplatky	31 743	32 941	1 198
daňové nedoplatky v pomocnej evidencii	49 572	34 490	-15 082
v tom: prihlásené nedoplatky daň. subjektov v konkurze	30 733	9 728	- 21 005
nedoplatky daň. subjektov v povolenom vyrovnaní	256	633	377
neprihlásené pohľadávky po vyhlásení konkurzu	31	27	- 4
nevyožiteľné nedoplatky	18 552	24 102	5 550

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: DR SR

V medziročnom porovnaní stav evidovaných daňových nedoplatkov poklesol o 13 884 mil. Sk. Na poklese evidovaného stavu daňových nedoplatkov oproti predchádzajúcemu roku sa v najväčšej miere podieľalo zníženie stavu daňových nedoplatkov evidovaných v pomocnej evidencii o 15 082 mil. Sk. Zatiaľ čo v roku 2003 bol ich podiel na evidovanom stave daňových nedoplatkov 61,0 %, v roku 2004 sa znížil na 51,1 %. Podiel vymožitelných daňových nedoplatkov v roku 2003 predstavoval z celkovej sumy daňových nedoplatkov 39,0 % a v roku 2004 sa tento podiel zvýšil na 48,9 %.

Na znížení evidovaného stavu daňových nedoplatkov v roku 2004 sa podieľalo najmä odpísanie daňových nedoplatkov pre nevyožiteľnosť, odpísanie daňových pohľadávok prihlásených v konkurznom a vyrovnacom konaní a odpísanie postúpených daňových pohľadávok (§ 65 ods. 3, § 65a ods. 1, 2, 3 a § 65b zákona č. 511/1992 Zb.). K 31.12.2003 boli odpísané daňové nedoplatky v sume 3 048 mil. Sk a k 31.12.2004 suma odpísaných daňových nedoplatkov vzrástla na 22 072 mil. Sk.

Novelou zákona č. 511/1992 Zb. účinnou od 01.01.2004 bol doplnený nový § 65b, na základe ktorého môže daňový úrad postúpiť tretej osobe daňovú pohľadávku, ktorá vznikla pred 31.12.2002 voči daňovému dlžníkovi, ktorý je v konkurze. Treťou osobou môže byť len právnická osoba so 100 % majetkovou účasťou štátu. O postúpení daňovej pohľadávky uzatvára DR SR s treťou osobou písomnú zmluvu. Právo nakladať s postúpenou daňovou pohľadávkou prechádza na tretiu osobu dňom platnosti zmluvy o postúpení daňovej pohľadávky. DR SR uzavrelo zmluvy o postúpení daňových pohľadávok, ktoré spĺňali podmienky uvedené v § 65b so Slovenskou konsolidačnou, a. s., ktorá je spoločnosťou so 100 % majetkovou účasťou štátu nasledovne:

- daňové pohľadávky boli postúpené zo všetkých 102 daňových úradov,
- o postúpení pohľadávok bolo v novembri a decembri 2004 uzatvorených 11 zmlúv,
- bolo postúpených celkom 41 495 daňových pohľadávok od 2 159 daňových dlžníkov v celkovej sume 24 377 mil. Sk.

DR SR okrem celkovej sumy daňových nedoplatkov evidovaných k 31.12.2004 vo výške 67 431 mil. Sk evidovalo aj daňové pohľadávky, ktoré boli prihlásené do konkurzu na základe § 95 zákona č. 511/1992 Zb. v celkovej sume 1 808,2 mil. Sk. Uvedené daňové pohľadávky predstavujú sankcie, ktoré neboli do vyhlásenia konkurzu vyrubené, ale boli do konkurzu prihlásené najviac v polovici jej prípustnej výšky a pohľadávky, ktoré vznikli na základe daňovej kontroly vykonanej po vyhlásení konkurzu. Tieto daňové pohľadávky nie sú uvedené v Návrhu ŠZÚ SR.

Na zníženie stavu daňových nedoplatkov ku koncu roku 2004 na sumu 67 431 mil. Sk mali vplyv aj úkony správcov dane vykonané na zabezpečenie a vymáhanie daňových nedoplatkov. V roku 2004 daňová správa vymohla daňové nedoplatky celkom v sume 14 357 mil. Sk, z toho:

- na základe zabezpečenia daňovej pohľadávky a úkonov určených na vybratie dane	2 433 mil. Sk,
- v daňovom exekučnom konaní	1 326 mil. Sk,
- vymožené iným spôsobom	9 868 mil. Sk,
z toho: na základe preúčtovania podľa § 63 zákona č. 511/1992 Zb.	8 854 mil. Sk,
- vymožené daňové nedoplatky v iných konaniach	730 mil. Sk.

Na základe kontroly spôsobu vymáhania daňových nedoplatkov, kontroly presunu nevykonalných daňových nedoplatkov do pomocnej evidencie a ich odpísania pre nevykonalnosť vykonanej NKÚ SR v roku 2004 a analýz vypracovaných DR SR, príčiny vzniku daňových nedoplatkov a ich problematickej vymožitelnosti spočívali najmä v nasledovných skutočnostiach:

- nízka vymožitelnosť práva,
- potreba preukazovať úmysel pri páchaní daňových trestných činov,
- nemožnosť vymáhať daňové nedoplatky od konateľov spoločností (najmä s. r. o.),
- nestabilná daňová legislatíva vyplývajúca z častých novelizácií daňových zákonov,
- fiktívne a účelové zmeny sídiel daňových subjektov a následne obmedzené možnosti vymáhania daňových nedoplatkov,
- komplikovaný sankčný systém,
- neprepojenie registrov štátnych a iných orgánov, resp. osôb, ktoré z úradnej moci, alebo vzhľadom k svojej činnosti vedú evidenciu osôb alebo majetku,
- v daňovom informačnom systéme APV DIS sa stále vyskytujú nedostatky v evidencii predpisov a platieb daňových povinností a z toho vyplývajúcich daňových nedoplatkov a preplatieb, ktoré negatívne ovplyvňujú výkon správy daní, kontroly daní a vymáhania daňových nedoplatkov,
- nedostatky v konaní daňových úradov, v tom najmä:
  - nedostatočné využívanie všetkých foriem zabezpečenia a vymáhania daňových nedoplatkov,
  - oneskorené konanie, resp. nekonanie vo vymáhaní daňových nedoplatkov,
  - nevyužívanie súčinnosti s tretími osobami a nezisťovanie majetkových pomerov daňových dlžníkov pred odpísaním daňových nedoplatkov pre nevykonalnosť,
  - nedostatočná pozornosť správcu dane pri vymáhaní nízkych daňových nedoplatkov spravidla viedla k ich presunu medzi nevykonalné daňové nedoplatky do pomocnej evidencie.

Colné a daňové nedoplatky v správe colných orgánov

Colné a daňové pohľadávky po lehote splatnosti v pôsobnosti colných orgánov predstavovali k 31.12.2004 sumu 5 479,3 mil. Sk. V porovnaní so skutočnosťou roku 2003 boli o 791,6 mil. Sk nižšie.

Štruktúra pohľadávok po lehote splatnosti k 31.12.2004 v porovnaní s rokom 2003 bola nasledovná:

Druh	Nedoplatky (v mil. Sk)		Rozdiel	Index 2004/2003
	k 31.12.2003	k 31.12.2004		
Clo	548,1	412,0	- 136,1	75,2
Spotrebné dane	952,1	867,4	- 84,7	91,1
Vyr. dovozná dávky	2,4	1,7	- 0,7	70,8
Dovozná prirážka	102,1	81,9	- 20,2	80,2
DPH	3 018,1	2 485,8	- 532,3	82,4
Úroky, sankcie	1 648,1	1 630,5	- 17,6	98,9
Spolu	6 270,9	5 479,3	- 791,6	87,4

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: CR SR

V Návrhu ŠZÚ SR sa uvádza, že „medziročne sa výška colných a daňových nedoplatkov v colnej správe znížila o 791,6 mil. Sk“. NKÚ SR poukazuje na to, že na pokles pohľadávok po lehote splatnosti mali vplyv dva faktory a to výška odpísaných nevyhľaditeľných pohľadávok a výška vymožených pohľadávok.

Podľa podkladov CR SR colné orgány odpísali v roku 2004 nevyhľaditeľné pohľadávky v sume 299,9 mil. Sk a od roku 2002 k 31.12.2004 odpísali spolu 844,1 mil. Sk.

K pohľadávkam orgánov štátnej správy pre oblasť colníctva (MF SR, CR SR a CÚ) je potrebné pripočítať zostatky na príjmovom, depozitnom a výdavkovom účte CÚ Banská Bystrica a CÚ Komárno, ktoré boli vedené v Dopravnej banke, a. s. Banská Bystrica. V čase zavedenia nútej správy (01.07.2000) a následne v čase vyhlásenia konkurzu (22.08.2000) finančné zostatky na uvedených účtoch predstavovali sumu 155 223 210 Sk. CR SR prihlásilo pohľadávky v konkurznom konaní, ktoré dosiaľ nie je ukončené.

Vymáhanie colných a daňových nedoplatkov

Postup colných orgánov pri vymáhaní pohľadávok po lehote splatnosti je upravený v zákone č. 511/1992 Zb., ako aj v zákone NR SR č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe majetku štátu“).

V roku 2004 vydali colné úrady v procese vymáhania 2 823 rozhodnutí, ktorými bola vymáhaná suma 327,4 mil. Sk, vymožená suma bola 226,4 mil. Sk (69,1 %). Tiež vydali 3 475 výziev na úhradu spolu 588,9 mil. Sk, na základe ktorých dlžníci uhradili 444,4 mil. Sk (75,4 %).

Na výšku pohľadávok po lehote splatnosti mala vplyv platobná neschopnosť dlžníkov, zamietnutie konkurzu pre nedostatok majetku dlžníka, zdĺhavé konkurzné konania, formálna existencia firmy - dlžníka, ale aj zdĺhavé konanie, či nekonanie colných orgánov v procese vymáhania pohľadávok, ako aj nedostatočné zabezpečenie colného dlhu.

Prehľad o poskytnutých úľavách

Odklad platenia dane alebo zaplatenie dane v splátkach môže povoliť správca dane, ktorým je daňový alebo colný úrad rozhodnutím v zmysle § 59 zákona č. 511/1992 Zb. v prípade, že dlžná suma bude zabezpečená a žiadateľ predloží analýzu svojej finančnej a ekonomickej situácie.

Odklady platenia dane povolené daňovými úradmi k 31.12.2004 predstavovali sumu 87,1 mil. Sk a povolené splátky k tomuto dátumu predstavovali sumu 25,8 mil. Sk.

Správca dane môže podľa § 64 zákona č. 511/1992 Zb. na žiadosť daňového dlžníka odpustiť celkom alebo sčasti daňový nedoplatok fyzickej osobe, ak by jeho vymáhaním bola vážne ohrozená výživa daňového dlžníka alebo by hrozil jeho hospodársky zánik, pričom výnos z likvidácie by bol nižší ako vymáhaná čiastka. Daňové úrady v roku 2004 v zmysle cit. ustanovenia odpustili daňové nedoplatky spolu v sume 17,6 mil. Sk.

V zmysle § 103 zákona č. 511/1992 Zb. môžu MF SR, daňové a colné orgány povoliť úľavu z úroku a sankcií na základe žiadosti daňového dlžníka pri splnení zákonom stanovených podmienok. V roku 2004 daňové orgány poskytli v zmysle cit. ustanovenia 3 136 úľav v celkovej sume 247,6 mil. Sk a MF SR poskytlo 1 úľavu v sume 81,4 mil. Sk.

Odklad zaplatenia dovoznej platby alebo jej zaplatenia v splátkach môže povoliť aj colný úrad v zmysle § 38 ods. 3 zákona č. 199/2004 Z. z. Colný zákon za podmienky zabezpečenia colného dlhu.

K 31.12.2004 evidovala colná správa povolené odklady v sume 8,2 mil. Sk a povolené splátky platenia colného dlhu v sume 16,3 mil. Sk.

Colné orgány odpustili v roku 2004 platby celkom v sume 7,6 mil. Sk, z toho platby vymerané na základe colných predpisov vo výške 3,5 mil. Sk a platby vymerané na základe daňových predpisov vo výške 4,1 mil. Sk.

V zmysle ustanovení colných predpisov CÚ vrátili deklarantom platby vo výške 80,3 mil. Sk a v zmysle zákonov o spotrebných daniach CÚ vrátili daňovým subjektom nárokované spotrebné dane vo výške 565,1 mil. Sk.

Hlavná kategória 200 - Nedaňové príjmy

Podiel nedaňových príjmov na celkových príjmoch štátneho rozpočtu je relatívne nízky a tvorí necelých 6 %. Rozpočet nedaňových príjmov na rok 2004 bol schválený zákonom o štátnom rozpočte v sume 13 006,8 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami bol rozpočet upravený na sumu 13 590,1 mil. Sk. Skutočné príjmy tejto kategórie, vykázané v sume 21 054,7 mil. Sk, boli oproti rozpočtu prekročené o 8 047,9 mil. Sk (161,9 % plnenie schváleného rozpočtu a 154,9 % upraveného rozpočtu). Uvedený vývoj dokumentuje nízky odhad plnenia týchto príjmov pri zostavovaní návrhu rozpočtu na rok 2004. NKÚ SR na opatrné rozpočtovanie nedaňových príjmov poukázal už vo svojom stanovisku k Návrhu ŠZÚ SR za rok 2003. Súhrnný prehľad o plnení nedaňových príjmov podľa jednotlivých kategórií ekonomickej rozpočtovej klasifikácie na roky 2003 a 2004 je uvedený v nasledovnej tabuľke:

(v mil. Sk)

Druh nedaňových príjmov	Skutočnosť 2003	Schválený rozpočet 2004	Upravený rozpočet 2004	Skutočnosť 2004	Plnenie v %	Rozdiel
(a)	1	2	3	4	4/3x100	4 – 3
Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku	612,7	466,3	483,3	1 301,7	269,3	818,4
v tom: Príjmy z podnikania	127,4	191,5	191,5	902,3	471,2	710,8
Príjmy z vlastníctva	485,3	274,8	320,7	399,4	124,5	78,7
Administ. a iné poplatky	7 300,9	8 235,3	8 267,8	9 083,0	109,9	815,2
Kapitálové príjmy	602,4	77,0	201,8	279,4	138,5	77,6
Úroky z dom. úverov, pôžičiek a vkladov	1 500,3	785,8	896,1	2 460,6	274,6	1 564,5
Úroky zo zahr. úverov, pôžičiek a vkladov	281,2	117,7	113,2	119,2	105,3	6,0
Iné nedaňové príjmy	7 015,0	3 324,7	3 627,9	7 810,8	215,3	4 182,9
Nedaňové príjmy s p o l u	17 312,5	13 006,8	13 590,1	21 054,7	154,9	7 464,6

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR

V rámci kategórie Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku bolo najvyššie prekročenie príjmov o sumu 710,8 mil. Sk vykazané v príjmoch z podnikania. Tieto príjmy tvoria najmä príjmy z dividend z vlastníctva akcií akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu, v ktorých akcionárske práva za štát vykonávajú jednotlivé ministerstvá.

Príjmy z dividend na rok 2004 boli rozpočtované v kapitole VPS napriek tomu, že kapitolu VPS tvoria príjmy štátneho rozpočtu, ktoré nesúvisia s príjmami ostatných kapitol. Správne mali byť príjmy z dividend, v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách, rozpočtované v kapitole MDPT SR, MH SR a MF SR, ktoré za štát vykonávajú práva akcionára.

Keďže príjmy z dividend zo spoločností, ktorých akcionárske podiely vlastní štát, resp. FNM SR, predstavujú významný zdroj iných ako daňových príjmov rozpočtu verejnej správy, NKÚ SR odporúča, aby z dôvodu vyššej transparentnosti, zainteresovanosti a zodpovednosti bolo ich rozpočtovanie a skutočné plnenie vykazované v kapitolách príslušných rezortných ministerstiev.

NKÚ SR vo vzťahu k vykazovaniu príjmov z dividend konštatuje, že po jeho viacerých kritikách prístupu štátu k uplatňovaniu nároku na dividendy, ktoré prezentoval pre NR SR vo svojich stanoviskách k návrhom ŠZÚ SR v predchádzajúcich rokoch, nastáva pozitívna zmena v tejto oblasti. Vláda SR v zastúpení štátu ako akcionára začala aktívnejšie uplatňovať svoje práva na podiel zo zisku týchto spoločností. Ako príklad možno uviesť predloženie materiálu MF SR „Analýza vyplácania dividend od spoločností s majetkovou účasťou štátu“ dňa 21.03.2005 na rokovanie vlády SR. Materiál zobrazuje základný pohľad na problematiku vyplácania dividend vo vzťahu k rozpočtu verejnej správy s cieľom získať kvalitné informácie pre tvorbu rozpočtu verejnej správy na roky 2006 až 2008, ako aj zvýšiť tlak na dosahovanie zisku v akciových spoločnostiach so štátnym podielom, a tým aj odvodu dividend do štátneho rozpočtu.

Najväčšie prekročenie rozpočtovaných nedaňových príjmov oproti upravenému rozpočtu, o sumu 1 564,5 mil. Sk, bolo vykazané v kategórii Úroky z domácich úverov, pôžičiek a vkladov. NKÚ SR hodnotí rozpočtovanie objemu uvedených príjmov ako príliš opatrné a to i vzhľadom na ich predchádzajúci vývoj. Na uvedené NKÚ SR poukázal aj

vo svojom stanovisku k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2004, kde hodnotil splnenie týchto rozpočtovaných príjmov ako reálne, s možnosťou ich vyššieho plnenia.

Príjmy zo splátok úrokov z domácich úverov, pôžičiek a vkladov boli vykázané v sume 2 460,6 mil. Sk. Z toho najväčší objem tvorili príjmy kapitoly Štátny dlh v sume 2 046,6 mil. Sk. Vykázané priaznivejšie plnenie ovplyvnili najmä príjmy z alikvotného úrokového výnosu zo štátnych dlhopisov emitovaných v roku 2004 v sume 1 151,7 mil. Sk. Príjem nebol rozpočtovaný, nakoľko išlo o príjem z predaja tzv. „navyšovacích emisií“ štátnych dlhopisov, prvýkrát uplatnený v roku 2004.

Skutočné plnenie príjmov v kategórii Iné nedaňové príjmy bolo za rok 2004 vykázané v sume 7 810,8 mil. Sk. Ich prekročenie oproti upravenému rozpočtu predstavovalo sumu 4 182,9 mil. Sk a oproti skutočnosti roka 2003 sumu 795,8 mil. Sk. Vysoké plnenie týchto nedaňových príjmov bolo ovplyvnené predovšetkým nerozpočtovaným odvodom výnosu Štátnej pokladnice vo forme úrokového diferenciálu na príjmový účet kapitoly Štátny dlh, ďalej z poplatkov a kurzových rozdielov v sume (1 013,8 mil. Sk), príjmami z výťažkov z lotérií a iných podobných hier (1 666,7 mil. Sk), nerozpočtovanými príjmami z odvodu po finančnom zúčtovaní (1 086,7 mil. Sk) a vratkami prostriedkov, na ktoré bola poskytnutá výnimka z časového použitia rozpočtových prostriedkov (2 202,6 mil. Sk).

Hlavná kategória 300 - Granty a transfery

V štátnom rozpočte na rok 2004 sa granty z metodických dôvodov nerozpočtovali. Rozpočtovali sa len transfery v celkovej sume 22 537 mil. Sk, z toho prostriedky z EÚ v sume 14 232 mil. Sk a tuzemské transfery v sume 8 305 mil. Sk. Takmer celá suma tuzemských transferov sa rozpočtovala v kapitole VPS a to v sume 8 300,3 mil. Sk, kde bol rozpočtovaný transfer prostriedkov z FNM SR do štátnych finančných aktív, ktoré sa v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách mali následne, po schválení vládou SR, previesť do príjmov štátneho rozpočtu.

V zmysle zákona o štátnom rozpočte na rok 2004 bola v kapitole VPS hlavná kategória Granty a transfery rozpočtovaná v sume 11 240 mil. Sk. MF SR 7 rozpočtovými opatreniami zvýšilo príjmy tejto kategórie o sumu 4 771,3 mil. Sk na sumu 16 011,3 mil. Sk. Všetky rozpočtové opatrenia sa týkali zvýšenia príjmov v položke 312 - Transfery na rovnakej úrovni v podpoložke Transfery zo štátnych finančných aktív, so súčasným povolením prekročenia limitu výdavkov v kapitole VPS. Celkové plnenie príjmov zo štátnych finančných aktív k 31.12.2004 predstavuje len plnenie príjmov v rozsahu vykonaných rozpočtových opatrení, t. z. v sume 4 771,3 mil. Sk. Toto vyplýva zo skutočnosti, že pôvodne uvažovaný rozsah týchto príjmov, ktoré boli v rozpočte kapitoly VPS rozpočtované v sume 8 300 mil. Sk, v nadväznosti na uznesenie vlády SR č. 1235/2004, nebol zo štátnych finančných aktív odvedený do príjmov štátneho rozpočtu, ale bol ponechaný na ich použitie mimo príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu.

Po vykonaní rozpočtových opatrení - zvýšenie príjmov a povolenie prekročenia limitu výdavkov v kapitole VPS v celkovej sume 4 771,3 mil. Sk, bol celkový objem príjmov z tuzemských transferov, realizovaný prostredníctvom výdavkového účtu kapitoly VPS na úhrady nasledovných výdavkových titulov, ktoré v rozpočte kapitoly na rok 2004 neboli pôvodne rozpočtované:

- v zmysle uznesenia vlády SR č. 139/2004 na úhradu záväzku vyplývajúceho zo záruky, ktorú poskytla vláda SR za splatenie redistribučného úveru na TOZ, ktorý poskytla NBS Konsolidačnej banke, š.p.ú., a ktorého splatenie v zmysle uvedeného ručenia požadovala NBS v sume 2 570,3 mil. Sk,

- v zmysle uznesenia vlády SR č. 282/2004 na poskytnutie návratnej finančnej výpomoci a. s. Veriteľ v sume 2 201 mil. Sk.

Zahraničné transfery z rozpočtu EÚ boli rozpočtované v sume 14 232,4 mil. Sk. Skutočné plnenie bolo vykázané v sume 4 521,3 mil. Sk. Z tejto sumy viac ako polovica pripadá na plnenie príjmov v kapitole VPS, v ktorej boli rozpočtované príjmy z EÚ v sume 2 940,0 mil. Sk ako príjem zo špeciálnej kompenzačnej platby, ktorá nebola v zmysle platných pravidiel účelovo viazaná na konkrétne použitie. Vzhľadom na vývoj kurzu EUR/SKK oproti rozpočtovým predpokladom bol v priebehu roku 2004 skutočný príjem odvedený na účet štátneho rozpočtu v kapitole VPS len v sume 2 774,3 mil. Sk. Z uvedeného vyplýva, že z rozpočtovaného objemu zahraničných transferov v sume 14 232,4 mil. Sk, ktoré boli viazané na konkrétne použitie v sume 11 458,1 mil. Sk, bolo prijatých na účet štátneho rozpočtu v zmysle platných pravidiel len 1 747,0 mil. Sk. Celkový výpadok rozpočtovaných - účelovo viazaných transferov z EÚ za rok 2004 predstavuje oproti rozpočtovým zámerom sumu 9 711,1 mil. Sk.

Najväčšie výpadky transferov oproti rozpočtu na rok 2004 sú vykázané v kapitolách MP SR v sume 5 140,1 mil. Sk, MPSVR SR v sume 1 174,3 mil. Sk, MDPT SR v sume 1 028,8 mil. Sk a MŽP SR v sume 555,1 mil. Sk.

Hlavná kategória 400 - Príjmy zo splácania úverov, pôžičiek a z predaja majetkových účastí

V štátnom rozpočte na rok 2004 boli v rámci tejto hlavnej kategórie rozpočtované príjmy v celkovej sume 1 175,7 mil. Sk, čo je oproti rozpočtu roku 2003 nižšie o 2 583,3 mil. Sk. Skutočné príjmy za rok 2004 dosiahli sumu 2 262,6 mil. Sk. Podstatu tohto prekročenia predstavuje príjem, ktorý nebol rozpočtovaný a bol dosiahnutý najmä v kapitole VPS a to z dôvodov uplatnenia požiadavky MF SR o predčasnú úhradu časti splátky návratnej finančnej výpomoci poskytnutej Slovenskej konsolidačnej, a. s., s ktorou sa v rozpočte na rok 2004 neuvažovalo. Po splatení požadovanej sumy boli celkové rozpočtované príjmy kapitoly VPS na rok 2004 prekročené v tejto položke o sumu 840,7 mil. Sk, čo predstavuje 77,4 % z celkového prekročenia príjmov tejto hlavnej kategórie. Ďalšie prekročenie príjmov bolo dosiahnuté v kapitole Úradu vlády SR o 300 mil. Sk za predaj hotela Fórum Bratislava. Príjmy v rozpočtovanom objeme nespĺnila napríklad kapitola MP SR v objeme takmer 90 mil. Sk.

* * *

NKÚ SR na základe kontroly správnosti účtovných výkazov kapitoly VPS v nadväznosti na výkazy Štátnej pokladnice a údaje uvedené v Návrhu ŠZÚ SR konštatuje, že v hlavných kategóriách 200 - Nedaňové príjmy, 300 - Granty a transfery a 400 - Príjmy zo splácania úverov, pôžičiek a z predaja majetkových účastí neboli zistené významné rozdiely. Objemovo nevýznamné rozdiely medzi údajmi o rozpočte za predmetné kategórie príjmov uvedené v zákone o štátnom rozpočte na rok 2004 a údajmi v Návrhu ŠZÚ SR boli zo strany MF SR vysvetlené. NKÚ SR vysvetlenie MF SR akceptoval.

4 Výdavky štátneho rozpočtu

Objem výdavkov na rok 2004 bol zákonom o štátnom rozpočte určený vo výške 310 452,5 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami bol zvýšený na sumu 323 547,8 mil. Sk, pričom zvýšenie bolo kryté zdrojmi v rozpočte príjmov.

Skutočné výdavky v celkovej sume 312 732,6 mil. Sk boli oproti upravenému rozpočtu nižšie o 10 815,2 mil. Sk a predstavovali plnenie na 96,7 %. V porovnaní so schváleným rozpočtom boli skutočné výdavky vyššie o 2 280,1 mil. Sk. Medziročný nárast o 23 688,4 mil. Sk bol dôsledkom nárastu v kategórii bežné transfery v súvislosti s vyššími dotáciami podnikateľským subjektom rezortu pôdohospodárstva, prostriedkami poskytnutými samosprávam a odvodmi do rozpočtu EÚ.

Z celkových rozpočtovaných výdavkov bolo 272 251,8 mil. Sk (87,7 %) určených na bežné výdavky. Ich objem sa po rozpočtových opatreniach znížil na 271 848,1 mil. Sk. Skutočné bežné výdavky dosiahli objem 263 858,2 mil. Sk (97,1 % upraveného rozpočtu). V medziročnom porovnaní vzrástli o 16 368,1 mil. Sk.

Na kapitálové výdavky bol v štátnom rozpočte určený objem 37 216,1 mil. Sk, ktorý bol rozpočtovými opatreniami zvýšený na 38 750,9 mil. Sk. Skutočné čerpanie bolo vykázané v sume 31 292,4 mil. Sk (80,8 % upraveného rozpočtu).

Výdavky na úvery, pôžičky a účasť na majetku boli určené vo výške 984,6 mil. Sk na vklady do medzinárodného združenia pre rozvoj EBOR a Agentúry MIGA, na splátku SR do EIB, na návratné finančné výpomoci pre Sociálnu poisťovňu a ako vklad do základného imania Všeobecnej zdravotnej poisťovne. V priebehu roka boli tieto výdavky výrazne zvýšené rozpočtovými opatreniami na sumu 12 948,8 mil. Sk, najmä z dôvodu naliehavých požiadaviek na štátny rozpočet v súvislosti s oddlžovaním zdravotníctva a s realizáciou osobitných záruk vlády SR. Skutočné výdavky dosiahli objem 12 566,3 mil. Sk a smerovali hlavne na realizáciu osobitnej záruky vlády SR za splatenie redistribučného úveru na financovanie trvalo sa obracajúcich zásob Slovenskej konsolidačnej, a. s. (7 911,8 mil. Sk), formou návratných finančných výpomocí sa poskytli prostriedky a. s. Veriteľ (2 201,0 mil. Sk), Železniciam SR (1 162,9 mil. Sk), mestu Žilina (827,0 mil. Sk) a na vklady štátu do medzinárodných inštitúcií (382,8 mil. Sk).

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách boli v závere roka 2004 vykonané prevody prostriedkov na mimorozpočtové účty jednotlivých kapitol v celkovej výške 7 576,5 mil. Sk. Na osobitné účty dofinancovania programov, z ktorých môžu kapitoly čerpať tieto prostriedky v nasledujúcom rozpočtovom roku na tie isté účely v rámci programov, boli prevedené prostriedky vo výške 5 015,7 mil. Sk. Na základe výnimky udelennej ministrom financií SR podľa ustanovenia § 10 ods. 5 a § 54 ods. 1 písm. f) zákona o rozpočtových pravidlách boli na účty cudzích prostriedkov jednotlivých kapitol prevedené prostriedky vo výške 2 560,8 mil. Sk.

4.1 Výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení

Ekonomická klasifikácia triedi rovnorodé druhy príjmov a výdavkov na hlavné kategórie, kategórie, položky a podpoložky. Zároveň ustanovuje, ktoré výdavky sa financujú z bežných výdavkov a ktoré z kapitálových výdavkov.

Hlavná kategória 600 - Bežné výdavky

Bežnými výdavkami sa financujú prevádzkové potreby štátneho rozpočtu - mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania v štátnych rozpočtových organizáciách a na to nadväzujúce platby poisťného a príspevkov zamestnávateľov do poisťovní, výdavky na tovary a služby, ďalej bežné transfery poskytnuté zo štátneho rozpočtu a splátky úrokov a ostatné platby súvisiace s úvermi.

Rozpočet bežných výdavkov tvoril rozhodujúci podiel (87,7 %) z celkových rozpočtovaných výdavkov, pričom v skutočnom plnení dosiahol tento podiel 84,4 %.

Kategória 610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania

Do tejto kategórie patria všetky plnenia fyzickým osobám v pracovnom pomere, v služobnom pomere, v štátnozamestnaneckom pomere (vrátane zamestnancov zahraničnej služby) a za výkon verejných funkcií uhrádzané podľa príslušných predpisov. Patrí sem i valutová časť plátov zamestnancov zahraničnej služby vyjadrená v slovenskej mene a platy zamestnancov vykonávajúcich verejnoprospešné práce, na ktoré poskytovali príspevky príslušné úrady práce.

Najväčší objem v rámci tejto skupiny výdavkov pripadol na mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania. Ich limit sa vo schválenom rozpočte určil formou záväzného ukazovateľa v sume 34 368,0 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa znížil na 32 703,1 mil. Sk. Skutočné čerpanie výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania bolo vykázané v sume 32 599,3 mil. Sk (99,7 % upraveného rozpočtu), čo oproti roku 2003 predstavuje zvýšenie o 1 887,1 mil. Sk.

Mzdové výdavky boli v rozpočtových organizáciách rozpísané pre stanovený limit zamestnancov. Limit mzdových výdavkov bol takmer vyčerpaný (99,7 %), pričom skutočný počet zamestnancov bol oproti upravenému limitu nižší. Počet štátnych zamestnancov v štátnych rozpočtových organizáciách v roku 2004 dosiahol 38 766 osôb, vo vzťahu k upravenému rozpočtu je to menej o 2 599 osôb. Z uvedeného počtu pracovalo v ústredných orgánoch SR 6 890 osôb (o 659 menej ako upravený limit). Skutočný priemerný mzdový výdavok štátnych zamestnancov dosiahol 19 988 Sk. Počet ostatných zamestnancov v rozpočtových organizáciách (okrem štátnych) bol 71 090 osôb (o 3 062 menej ako upravený limit). V aparáte ústredných orgánov pracovalo 3 388 zamestnancov (o 175 menej ako upravený limit).

NKÚ SR konštatuje, že od roku 1998 pretrváva nepriaznivý trend v tom, že v jednotlivých rokoch stanovené limity zamestnancov sa nenapĺňali, pričom mzdové prostriedky sa vyčerpali. Správcovia jednotlivých kapitol si objednávali u rôznych externých dodávateľov aj práce a služby, ktoré sú súčasťou činností vyplývajúcich z organizačných poriadkov jednotlivých organizácií, resp. z opisov štátnozamestnaneckých miest. Najčastejšie to boli právne služby, analytické činnosti, poradensko-konzultačné služby, servisné, čistiace a strážne služby, atď. Tým sa obchádza stanovený limit počtu zamestnancov, ako aj limit mzdových prostriedkov, nakoľko tieto výdavky sú hradené z kategórie 630 - Tovary a ďalšie služby.

NKÚ SR kontrolou hospodárenia a zostavenia záverečných účtov kapitol štátneho rozpočtu za rok 2004 zistil, že pri nenaplnenom stave pracovníkov organizácie zamestnávali externých spolupracovníkov na dohody o pracovnej činnosti a dohody o vykonaní práce.

Vo viacerých prípadoch bolo zistené, že v dohodách neboli presne stanovené podmienky, resp. boli uhradené aj ďalšie nároky, ktoré neboli v zmluvách dohodnuté (napríklad použitie súkromných motorových vozidiel na pracovné cesty). Ďalej bolo zistené, že vo viacerých prípadoch boli na odborné činnosti zamestnávajú na dohody študenti, ktorí nemali potrebné vzdelanie ani odbornú prax. Títo študenti boli zamestnávajú za odmenu od 85 Sk/hod. až 110 Sk/hod., čo v mesačnom vyčíslení predstavuje sumu 13 600 Sk až 17 600 Sk. Takto stanovené mesačné odmeny za brigádnickú prácu študentov sú porovnateľné s tarifným platom štátneho zamestnanca zaradeného v 7. - 9. platovej triede vo funkcii odborného, okresného, hlavného, resp. štátneho radcu, kde sa vyžaduje vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a uchádzač musí spĺňať aj ostatné podmienky v zmysle ustanovení zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe v znení neskorších predpisov a musí absolvovať výberové konanie.

Kategória 630 - Tovary a ďalšie služby

Táto kategória zahŕňa platby za tovary a služby zakúpené na trhu, okrem kapitálových aktív. Výdavky na tovary a ďalšie služby boli rozpočtované v sume 36 158,9 mil. Sk a tvorili 13,3 % z rozpočtu bežných výdavkov. Rozpočtovými opatreniami sa ich objem znížil na 35 293,6 mil. Sk. Skutočné výdavky v tejto kategórii boli vykázané v sume 34 023,9 mil. Sk (plnenie na 96,4%).

Kontrolou výdavkov tejto kategórie NKÚ SR zistil viaceré prípady nehospodárneho a neoprávneného použitia rozpočtových prostriedkov. Napríklad:

V oblasti pracovných ciest:

- nesprávne, neúplné a nepreukazné vyplňovanie údajov v cestovných príkazoch,
- oneskorené vyúčtovanie tuzemských a zahraničných pracovných ciest a oneskorené odvádzanie nevyčerpaných devízových prostriedkov,
- neúplné doklady predkladané pri vyúčtovaní zahraničných pracovných ciest,
- neoprávnená úhrada cestovných výdavkov na zahraničnú pracovnú cestu, keď letenky k vyúčtovaniu neboli predložené a nebol preukázaný začiatok a koniec zahraničnej pracovnej cesty,
- úhrady cestovného súkromnými motorovými vozidlami bez dokladov preukazujúcich cenu pohonných hmôt a výpočet náhrad za použité motorové vozidlo,
- nezúčtovanie preddavkov poskytnutých na cestovné náhrady.

V oblasti právnych služieb:

- nebola dodržaná zásada maximálnej hospodárnosti, keď účtovné doklady za právne služby neboli preukázateľné, pretože neobsahovali súpis poskytovaných služieb,
- zúčtovanie odmeny na základe 2 dohôd o vykonaní práce, ktoré boli vystavené a zaevidované dodatočne takmer 2 roky po skončení práce a ktoré neboli v kontrolovanom subjekte využité.

V oblasti konzultačno-poradenských služieb:

- nebola dodržaná zásada maximálnej hospodárnosti, keď na poskytovanie týchto služieb boli uzatvorené zmluvy s dodávateľmi, ktorých oprávnenia na podnikateľskú činnosť boli vydané deň predtým, ako bola uzatvorená zmluva, t.z. s malou zárukou praktických skúseností,
- na základe zmluvy o poskytovaní poradenskej a konzultačnej služby pri budovaní komplexného systému manažérstva kvality boli uhradené finančné prostriedky bez preukazného dokladu o vecnom plnení.

V oblasti platieb za materiál a služby:

- neoprávnene boli čerpané bežné výdavky na obstaranie hmotného investičného majetku,
- úhrada vyššej ceny ako bola zmluvne dohodnutá,
- úhrada faktúry, ktorá bola vystavená v rozpore s uzatvorenou objednávkou a protokolom vykonaných prác,
- tovary patriace do kategórie bežných výdavkov boli financované z kapitálových výdavkov,
- preddavky na obstaranie tovaru boli poskytované vopred bez zmluvného dohodnutia,
- neboli dodržané podmienky poskytnutia preddavkov,
- bol poskytnutý preddavok na nákup tovaru a dodávateľ nesplnil predmet dodávky a preddavok vrátil po viac ako 5 mesiacoch,
- nebola zúčtovaná suma poskytnutého preddavku,
- neoprávnene boli použité finančné prostriedky na reprezentačné účely.

V oblasti verejného obstarávania:

- rozpočtové prostriedky boli čerpané bez toho, aby bola uplatnená niektorá z foriem verejného obstarávania,
- evidencia a dokumentácia k verejnému obstarávaniu nebola úplná,
- nebol dodržaný termín vrátenia zábezpeky,
- zmluva bola uzatvorená v rozpore so súťažnými podmienkami,
- bola uzatvorená nevýhodná zmluva, keď pri obstaraní zariadenia bolo zohľadnené len jediné kritérium - najnižšia cena, bez ohľadu na iné kritériá, ako napríklad pozáručný servis, ktorý ponúkali ďalší uchádzači na dlhšiu dobu pri porovnateľnej cene,
- na základe verejného obstarávania bola uzatvorená zmluva na poskytnutie služby a na ten istý predmet obstarania boli uzatvorené aj 3 dohody o vykonaní práce s externými spolupracovníkmi,
- bezdôvodnou zmenou váhových kritérií v novo vyhlásenej súťaži nedošlo k výberu ekonomicky najvýhodnejšej ponuky,
- nebola dodržaná zákonná lehota na oboznámenie uchádzačov o výsledku verejnej súťaže, lehota na oznámenie výsledku verejného obstarávania a lehota na uzatvorenie zmluvy.

NKÚ SR v súvislosti s výsledkami kontrol obstarávania tovarov, služieb aj investičného majetku v zmysle zákona o verejnom obstarávaní opakovane konštatuje, že pri obstarávaní tovarov a služieb organizácie využívajú v prevažnej miere najmenej transparentnú metódu verejného obstarávania - rokovacie konanie bez zverejnenia, pri ktorom často nemožno vylúčiť existenciu takých negatívnych javov ako je klientelizmus a korupcia. Takýto postup však umožňuje nedokonalá legislatíva a neodstránila ju ani novela zákona o verejnom obstarávaní.

Hlavná kategória 700 - Kapitálové výdavky

Táto hlavná kategória zahŕňa výdavky na obstaranie hmotného a nehmotného investičného majetku pre činnosť rozpočtových organizácií, výdavky súvisiace s týmto obstaraním a kapitálové transfery. Rozpočtované kapitálové výdavky v sume 37 216,1 mil. Sk tvorili z celkových výdavkov štátneho rozpočtu 12,0 %. Rozpočtovými opatreniami sa objem kapitálových výdavkov zvýšil na 38 750,9 mil. Sk a skutočnosť bola vykázaná v sume 31 292,4 mil. Sk (80,8 % upraveného rozpočtu). V porovnaní s rozpočtovým rokom 2003 boli skutočné kapitálové výdavky vyššie o 2 180,1 mil. Sk.

Kategória 710 - Obstarávanie kapitálových aktív

Táto kategória zahŕňa výdavky na obstarávanie kapitálových aktív, t.z. výdavky na realizáciu stavieb a ich technické zhodnotenie, na nákup strojov, prístrojov, zariadení, dopravných prostriedkov, budov, pozemkov a nehmotných aktív, a tiež na financovanie projektovej dokumentácie, rekonštrukcií a modernizácií. V tejto kategórii sa klasifikujú výdavky umožňujúce nadobudnúť kapitálové aktíva z vlastných zdrojov rozpočtu.

Obstarávanie kapitálových aktív sa rozpočtovalo sumou 18 124,2 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa táto suma zvýšila na 18 952,4 mil. Sk a skutočné výdavky dosiahli výšku 17 345,1 mil. Sk (91,5 % upraveného rozpočtu).

Kontrolou výdavkov tejto kategórie NKÚ SR zistil nasledovné nedostatky:

- financovanie výdavkov na nákup tovaru, ktorý nespĺňal kritéria pre zaradenie do dlhodobého majetku z limitu kapitálových výdavkov,
- financovanie obstarania nábytku z limitu kapitálových výdavkov,
- financovanie výdavkov na prípravu pracovníkov pre budované zariadenia a prevádzky a výdavkov na biologickú rekultiváciu z limitu kapitálových výdavkov,
- nezúčtovanie poskytnutých preddavkov,
- financovanie dodávky a montáže rolovacích brán z limitu kapitálových výdavkov,
- financovanie vypracovania prípravnej a projektovej dokumentácie investičných akcií, u ktorých sa následne od realizácie odstúpilo,
- nesúlad medzi uhradenou faktúrou a dodacím listom tovaru,
- úhrada nesprávne vystavenej faktúry,
- nehospodárne a neefektívne vynaloženie prostriedkov na výstavbu telocvične, vo výstavbe ktorej sa nepokračovalo z dôvodu zmeny koncepcie investičnej výstavby,
- úhrada zmluvne dohodnutej odmeny z limitu kapitálových výdavkov.

Kategória 720 - Kapitálové transfery

Táto kategória zahŕňa platby vykonané s cieľom umožniť príjemcovi nadobudnúť kapitálové aktíva alebo kompenzovať ich poškodenie alebo zničenie. Sú to príspevky na zabezpečenie investičných potrieb príspevkových organizácií, príspevky vysokým školám, občianskym združeniam, nadáciám, cirkvám a nefinančným právnickým osobám jednotlivých rezortov.

Kapitálové transfery sa rozpočtovali v sume 19 091,9 mil. Sk a rozpočtovými opatreniami boli upravené na sumu 19 798,5 mil. Sk. Skutočné čerpanie bolo vykázané v sume 13 947,3 mil. Sk (70,4 % upraveného rozpočtu).

NKÚ SR kontrolou poskytnutia prostriedkov z tejto kategórie napríklad zistil, že správca kapitoly nevykonával v roku 2004 kontrolu plnenia zmluvných podmienok u príjemcov dotácií zo štátneho rozpočtu. Vo viacerých prípadoch bolo zistené, že neboli dodržané podmienky pre poskytnutie dotácií zo štátneho rozpočtu a výnosy z dotácií, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu, boli odvedené do štátneho rozpočtu oneskorene, resp. neboli odvedené vôbec.

* * *

NKÚ SR v rámci kontrol vykonaných v jednotlivých kapitolách štátneho rozpočtu overil dodržiavanie ustanovení zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“), pričom zistil jeho viaceré porušenia, napríklad:

- pri vzájomnom započítaní záväzkov a pohľadávok neboli dodržané zákonom stanovené podmienky, nakoľko kontrolovaný subjekt vykonal zápočet takých účtovných dokladov, ktoré nevedol v účtovnej evidencii,
- kontrolovaný subjekt nezaúčtoval do majetku zásoby v zmysle zmlúv o prevode správy majetku,
- bolo vykonané neprípustné vzájomné započítanie príjmov a výdavkov,
- v účtovníctve boli nesprávne vedené finančné prostriedky vložené do združenia právnických osôb,
- zálohové faktúry boli zaúčtované nesprávne, priamo do materiálových nákladov,
- účtovné doklady neboli preukázateľné, k faktúram neboli doložené súpisy vykonaných prác,
- účtovné doklady - faktúry za právne služby neboli preukázateľné, neobsahovali opis účtovného prípadu ani súpis poskytovaných služieb,
- pred uskutočnením ZPC na vyplatené preddavky predpokladaných náhrad neboli vystavené výdavkové pokladničné doklady a ich prevzatie potvrdzovali zamestnanci na doklade banky,
- výdavky na prípravu pracovníkov pre budované zariadenia a prevádzky a výdavky na biologickú rekultiváciu, ktoré v zmysle rozpočtovej klasifikácie platnej na rok 2004 nie sú súčasťou obstarávacej ceny, organizácia zahrnula do obstarávacej ceny dlhodobého hmotného majetku,
- nebola vykonaná inventarizácia celého majetku a záväzkov k 31.12.2004.

NKÚ SR na základe uvedených zistení konštatuje, že zo strany správcov kapitol štátneho rozpočtu nebola vždy venovaná dostatočná pozornosť vedeniu účtovníctva v zmysle ustanovení zákona a účtovnej dokumentácii z hľadiska komplexnosti náležitostí a dodržiavaniu účtovných postupov podľa účtovej osnovy. Preto v súvislosti s nutnosťou permanentného zabezpečovania transparentnosti a objektívnosti rozpočtového procesu NKÚ SR poukazuje na potrebu dôslednejšieho prístupu k vedeniu účtovníctva (najmä k inventarizácii majetku a záväzkov, zaraďovaniu majetku do používania a zúčtovávania poskytnutých preddavkov), vyplývajúceho z požiadaviek poskytovať verný a pravdivý obraz o stave a pohybe majetku a záväzkov, finančnej situácii a využívaní rozpočtových prostriedkov, získavania plnohodnotných informácií pre potreby riadenia a kontrolu procesov prebiehajúcich v účtovných jednotkách, ako aj z požiadavky vytvárať riadne podmienky pre ochranu majetku štátu. V uvedenej súvislosti NKÚ SR vykonal tiež kontrolu dodržiavania ustanovení zákona o správe majetku štátu. Kontrolou boli zistené viaceré porušenia tohto zákona, napríklad:

- oneskorené zaraďovanie obstaraných investícií do majetku organizácie a dlhodobo nezaraďovaný majetok PHARE,
- nepenalizovanie omeškaných platieb za úhradu nájomného za prenájom majetku štátu,
- organizácia posúdila škodu vzniknutú odcudzením vozidla zaparkovaného pred obytným domom zamestnanca, ktorý tam parkoval v rozpore s pokynom zamestnávateľa, ako škodu bez zavinenia zamestnanca a zúčtovala ju na ťarchu organizácie,
- automobilovú techniku zakúpenú v rokoch 2002 a 2003 za takmer 100 mil. Sk kontrolovaný subjekt nepoužíval viac ako 18 mesiacov od jej nákupu, čím zároveň uplynula záručná lehota na túto techniku,
- k majetku obstaranému z kapitálových výdavkov a už používanému v rámci predmetu činnosti organizácie neboli vypracované doklady o zaraďení majetku do používania a o majetku nebola vedená evidencia,
- pri vyradení zo skladu nebol predložený doklad o fyzickej likvidácii,

- na majetok odovzdaný do užívania iným organizáciám neboli uzatvorené zmluvy o výpožičke,
- na stavbu po udelení užívacieho povolenia nebol uskutočnený vklad do katastra nehnuteľností,
- nakúpený nehnuteľný majetok nebol vedený v evidencii organizácie,
- zmluvy o nájme nebytových priestorov boli uzatvorené za cenu, ktorá predstavovala len 4 % až 21 % obvyklej ceny v danej lokalite,
- časť majetku bola vyradená bez preukázania jeho neupotrebitel'nosti,
- vzniknutá škoda na komodite nebola riešená včas.

4.2 Výdavky štátneho rozpočtu podľa funkčného členenia

V rozpočtovom roku 2004 sa pri tvorbe rozpočtu i pri sledovaní jeho plnenia uplatnilo triedenie aj podľa funkčnej klasifikácie. Toto triedenie umožňuje sledovať výdavky podľa oddielov, ktoré zohľadňujú jednotlivé odvetvia verejnej správy. V rámci oddielov sa uplatňuje podrobnejšie členenie na skupiny, triedy a podtriedy.

Funkčná klasifikácia umožňuje sledovanie výdavkov verejnej správy podľa ich účelu a medzinárodné porovnanie.

Oddiel 01 - Všeobecné verejné služby

Do tohto oddielu sú zahrnuté výdavky na činnosti súvisiace s organizáciou štátu. Oddiel sa člení na 8 skupín. Výdavky na tieto činnosti boli v rozpočte určené sumou 61 478,4 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami boli upravené na sumu 65 808,3 mil. Sk. Skutočné výdavky boli vykázané v sume 65 226,0 mil. Sk.

Kancelária Národnej rady SR

NKÚ SR zistil nasledovné nedostatky:

- nesprávnym zaradením a financovaním obstarania nábytku z limitu kapitálových výdavkov porušil kontrolovaný subjekt v sume 519,7 tis. Sk rozpočtovú disciplínu podľa § 47 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách,
- nebola tiež zabezpečená maximálna hospodárnosť a efektívnosť použitia rozpočtových prostriedkov, keď vrátenie nezúčtovaného preddavku v cudzej mene bolo vykonané oneskorene v celkovej sume 12,1 tis. Sk.

Úrad vlády SR

Kontrolou bolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov v celkovej sume 8 681,0 tis. Sk.

Ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách boli porušené v sume 1 986,0 tis. Sk. Najčastejšími porušeniami bolo nezabezpečenie maximálnej hospodárnosti a efektívnosti použitia prostriedkov štátneho rozpočtu v zmysle ustanovenia § 10 ods. 7 cit. zákona. Napríklad, ÚV SR uzatváral s viacerými fyzickými osobami zmluvy o poskytovaní poradensko - konzultačných služieb s akcentom na prípravu a realizáciu aktivít o prínosoch a rizikách vstupu do EÚ, s dohodnutými mesačnými odmenami od 10 tis. Sk do 20 tis. Sk. NKÚ SR zistil, že v predmetoch zmlúv uzatvorených s externými spolupracovníkmi boli činnosti, ktoré boli v zmysle platného organizačného poriadku súčasťou obsahu činnosti útvarov ÚV SR a mal ich preto, v zmysle Zákonníka práce, zabezpečovať vlastnými zamestnancami. Tým, že ÚV SR nezabezpečil plnenie svojich úloh

vlastnými zamestnancami, ale dodávateľským spôsobom na základe zmlúv, pričom nenaplnil stanovený počet zamestnancov, konal v rozpore s § 223 ods. 1 Zákonníka práce a zároveň nezabezpečil v sume 920,2 tis. Sk maximálnu hospodárnosť a efektívnosť použitia rozpočtových prostriedkov v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách.

ÚV SR mal uzatvorené zmluvy o poskytnutí právnych služieb s 2 dodávateľmi. V zúčtovacích faktúrach chýbali opisy účtovných prípadov, súpis poskytnutých právnych služieb a právneho poradenstva v daných mesiacoch, čím nespĺňali náležitosti účtovných dokladov v zmysle § 10 ods. 1 písm. b) zákona o účtovníctve. Tým, že kontrolovaný subjekt všetky faktúry uhradil v plnej výške, napriek tomu, že nešlo o preukázateľné účtovné doklady, zároveň nezabezpečil v objeme 800,7 tis. Sk hospodárne a efektívne použitie rozpočtových prostriedkov.

Zákon o účtovníctve nebol dodržaný pri účtovaní prevádzkových preddavkov, keď tieto v sume 6 560,5 tis. Sk neboli zaúčtované na príslušný preddavkový účet, čím došlo k porušeniu § 8 ods. 1 cit. zákona.

Ministerstvo financií SR

Kontrolou dohôd o vykonaní práce NKÚ SR zistil porušenie § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách tým, že:

- boli uzatvorené dohody o vykonaní práce a dohody o brigádnickej práci študenta na predmet činnosti, ktorá podľa organizačného poriadku platného na rok 2004 prináležala jednotlivým útvarom úradu,

- boli uzatvorené 3 dohody o vykonaní práce a zmluva o poskytnutí služby s víťazom verejného obstarávania na rovnaký predmet dodávky.

Zároveň bol v uvedených prípadoch porušený aj § 226 ods. 2 Zákonníka práce tým, že:

- dňa 09.02.2004 bola podpísaná dohoda o vykonaní práce na činnosť „Odborné konzultácie pri verejnom obstarávaní externého auditu“, pričom doba, v ktorej sa mala pracovná úloha vykonať, bola stanovená na 09.02.2004,

- 3 dohody o vykonaní práce boli uzatvorené s dátumom 11.06.2004 a s dobou začatia vykonávania pracovnej úlohy od 11.06.2004, teda v ten istý deň.

Štátny dlh

Skutočné výdavky kapitoly Štátny dlh vykázané v roku 2004 v sume 26 561,6 mil. Sk boli použité na financovanie záväzkov súvisiacich so splácaním úrokov domácim veriteľom v sume 18 512,0 mil. Sk, zahraničným veriteľom v sume 5 547,6 mil. Sk, úhradu disážia z emisií štátnych dlhopisov splatných v roku 2004 v sume 2 316,4 mil. Sk a platieb a poplatkov za služby domácim a zahraničným bankám v sume 185,6 mil. Sk. Zníženie výdavkov, okrem poklesu úrokových sadzieb na peňažnom trhu, ovplyvnili tiež zásadné zmeny v inštitucionálnom riadení štátneho dlhu a likvidity, ktoré pre MF SR zabezpečovala Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity v spolupráci so Štátnou pokladnicou. Zavedením efektívneho refinančného systému medzi uvedenými subjektami poklesla potreba emitovania štátnych pokladničných poukážok a zdroje na financovanie priebežného schodku štátneho rozpočtu boli získavané za výhodnejších cenových podmienok.

NKÚ SR pozitívne hodnotí fungovanie nového systému riadenia dlhu a likvidity, ktorý je súčasťou reformy riadenia verejných financií a napĺňa zámery, ku ktorým sa vláda SR zaviazala vo svojom programovom vyhlásení.

NKÚ SR v súvislosti s kontrolou výdavkov kapitoly konštatoval nehospodárnosť v celkovej výške 10,2 mil. Sk, a to z dôvodu úhrady poplatkov za viazanie zdrojov z nečerpania istín zahraničných úverov poskytnutých na Projekt podpory modernizácie sektora zdravotníctva, Projekt technickej pomoci modernizácie sektora zdravotníctva a Projekt reformy správy sociálnych dávok.

Štatistický úrad SR

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov v celkovej sume 11 174,4 tis. Sk.

ŠÚ SR nezabezpečil vždy maximálnu hospodárnosť a efektívnosť pri vynakladaní finančných prostriedkov v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách, keď napríklad:

- uzatvoril nevýhodnú zmluvu pri obstaraní zariadenia XEROX v hodnote 426,9 tis. Sk vzhľadom na jediné kritérium najnižšej ceny bez ohľadu na iné kritériá, ako napríklad pozáručný servis, ktorý ponúkali ďalší uchádzači na dlhšiu dobu pri porovnateľnej cene,

- na základe zmluvy o poskytovaní poradenskej a konzultačnej služby pri budovaní komplexného systému manažérstva kvality uhradil 174,0 tis. Sk bez preukazného dokladu o vecnom plnení,

Okrem nehospodárneho nakladania s prostriedkami štátneho rozpočtu boli zistené porušenia ustanovení zákona o správe majetku štátu a zákona o účtovníctve. Napríklad:

- k majetku obstaranému z kapitálových výdavkov a už používanému v rámci predmetu činnosti organizácie neboli vypracované doklady o zaradení majetku do používania a o majetku nebola vedená evidencia,

- pri riadnej inventarizácii majetku nebola vykonaná inventarizácia celého majetku a subjekt nevedol v účtovnej evidencii pozemky, ktoré mal zapísané na listoch vlastníctva o celkovej výmere 7 841 m².

Oddiel 02 - Obrana

V tomto oddieli boli výdavky určené sumou 22 176,3 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa rozpočet znížil na 21 018,7 mil. Sk. Skutočnosť bola vykázaná v sume 20 751,8 mil. Sk.

Ministerstvo obrany SR

Pri kontrole hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu, nakladania s majetkom štátu a správnosti zostavenia štátneho záverečného účtu boli zistené porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov týkajúce sa rozpočtových prostriedkov, resp. majetku.

Kritérium maximálnej hospodárnosti a efektívnosti použitia rozpočtových prostriedkov v zmysle § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách nebolo dodržané vo viacerých prípadoch a týkalo sa rozpočtových prostriedkov vo výške 104 333,0 tis. Sk. Napríklad:

- automobilovú techniku v hodnote 94 421,0 tis. Sk, zakúpenú v rokoch 2002 a 2003, bolo možné používať až po 31.01.2005, čo bolo viac než 18 mesiacov,

- MO SR poskytlo preddavok na nákup tovaru v sume 5 854,8 tis. Sk, dodávateľ však nespĺnil predmet dodávky a vrátil preddavok po viac ako 5 mesiacoch,

- ďalšou príčinou nedodržania kritéria maximálnej hospodárnosti a efektívnosti použitia rozpočtových prostriedkov bol aj postup mimo ustanovení zákona o verejnom

obstarávaní. V prípade realizácie verejného obstarávania na vykonanie auditu na MO SR zmena váhových kritérií v novo vyhlásenej súťaži bez toho, aby bol na to dôvod spôsobilá, že na základe verejnej súťaže nedošlo k výberu ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, tak ako je to stanovené zákonom. Okrem toho, pri realizácii verejného obstarávania boli zistené nedostatky v úplnosti evidencie o verejnom obstarávaní, nedodržaní termínu vrátenia zábezpeky a uzatvorení zmluvy v rozpore so súťažnými podmienkami, v ktorých bolo dohodnuté, že zmluva nemôže obsahovať požiadavku na poskytnutie preddavku. Napriek tomu bola uzatvorená zmluva, v ktorej bol dohodnutý preddavok vo výške 30 %.

Boli zistené aj porušenia zákona o účtovníctve v celkovej sume 3 229,0 tis. Sk. Kontrolovaný subjekt získal na základe zmlúv o prevode správy majetku zásoby v celkovej hodnote 3 986,4 tis. Sk, ktoré zaúčtoval do majetku len v hodnote 757,4 tis. Sk, čím vznikol rozdiel v sume 3 229,0 tis. Sk. Ďalej bolo zistené, že kontrolovaný subjekt nemal vedené v účtovníctve všetky faktúry, ktoré sa týkali realizácie vzájomného zápočtu záväzkov a pohľadávok.

Kontrolovaný subjekt nekonal vždy v súlade s ustanoveniami zákona o správe majetku štátu.

Oddiel 03 - Verejný poriadok a bezpečnosť

V tomto oddieli sú zatriedené výdavky rozpočtu, ktoré boli určené sumou 25 006,7 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami bol rozpočet upravený na 25 455,6 mil. Sk. Skutočnosť bola vykázaná v sume 25 287,4 mil. Sk.

Ministerstvo vnútra SR

Kontrolou bolo zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov v celkovej sume 38 121,8 tis. Sk. Zistenia sa týkali najmä porušovania zákona o rozpočtových pravidlách, zákona o verejnom obstarávaní a zákona o účtovníctve. Ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách boli porušené v celkovej sume 27 607,6 tis. Sk, z toho v 19 prípadoch bola porušená rozpočtová disciplína v celkovej sume 6 637,0 tis. Sk, a to najmä v prípadoch, keď v rozpore s ustanovením § 10 ods. 1 cit. zákona nebol dodržaný účel použitia rozpočtových prostriedkov.

Vo viacerých prípadoch bolo zistené konanie v rozpore s ustanovením § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách v celkovej sume 20 970,6 tis. Sk. Z toho v 3 prípadoch ministerstvo financovalo vypracovanie prípravnej a projektovej dokumentácie investičných akcií, u ktorých následne od realizácie odstúpilo. Na tieto zrušené investičné akcie bolo nehospodárne vynaložených spolu 16 504,0 tis. Sk.

MV SR financovalo obstaranie niektorých tovarov a služieb v rozpore s opatrením MF SR č. 4283/2003-41, ktorým sa ustanovuje rozpočtová klasifikácia na rok 2004. Napríklad, zmluvne dohodnutú odmenu za obstaranie nepriestrelných viest v sume 5 344,0 tis. Sk uhradilo z limitu kapitálových výdavkov. Odmena mala byť správne uhradená z bežných výdavkov.

Kontrolou bolo zistené aj porušenie ustanovení zákona o účtovníctve v celkovej sume 1 139,4 tis. Sk. Napríklad, podľa rozpočtovej klasifikácie na rok 2004 súčasťou obstarávacej ceny nie sú výdavky na prípravu pracovníkov pre budované zariadenia a prevádzky a výdavky na biologickú rekultiváciu. Tým, že MV SR tieto výdavky vo viacerých prípadoch zahrnulo

do obstarávacej ceny dlhodobého hmotného majetku, konalo v rozpore s ustanovením § 25 ods. 1 zákona o účtovníctve.

MV SR v niektorých prípadoch nevenovalo náležitú pozornosť dodržiavaniu ustanovení zákona o správe majetku štátu.

Oddiel 04 - Ekonomická oblasť

Výdavky tohto oddielu boli určené v sume 63 695,6 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa táto suma znížila na 63 512,4 mil. Sk. Skutočné čerpanie výdavkov bolo vykázané v sume 56 104,9 mil. Sk.

Ministerstvo hospodárstva SR

Kontrolou dohôd o vykonaní práce NKÚ SR zistil porušenie § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách v celkovej sume 685,0 tis. Sk. Napríklad:

- za dohodnutú odmenu vo výške 3 600 Sk/hod. na predpokladaný rozsah prác 150 hodín v celkovej výške 540,0 tis. Sk bola uzatvorená dohoda o vykonaní práce, predmetom ktorej bolo vypracovanie podkladov a analýz v rámci projektu významnej investície. Uvedené práce spadajú do činnosti úradu MH SR, SARIO, právnych poradcov SARIO a poradcov investora.

Kontrolou dodržiavania ustanovení zákona o verejnom obstarávaní bolo zistené obstarávanie 2 ks kopírovacích strojov Sharp AR-M620U v cene 1 002,6 tis. Sk bez DPH len formou objednávky.

Porušenie ustanovení § 13 ods. 1 a 2 zákona o správe majetku štátu bolo zistené v prípadoch, keď kontrolovaný subjekt uzatvoril 5 zmlúv o nájme nebytových priestorov za cenu od 75 Sk/m², čo bolo len 4 % až 21 % obvyklej ceny v danej lokalite.

Preverením dodržiavania ustanovení § 29 ods. 1 a § 29 ods. 2 zákona o účtovníctve bolo zistené, že príkazom ministra hospodárstva SR z 13.10.2004 bola nariadená riadna inventarizácia majetku a záväzkov MH SR k 31.12.2004 a k 30.10.2004 na pracoviskách MH SR mimo sídla služobného úradu v zahraničí. V stanovenom termíne nebola inventarizácia ukončená. Ďalej bolo zistené, že nebola spracovaná správa o vykonaní inventarizácie a v oblastiach, kde bola vykonaná len fyzická inventúra majetku nedošlo k porovnaniu so stavom v účtovníctve a nebol z uvedeného dôvodu vyčíslený inventarizačný rozdiel.

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

Kontrolou bolo zistené porušenie § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách tým, že:

- MP SR uhradilo faktúru, ktorá bola vystavená v rozpore s uzatvorenou objednávkou a protokolom vykonaných prác,

- boli zúčtované odmeny vo výške 100,0 tis. Sk na základe 2 dohôd o vykonaní práce, ktoré boli vystavené a zaevidované dodatočne, takmer 2 roky po skončení práce, pričom výsledky práce, ktoré sa týkali právnych služieb neboli využité.

Kontrolou dodržiavania ustanovení zákona o cestovných náhradách bolo zistené vyplatenie stravného vo výške 45 EUR (1 797,69 Sk) bez preukázania času ukončenia cesty a preplatenie letenky vo výške 26 105 Sk externej tľmočníčke, ktorá sa zúčastnila zahraničnej

pracovnej cesty v Belgicku. V dohode nebola zahrnutá uvedená zahraničná pracovná cesta, ani úhrada nákladov súvisiacich s touto cestou.

Kontrolou dodržiavania zákona o účtovníctve bolo napríklad zistené, že špecifikácia tovaru uvedená na faktúre nebola v súlade s priloženým dodacím listom a s príslušným ustanovením zmluvy. Protokol o prevzatí produktov v zmysle zmluvy nebol predložený.

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR

Kontrolou bolo napríklad zistené:

- neoprávnené použitie finančných prostriedkov na reprezentačné účely vo výške 10,9 tis. Sk,
- oneskorené zaraďovanie dlhodobého majetku do evidencie organizácie,
- neoprávnený prevod rozpočtových prostriedkov na osobitný bežný účet dofinancovania programov vo výške 478 224,8 tis. Sk bez udelenia výnimky podľa § 54 ods. 1 písm. f) zákona o rozpočtových pravidlách,
- odúčtovanie CO krytu v nadobúdacej hodnote 227,5 tis. Sk z majetku organizácie bez preukázania jeho neupotrebitelnosti a splnenia podmienok podľa § 14 ods. 1 a 3 zákona o správe majetku štátu.

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR

NKÚ SR zistil porušenie § 3 ods. 2 a § 13 ods. 7 zákona o správe majetku štátu tým, že ministerstvo zakúpilo 156 ks počítačov a 156 ks tlačiarň v hodnote 7 329,6 tis. Sk, ktoré boli na základe preberacích protokolov v mesiaci november 2004 odovzdané organizáciám v jeho pôsobnosti, pričom na odovzdaný majetok neboli zo strany ministerstva a preberajúcich organizácií uzatvorené zmluvy o výpožičke.

Ministerstvo zakúpilo 3 ks osobných motorových vozidiel Audi A 6 v cene 5 989,8 tis. Sk, t.z. že za jedno vozidlo uhradilo 1 996,6 tis. Sk. K uvedeným vozidlám boli zakúpené vyhľadávacie zabezpečovacie zariadenia (systém GP-jack) v počte 3 ks v sume 188,9 tis. Sk. Uvedeným nákupom došlo k porušeniu uznesenia vlády SR č. 594 z 27.06.2001, ktorým boli schválené cenové limity pre nákup osobných motorových vozidiel pre inštitúcie financované zo štátneho rozpočtu vo výške 2 000,0 tis. Sk. Zároveň došlo k porušeniu § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách.

Ministerstvo za právne služby uhradilo sumu 47,6 tis. Sk. Pri zabezpečovaní právnych služieb nebola na objednávke uvedená cena a ani termín odovzdania prác, čím došlo k porušeniu § 632 Občianskeho zákonníka.

Za maliarske a údržbárske práce ministerstvo vyplatilo 136,9 tis. Sk. K faktúram neboli priložené súpisy vykonaných prác, prípadne protokoly o prevzatí a odovzdaní prác, čím došlo k porušeniu § 8 ods. 4 zákona o účtovníctve.

Správa štátnych hmotných rezerv SR

Pri kontrole hospodárenia s prostriedkami štátneho rozpočtu boli zistené porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov týkajúcich sa rozpočtových prostriedkov, resp. majetku v 42 prípadoch v celkovej výške 124 526,2 tis. Sk.

Nehospodárne vynakladanie rozpočtových prostriedkov, z ktorých podstatná časť sa týkala hospodárenia so štátnymi hmotnými rezervami, hlavne v oblasti obmeny, predaja komodít štátnych hmotných rezerv a vynakladania finančných prostriedkov za služby,

predstavovalo sumu 117 318,2 tis. Sk. Napríklad, pri realizácii obmien v obilninách nebola pri nákupe a predaji venovaná dostatočná pozornosť oblasti vývoja cien a dodržiavania kvalitatívnych parametrov. Ceny boli určované s predstihom a nezohľadňovali skutočný stav, čím dochádzalo k disproporciám medzi nákupnou cenou a cenou v tom čase platnou. Tieto rozdiely medzi nákupnou cenou a predajnou cenou spôsobili stratu disponibilných prostriedkov, ktoré mohli byť použité na ďalšie nákupy komodít. Boli zistené prípady, keď kontrolovaný subjekt odpredával komoditu so 6 ročnou skladovacou dobou, aj keď skladovacia lehota bola stanovená na 3 roky. Obdobne bol zistený prípad, keď sa skladovali komodity s 8 až 9 ročnou skladovacou dobou, dôsledkom čoho došlo k celkovému zníženiu kvality a parametrov komodity v sume 2 472,0 tis. Sk s DPH.

V 12 prípadoch došlo k porušeniu ustanovení zákona o účtovníctve, dôsledkom čoho bol nesprávne vykazovaný majetok a následne neboli dodržané podmienky vykonania inventarizácie. Napríklad, kontrolovaný subjekt nevedol správne finančné prostriedky v sume 3 000,0 tis. Sk, ktoré vložil do združenia právnických osôb, čím došlo k porušeniu § 4 ods. 2 a § 8 ods. 4 zákona o účtovníctve.

Oddiel 06 - Bývanie a občianska vybavenosť

Výdavky v tomto oddieli boli určené vo výške 7 810,2 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami boli znížené na sumu 7 658,2 mil. Sk. Skutočné čerpanie bolo vo výške 7 466,1 mil. Sk.

Na poskytovanie štátnej prémie na stavebné sporenie na základe zákona č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov boli rozpočtované prostriedky v sume 2 550,0 mil. Sk, ktorá bola rozpočtovými opatreniami upravená na 1 928,6 mil. Sk. Skutočné čerpanie výdavkov predstavuje sumu 1 919,6 mil. Sk.

Na poskytnutie štátneho príspevku k hypotekárnym úverom boli určené výdavky vo výške 745 000,0 tis. Sk, ktoré boli rozpočtovými opatreniami upravené na sumu 625 000,0 tis. Sk. MF SR poukázalo zdroje na úhradu štátnych príspevkov na hypotekárne úvery z účtu cudzích prostriedkov vo výške 36 594,3 tis. Sk a po ich vyčerpaní sa z rozpočtu kapitoly VPS čerpali prostriedky v sume 618 547,3 tis. Sk.

NKÚ SR konštatuje, že zúčtovanie finančných prostriedkov na štátnu prémii na stavebné sporenie bolo vykonané v zmysle dohôd uzavretých medzi MF SR a stavebnými sporiteľňami a v nadväznosti na vyúčtovanie nárokov stavebných sporiteľní. Pri zúčtovaní štátneho príspevku k hypotekárnym úverom postupovalo MF SR v zmysle dohôd uzavretých s bankami vykonávajúcimi hypotekárne obchody.

Oddiel 09 - Vzdelávanie

V odvetví vzdelávania sú zahrnuté služby jednotlivým žiakom a študentom a služby poskytované na kolektívnej báze vrátane všetkých typov škôl a školských zariadení. Výdavky boli určené v sume 47 786,1 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa zvýšili na sumu 49 597,2 mil. Sk. Skutočnosť bola vykázaná v sume 49 369,0 mil. Sk.

Ministerstvo školstva SR

Kontrolou hospodárenia a dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov v roku 2004 na vybraných vysokých školách bolo napríklad zistené, že:

- Akadémia umení v Banskej Bystrici nedokončila k 31.08.2004 stavbu „Rekonštrukcia a nadstavba budovy AU B. Bystrica“. Cena diela bola dohodnutá v sume 30 700,0 tis. Sk. Podľa stavu prác bude dohodnutý rozpočet prekročený o 5 400,0 tis. Sk (viac ako 17 %), čo si bude vyžadovať ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu,

- Vysoká škola múzických umení v Bratislave za kontrolované obdobie nemala poistený majetok v hodnote 128 600,0 tis. Sk, čím porušila § 17 ods. 5 zákona 131/2002 Z.z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov.

Oddiel 10 - Sociálne zabezpečenie

Na sociálne zabezpečenie sa výdavky verejnej správy určili v sume 49 647,2 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami sa upravili na sumu 45 498,2 mil. Sk. Skutočnosť výdavkov bola vykázaná v sume 44 729,0 mil. Sk.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Kontrolou vedenia evidencie, zaraďovania hmotného investičného majetku a nehmotného investičného majetku, materiálových zásob a osobných, ochranných a pracovných prostriedkov bol zistený stav nezaradených kapitálových investícií k 31.12.2004 spolu vo výške 56 360,2 tis. Sk. Z toho nezaradený majetok PHARE predstavuje 32 707,3 tis. Sk. Kontrolovaný subjekt nepreukázal plnenie povinností správcu k uvedenej časti majetku štátu. Uvedeným konaním bolo porušené ustanovenie § 3 ods. 2 zákona o správe majetku štátu.

5 Rozpočtové vzťahy Slovenskej republiky a Európskej únie

Rozpočtové vzťahy SR a EÚ je možné rozčleniť do 3 hlavných línií:

1. Finančné prostriedky, ktoré majú charakter grantu a nie sú rozpočtované, teda príjmy ani výdavky nie sú zaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu (predvstupové fondy: PHARE, SAPARD a ISPA; vnútorné politiky EÚ: vnútorné opatrenia, prechodný fond a budovanie Schengenských hraníc; Finančný nástroj Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórsky finančný mechanizmus a Finančná obálka).

2. Finančné prostriedky, ktoré sú rozpočtované a zaradené v príjmoch a výdavkoch štátneho rozpočtu (štrukturálne fondy a Kohézny fond), záručná sekcia Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (ďalej len „EAGGF“) a špeciálna kompenzačná platba.

3. Odvody do všeobecného rozpočtu EÚ, a to: odvody z DPH, HND a korekcia Veľkej Británie a odvody tradičných vlastných zdrojov. Tradičné vlastné zdroje predstavujú: clo, poľnohospodárske poplatky a odvody z produkcie cukru.

Miera pozitívneho finančného vplyvu vstupu SR do EÚ a nových finančných možností v priebehu roka 2004 závisela od schopnosti SR maximálne využiť disponibilné finančné zdroje z predvstupových i povstupových finančných nástrojov EÚ, nakoľko odvodová povinnosť vo vzťahu k všeobecnému rozpočtu EÚ je presne vymedzená regulačným rámcom, a teda je „daná“.

Ako bola v tomto smere SR úspešná ukazuje nasledovná tabuľka, v ktorej sú uvedené sumárne finančné údaje o čistej finančnej pozícii SR v roku 2004:

(v mil. Sk)

Ukazovateľ	Schválený rozpočet	Skutočnosť	Plnenie v %
Odvody do všeobecného rozpočtu EÚ celkom	10 165	8 757	86,2
Príjmy z EÚ celkom	24 052	11 163	46,4
z toho: Príjmy z EÚ zaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu	14 232	6 526	45,9
- Záručná sekcia EAGGF	5 815	3 327	57,2
- Štrukturálne operácie	5 477	425	7,8
- Špeciálna kompenzačná platba	2 940	2 774	94,4
Príjmy z EÚ nezaradené do príjmov a výdavkov štátneho rozpočtu	9 820	4 637	47,2
- Predvstupová pomoc	7 371	4 630	62,8
- Vnútorne politiky EÚ	1 857	7	0,4
- Finančný nástroj EHP a Nórsky finančný nástroj	592	0	0
Pohľadávka na priame platby	3 394	3 061	90,2
Čistá finančná pozícia SR v roku 2004 (príjmy z EÚ celkom + pohľadávka na priame platby - odvody do všeob. rozpočtu EÚ)	17 281	5 467	31,6

Tabuľka: MF SR

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR

Z uvedenej tabuľky vyplýva, že čistá finančná pozícia SR bola vo výške 5 467 mil. Sk, čo predstavuje plnenie na 31,6 % schváleného rozpočtu.

Spolufinancovanie fondov EÚ z prostriedkov štátneho rozpočtu SR

Finančné prostriedky na spolufinancovanie projektov v rámci predvstupových fondov boli zabezpečené v kapitole VPS.

Na spolufinancovanie v rámci predvstupového fondu PHARE bolo rozpočtovaných 1 315,3 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené o 78,5 mil. Sk na sumu 1 393,8 mil. Sk. Na financovanie programov, podprogramov alebo na spolufinancovanie projektov z pripravovaných finančných memoránd, resp. úhradu nepredvídaných výdavkov pri spolufinancovaní projektov PHARE vrátane refundácie bolo celkove poskytnutých 690,7 mil. Sk. Finančné prostriedky vo výške 697,4 mil. Sk boli prevedené na účet cudzích prostriedkov MF SR a minister financií súhlasil s ich použitím na spolufinancovanie programu PHARE v roku 2005. Zostávajúcich 5,7 mil. Sk zostalo nevyčerpaných.

Na spolufinancovanie programu rozvoja vidieka - SAPARD bolo rozpočtovaných 56,0 mil. Sk. Finančné prostriedky tohto programu boli určené najmä na zlepšenie poľnohospodárskeho výrobného sektoru, vrátane potravinárskeho priemyslu, trvalo udržateľný rozvoj vidieka a rozvoj ľudských aktivít na vidieku. Tieto prostriedky boli rozpočtovým opatrením viazané a zvýšili sa výdavky na položke „Poskytnutie dotácie a. s. Veritel“.

Finančné prostriedky na program ISPA v sektore dopravy boli rozpočtované vo výške 1 541,9 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami boli upravené na 429,1 mil. Sk, čo predstavuje zníženie o 1 112,8 mil. Sk. Na modernizáciu železničnej trate Trnava - Nové Mesto nad Váhom, sekcia Trnava - Piešťany sa poskytlo 98,8 mil. Sk, na modernizáciu železničnej trate Šenkvice - Cífer, staníc Rača a Trnava 320,9 mil. Sk a nevyčerpaných zostalo 9,4 mil. Sk.

Finančné prostriedky na program ISPA v sektore životného prostredia boli rozpočtované vo výške 434 782 tis. Sk. Rozpočtovými opatrenia sa v priebehu roka zvýšili o 10 237 tis. Sk. Na jednotlivé projekty sa vyčerpalo 88,2 mil. Sk. Na účet cudzích prostriedkov MF SR bolo prevedených 354,7 mil. Sk, pričom minister financií súhlasil s ich použitím v roku 2005 a nevyčerpaných zostalo 2,1 mil. Sk.

Finančné prostriedky na spolufinancovanie projektov v rámci povstupových fondov boli rozpočtované v príslušných rozpočtových kapitolách. Nevyčerpané finančné prostriedky z národného spolufinancovania, rovnako ako prostriedky EÚ, neprepadajú, ale sa prevedú na účet cudzích prostriedkov a prechádzajú do nasledujúceho rozpočtového roka.

NKÚ SR si plní svoje zákonné povinnosti vo vzťahu k prostriedkom EÚ v 2 rovinách:

1. Osobitné zodpovednosti a úlohy v pozíciách orgánu vydávajúceho vyhlásenia o ukončení pomoci zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu a certifikačného orgánu pre program SAPARD a pre záručnú sekciu fondu EAGGF.

2. Nezávislá kontrolná činnosť v zmysle zákonných kompetencií, oddelená od činností, uvedených v bode 1.

Program SAPARD

Kontrolou NKÚ SR bolo zistených 103 nedostatkov, ktoré sa týkali oblasti vnútorného auditu Pôdohospodárskej a platobnej agentúry a Národného fondu, kontroly projektových podpôr v oblasti uhradených a vyradených projektov a ochrany finančných záujmov. Napríklad, kontrolou vyradených žiadostí bolo zistené, že z 1 300 prijatých žiadostí o finančnú podporu SAPARD bolo vyradených 314 žiadostí. V 43 prípadoch bolo zistené, že žiadosti boli vyradené bez toho, aby bol žiadateľ vyzvaný na ich doplnenie.

EAGGF - záručná sekcia

NKÚ SR vykonal kontrolnú akciu v pozícii certifikačného orgánu v subjektoch: Pôdohospodárska platobná agentúra Bratislava (ďalej len „PPA“), vrátane vybraných regionálnych pracovísk a delegovaných orgánov, Výskumný ústav vinohradnícky a vinárenský Bratislava, Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky Bratislava, Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy Bratislava, Colné riaditeľstvo SR Bratislava, Štátna veterinárna a potravinová správa SR Bratislava. Kontrolou boli zistené nedostatky a slabé miesta, ktoré sa týkali poverení jednotlivých zamestnancov poverených vedením regionálnych pracovísk a kontaktných miest, označovaní jednotlivých auditov, formálnych nedostatkov v oblasti písomných manuálov a opisov pracovných činností.

Preverením výpisov z účtov v Štátnej pokladnici bolo zistené, že PPA financovala prostredníctvom 2 bankových účtov, otvorených výlučne pre platby zo záručnej sekcie EAGGF, taktiež dobiehajúce platby Intervenčnej poľnohospodárskej agentúry, ktorá bola od 01.01.2004 zrušená, čo nie je v súlade s článkom 4 (1) Nariadenia Komisie č. 27/2004. Tieto platby súvisia s reguláciou trhu (intervenčný nákup mlieka, domáce podpory, skladovanie, ošípané, vlna, slad), ale sú financované výlučne z národných zdrojov.

Štrukturálne fondy

V kontrolovaných subjektoch sa zistené nedostatky týkali písomných postupov, organizačných poriadkov, definovania zodpovednosti, spoľahlivosti práce kontrolného systému jednotlivých subjektov a pod. Vzhľadom na to, že implementácia programov bola len v počiatočnom štádiu, opatrenia prijaté na zlepšenie činnosti a nápravu zistených nedostatkov majú predovšetkým preventívny charakter pre ďalšie obdobie.

Ministerstvo hospodárstva SR

Pre rok 2004 boli vyčlenené zo štátneho rozpočtu prostriedky na spolufinancovanie spoločných programov SR a EÚ v celkovej sume 147 600 tis. Sk a z rozpočtu EÚ z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj v sume 685 900 tis. Sk.

Dňa 30.06.2004 bol Rozhodnutím Európskej komisie schválený operačný program Priemysel a služby tvoriaci súčasť Rámca podpory Spoločenstva pre štrukturálnu pomoc Spoločenstva v regiónoch v rámci cieľa 1 v SR. Operačný program bol schválený pre štrukturálnu pomoc v regiónoch Trnava, Trenčín, Nitra, Žilina, Banská Bystrica, Prešov a Košice na obdobie od 01.01.2004 do 31.12.2006. Na projekty v roku 2004 prostriedky čerpané neboli.

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

PHARE

Celkovo bolo v roku 2004 na uvedené projekty vyplatených 2 969 258,80 EUR z prostriedkov PHARE a 103 758 076 Sk v rámci spolufinancovania, z ktorých 5 215 462 Sk bolo nakontrahovaných v rámci spoločného spolufinancovania a 98 542 614 Sk v rámci paralelného spolufinancovania bolo prevedených na účet konečného užívateľa. Konečnými užívateľmi programov sú MP SR, PPA, Štátna veterinárna a potravinová správa SR a Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky SR.

Kontrolou projektu „Podpora systému potravinového dozoru v rámci ochrany zdravia a spotrebiteľov“ bolo zistené, že účasťou 2 vymenovaných členov komisie pri otváraní obálok pre podprahovú úžiu súťaž s vyššou cenou, pričom tretí uvádzaný člen nebol menovaný ani nepodpísal čestné vyhlásenie, MP SR porušilo ustanovenie § 72 písm. f) a § 42 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní.

Ďalej bolo zistené, že technická špecifikácia na kancelársku a výpočtovú techniku bola predložená ako celok v predpokladanej hodnote 1 678 100 Sk bez DPH, pričom pri obstarávaní bola rozdelená a bola použitá podprahová metóda verejného obstarávania, čím MP SR porušilo ustanovenie § 17 ods. 6 zákona o verejnom obstarávaní. Zároveň, zakúpením kancelárskych potrieb v hodnote 45 443,70 Sk s DPH z prostriedkov, ktoré boli podľa projektového zámeru (Project fiche) určené na nákup informačných technológií, teda na iný účel, MP SR porušilo ustanovenie § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách.

Pri kontrole projektu „Kontrola TSE - potravinová bezpečnosť“ bolo zistené, že neoprávnenou realokáciou prostriedkov vo výške 1 814 EUR bol porušený článok 8 ods. 1 Pokynov pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu PHARE a Prechodného fondu. Realokované prostriedky neboli nakontrahované v termíne určenom vo finančnom memorande.

Pri kontrole projektu „Posilnenie fytozdravotnej kontroly škodlivých organizmov rastlín a rastlinných produktov“ bolo zistené, že vzhľadom na stanovený termín ukončenia kontrahovania prostriedkov vo finančnom memorande na 30.11.2004, podpísaním zmluvy až dňa 10.12.2004 bol porušený článok 14 ods. 6 Pokynov pre hospodárenie s finančnými prostriedkami pri realizácii programu PHARE.

Ministerstvo životného prostredia SR

Kohézny fond

V roku 2004 bolo zo strany EÚ schválených 5 projektov v celkovej sume 200 649 060 EUR. Finančné prostriedky sú určené na investície do vodného hospodárstva. Projekty boli schválené v decembri 2004 a preto nebolo možné z alokovaných prostriedkov v roku 2004 čerpať.

Štrukturálne fondy

V roku 2004 bolo v rámci operačného programu Základná infraštruktúra, priorita č. 2, Environmentálna infraštruktúra uzatvorených 16 zmlúv s konečnými prijímateľmi v celkovej výške 349 351 tis. Sk. Pomoc je určená pre oblasť vodného hospodárstva, ovzdušia, ochrany prírody a odpadov.

Výzvy na predkladanie žiadostí boli vyhlásené koncom marca 2004 a prvé zmluvy boli schválené v priebehu 4. štvrtroka 2004. Z tohto dôvodu nedošlo zo strany konečných prijímateľov k refundácii prostriedkov. Prostriedky boli čerpané len vo vzťahu k projektu refundácia mzdových nákladov opatrenia Technická pomoc MŽP SR vo výške 8 489 tis. Sk a iniciatívy Interreg III.B vo výške 903 tis. Sk.

Ministerstvo školstva SR

Príjmy z prostriedkov EÚ dosiahli 3 545 tis. Sk, čo je 1,2 % z upraveného rozpočtu a príjmy z mimorozpočtových prostriedkov 21 022 tis. Sk. Nízke príjmy z prostriedkov EÚ MŠ SR zdôvodňuje krátkosťou času na podanie projektov, schvaľovacieho procesu, na predkladanie žiadostí a spracovanie žiadostí o platbu.

6 Výdavky štátneho rozpočtu na výskum a vývoj

Výdavky v štátnom rozpočte na výskum a vývoj boli určené vo výške 4 124,0 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami boli zvýšené na 4 625,5 mil. Sk. Skutočné čerpanie dosiahlo 4 301,5 mil. Sk.

Kontrolou poskytnutých dotácií na Ministerstve hospodárstva SR bolo zistené porušenie § 6 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách tým, že príjemcovia dotácie v prevažnej väčšine neodvádzali na príjmový účet ministerstva výnosy z poskytnutej dotácie.

7 Programové rozpočtovanie

Kontrolou ročného hodnotenia programovej štruktúry na Ministerstve dopravy, pôšt a telekomunikácii SR za rok 2004 bolo zistené, že pri vyhodnocovaní neboli správne interpretované dosiahnuté programové ciele. Z kontrolných zistení vyplýva, že 7 z 10 programov nebolo splnených v rozsahu stanovených cieľov. Takýto postup pri hodnotení plnenia cieľov programu je v rozpore s ustanoveniami uvedenými v 4. časti čl. 9 ods. 5 Metodického pokynu MF SR č. 1532/2003-41 na implementáciu programového rozpočtovania do systému prípravy návrhu štátneho rozpočtu, jeho realizácie a hodnotenia.

Pri kontrole plnenia zámerov a cieľov programov, podprogramov a prvkov na Ministerstve pôdohospodárstva SR bolo zistené, že niektoré stanovené ciele boli

v tabuľkovej časti vykázané ako splnené, pričom podľa textovej časti ukazovateľa neboli splnené. Niektoré ciele neboli hodnotené vzhľadom na ich nevhodné stanovenie z dôvodu oneskoreného schválenia projektu.

Ministerstvo obrany SR v roku 2004 vykonalo 1 159 rozpočtových opatrení v rámci kapitoly. Z uvedeného je zrejmé, že na začiatku roka v oblasti obranného plánovania neboli reálne rozpočtované potreby na plnenie jednotlivých cieľov. Stanovené zámery, ciele a merateľné ukazovateľa v Návrhu rozpisu rozpočtu na rok 2004 neboli vyhodnocované v takej štruktúre ako boli stanovené. Uvedený postup realizácie programového rozpočtovania nebol v súlade s cit. Metodickým pokynom MF SR.

8 Financovanie schodku štátneho rozpočtu

V zmysle § 1 zákona o štátnom rozpočte na rok 2004 boli celkové príjmy rozpočtované sumou 231 957 485 000 Sk. Celkové výdavky boli určené sumou 310 452 485 000 Sk. Schodok štátneho rozpočtu bol určený sumou 78 495 000 000 Sk, ktorá je podľa § 2 ods. 2 zákona maximálna.

Podľa § 1 ods. 4 zákona o rozpočtových pravidlách proces plnenia štátneho rozpočtu, financovanie schodku štátneho rozpočtu a správu štátneho dlhu upravuje zákon č. 291/2002 Z.z o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Nesúlad medzi príjmami a výdavkami štátneho rozpočtu v priebehu roka podľa dikcie § 5 zákona č. 386/2002 Z.z. o štátnom dlhu a štátnych zárukách a ktorým sa dopĺňa cit. zákon o Štátnej pokladnici a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov možno kryť prostriedkami získanými vykonávaním finančných operácií na domacom finančnom trhu a zahraničných finančných trhoch prijímaním úverov, vydávaním štátnych cenných papierov a inými činnosťami súvisiacimi s riadením rizík štátneho dlhu.

Pri skutočných dosiahnutých príjmoch 242 444,4 mil. Sk a čerpaných výdavkoch 312 732,6 mil. Sk sa rozpočtové hospodárenie, ako vyplýva z Návrhu ŠZÚ SR za rok 2004, skončilo schodkom 70 288,2 mil. Sk. Rozpočtovými opatreniami bola výdavková časť štátneho rozpočtu upravená o 4,22 % z 310 452,5 mil. Sk na 323 547,8 mil. Sk. Skutočné výdavky v porovnaní so schváleným rozpočtom boli vyššie o 0,73 %, čo bolo v intenciách zákona o štátnom rozpočte, ktorým bola daná možnosť ich prekročenia až o 5 % bez zvýšenia schodku štátneho rozpočtu. Skutočný schodok bol v porovnaní so zákonom rozpočtovanou sumou nižší o 8 206,8 mil. Sk najmä vplyvom vyššieho plnenia rozpočtovaných príjmov.

Vývoj salda hospodárenia štátneho rozpočtu k ultimu jednotlivých mesiacov rokov 2003 a 2004 je uvedený v nasledovnej tabuľke:

(v mld. Sk)												
Obdobie	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
2003	- 1,7	-13,0	-17,8	-23,8	-30,6	-27,6	-31,2	-33,1	-37,7	-40,4	-42,8	-56,0
2004	- 2,7	-4,4	1,2	5,7	-2,3	-12,5	-18,6	-24,8	-29,4	-30,5	-34,1	-70,3

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: Návrh ŠZÚ SR, ŠÚ SR

NKÚ SR analyzoval systém zabezpečovania likvidity štátneho rozpočtu a vykonal kontrolu súladu postupu MF SR pri tvorbe zdrojov financovania schodku štátneho rozpočtu s ustanoveniami cit. zákonov.

V roku 2004 nastali zmeny v inštitucionálnom riadení dlhu a likvidity oddelením strategicko-koncepcného riadenia, ponechaného v kompetencii MF SR, od operatívneho riadenia, ktoré sa presunulo na Agentúru pre riadenie dlhu a likvidity (ďalej len „ARDAL“), ktorá je orgánom štátnej správy a súčasne obchodníkom s cennými papiermi podľa zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Rozpočtové hospodárenie v roku 2004 bolo podľa údajov účtovníctva k 31.12.2004 uzatvorené so schodkom vo výške 70 288 200 388,22 Sk. Krytie vykázaného schodku štátneho rozpočtu bolo zabezpečené zahraničnými úvermi prijatými v roku 2004 vo výške 8 726 205 361,61 Sk a prechodne prostriedkami z výnosu štátnych pokladničných poukážok emitovaných v roku 2004 v celkovej menovitej hodnote 38 881 000 000,00 Sk, v účtovnej hodnote 37 547 687 361,00 Sk a ostatnými zdrojmi, a to v rámci refinančného systému vo výške 18 247 838 941,82 Sk a prostriedkami požičanými na medzibankovom trhu vo výške 10 850 000 000,00 Sk. Prebytok voľnej likvidity bol alokovaný do pokladničných poukážok NBS v objeme 3 880 976 000,00 Sk.

Na financovanie priebežného schodku štátneho rozpočtu sa v roku 2004 uskutočnilo 22 emisií štátnych pokladničných poukážok s dobou splatnosti 364 a 91 dní. Aukcie sa uskutočnili v súlade so schváleným harmonogramom na rok 2004. Celková suma predaných štátnych pokladničných poukážok dosiahla v menovitej hodnote 38 881,0 mil. Sk a v účtovnej hodnote 37 547,7 mil. Sk. Akceptované úrokové sadzby sa pohybovali na úrovni medzi hodnotami referenčných sadzieb BRIBOR - BRIBID. Priemerná úroková sadzba portfólia štátnych pokladničných poukážok emitovaných v roku 2004 bola 4,336 % p. a.

Ďalším zdrojom krytia schodku boli prostriedky z čerpaných zahraničných úverov a pôžičiek účelovo smerovaných na financovanie projektov riadenia verejných financií, reformy správy sociálnych dávok, reštrukturalizácie podnikovej a finančnej sféry, riadenia modernizácie zdravotníctva, budovania európskych ciest, rekonštrukcie Univerzitnej knižnice v Bratislave a na spolufinancovanie podpory Národného rozvojového plánu v celkovej sume 8 726,2 mld. Sk po prepočte platnými kurzami NBS.

Relevantným zdrojom krytia potrieb štátu súvisiacich s deficitným hospodárením a riadením likvidity boli aj dočasne voľné finančné prostriedky centralizované v Štátnej pokladnici, ktoré boli využité prostredníctvom refinančného systému formou jednoduchých refinančných obchodov vo výške 15 298,0 mil. Sk a refinančných obchodov na obdobie od 2 týždňov do 6 mesiacov v objeme 2 950,0 mil. Sk s priemernou úrokovou sadzbou 3,021 % p. a.

Na medzibankovom trhu boli na zabezpečenie likvidity uzatvorené krátkodobé medzibankové depozitá (úvery), z ktorých záväzok k 31.12.2004 predstavoval sumu 10 850,0 mil. Sk. Priemerná úroková sadzba týchto úverov bola 3,017 % p. a.

Za účelom optimalizácie zostatku na jedinom účte Štátnej pokladnice ARDAL vykonávala finančné operácie na finančnom trhu. V roku 2004 boli do pokladničných poukážok NBS investované dočasne voľné zdroje vo výške 6 920 mil. Sk za priemernú úrokovú sadzbu 4,310 % p. a. K ultimu roka zostatok pokladničných poukážok NBS v obstarávacej cene predstavuje 3 880 976,0 tis. Sk. V priebehu roka boli realizované krátkodobé medzibankové depozitá v súlade s MF SR schválenými limitmi na domáce a zahraničné komerčné banky. Pri zhodnocovaní zdrojov Štátnej pokladnice sa dosiahla

priemerná úroková sadzba 4,272 % p. a. a v NBS boli zdroje zhodnotené v priemere na úrovni 3,127 % p. a.

Rekapitulácia zdrojov krytia schodku štátneho rozpočtu v nadväznosti na uvedenú analýzu v porovnaní so štruktúrou zdrojov v predchádzajúcom roku je uvedená v nasledovnej tabuľke:

(v Sk)

Ukazovateľ	Stav k	
	31.12.2003	31.12.2004
Schodok ŠR	55 973 119 823,12	70 288 200 388,22
Zdroje krytia schodku:		
štátne pokladničné poukážky	52 248 524 009,00	37 547 687 361,00
zahraničné úvery	4 141 308 059,73	8 726 205 361,61
úvery – refinančný systém	0,00	18 247 838 941,82
úvery – medzibankový trh	0,00	10 850 000 000,00

Tabuľka: NKÚ SR

Zdroj: MF SR

Uvedený prehľad dokumentuje aj zásadnú zmenu, ktorá v roku 2004 nastala transformovaním riadenia likvidity štátu a to zavedením refinančného systému medzi Štátnou pokladnicou a Agentúrou pre riadenie dlhu a likvidity. Efektívnym využitím refinančného systému poklesla potreba emitovania štátnych pokladničných poukážok, pričom dočasne voľné zdroje Štátnej pokladnice boli lacnejšie ako zdroje z finančného trhu. Emisná politika, využitie synergického efektu riadenia štátneho dlhu a likvidity prispeli v roku 2004 k zníženiu úrokových nákladov spojených s potrebou emitovania štátnych cenných papierov a racionalizácii výdavkov súvisiacich so zabezpečením likvidity štátneho rozpočtu.

NKÚ SR na základe overenia a vykonanej analýzy konštatuje, že postupy MF SR a ARDAL pri tvorbe zdrojov dlhového financovania deficitného hospodárenia štátneho rozpočtu a v procese riadenia likvidity štátu zodpovedali platnému legislatívnemu rámcu a údaje uvedené v Návrhu ŠZÚ SR o krytí schodku štátneho rozpočtu nadväzujú na údaje vykázané v účtovníctve MF SR k 31.12.2004.

9 Štátne aktíva a štátne pasíva

Stav majetku štátu spravovaného rozpočtovými kapitolami a rozpočtovými organizáciami je v Návrhu ŠZÚ SR v bilancii k 31.12.2004 vykázaný vo výške 613 279,0 mil. Sk. Oproti stavu vykázanému k 31.12.2003 sa stav majetku zvýšil o 14 512,3 mil. Sk, a to najmä nárastom dlhodobého finančného majetku o sumu 14 519,4 mil. Sk (z toho vklad štátu do základného imania Slovenskej konsolidačnej, a. s. vo výške 10 mld. Sk) a finančného majetku o sumu 11 348,3 mil. Sk. Výrazný pokles, o 21 174,2 mil. Sk, bol zaznamenaný v stave pohľadávok, a to v dôsledku vysporiadania najmä daňových a colných pohľadávok.

V rámci pasív bol zaznamenaný pokles vlastných zdrojov k 31.12.2004 vo výške 50 573,1 mil. Sk, a to z dôvodu zníženia stavov fondov. Medziročný nárast cudzích zdrojov vo výške 65 085,4 mil. Sk bol ovplyvnený najmä nárastom záväzkov z emisií štátnych dlhopisov vo výške 51 458,0 mil. Sk a poklesom záväzkov z poskytnutých bankových úverov a pôžičiek o 15 715,1 mil. Sk.

Stav štátnych finančných aktív (ďalej len „ŠFA“) a štátnych finančných pasív (ďalej len „ŠFP“) v správe MF SR bol vykázaný v bilancii k 31.12.2004 vo výške 195 370,3 mil. Sk. Ich podiel na stave vykázaného majetku štátnych rozpočtových organizácií vo výške 613 279,0 mil. Sk tvoril 31,9 %. Medziročný prírastok ŠFA vykázaný vo výške 14 895,4 mil. Sk a ŠFP vo výške 82 455,8 mil. Sk zvýšili celkovú dlžnicu finančno-majetkovú pozíciu štátu o 67 560,4 mil. Sk.

9.1 Štátne finančné aktíva

Stav a vývoj prostriedkov na bankových účtoch NBS a v Štátnej pokladnici

Stav prostriedkov štátu na účtoch v Štátnej pokladnici a NBS vykázaný k 31.12.2004 v sume 90 746,0 mil. Sk predstavuje medziročný nárast o 6 125,1 mil. Sk.

NKÚ SR konštatuje, že porovnaním konečných stavov bankových účtov (Účet ostatných operácií ARDAL, Účet emisií a splátok štátnych dlhopisov, Účet emisií ŠPP minulých rokov, Účet úverov prijatých na krytie schodku štátneho rozpočtu, Účet účelových prostriedkov na konverziu zbrojnej výroby, Účet ŠFA získané predajom akcií ČSOB, a. s., Finančné náhrady z mimosúdnych rehabilitácií, Finančné náhrady - zákon o pozemkových úpravách, Účelové prostriedky z FNM SR na splácanie štátneho dlhu, Účet štátnych finančných aktív, Termínovaný účet - prostriedky určené na dôchodkovú reformu, Účet prevádzkovateľov lotérií a iných podobných hier) vykázaných k 31.12.2004 v účtovníctve kapitoly Štátny dlh so stavmi uvedenými vo výpisoch NBS a Štátnej pokladnice a výsledkami inventarizácie k 31.12.2004 neboli zistené rozdiely. Konečné stavy nevykazujú rozdiely ani oproti stavom vykázaným v záverečnom účte kapitoly Štátny dlh za rok 2004.

Vládne pohľadávky voči zahraničiu - úvery

Stav pohľadávok, ktoré vznikli z poskytnutých vládnych úverov a ktoré pre MF SR na základe dohody spravuje ČSOB, a. s., Praha a NBS, sa v priebehu roka 2004 znížil z 34 516,5 mil. Sk na 29 548,7 mil. Sk. Zmeny v stave pohľadávok ovplyvnili najmä debetné kurzové rozdiely a splátky pohľadávok.

MF SR evidovalo k 01.01.2004 stav pohľadávky po splatnosti (istina) voči Indii vo výške 11 405 489,10 Sk. NKÚ SR na základe kontrolou zisteného stavu konštatuje, že MF SR pri účtovaní a vysporiadaní predmetnej pohľadávky postupovalo v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov a uzatvorených zmluvných podmienok. Pohľadávka bola vysporiadaná v plnej výške. Finančné prostriedky v sume 8 074 877,63 Sk boli poukázané na Účet splátok vládnych úverov zo zahraničia v civilnej oblasti MF SR.

NKÚ SR porovnaním konečných stavov všetkých pohľadávok (okrem špeciálnych vládnych pohľadávok - úvery a pohľadávok evidovaných voči spoločnostiam Agronova a KIMEX) vykázaných k 31.12.2004 v Návrhu ŠZÚ SR so stavmi vykázanými k uvedenému dátumu v písomnostiach vyhotovených NBS a ČSOB, a. s., v účtovníctve a inventarizácii MF SR nezistil rozdiely.

Majetková účasť štátu v medzinárodných finančných inštitúciách

Stav vkladov štátu v medzinárodných inštitúciách, cenných papierov a ostatných finančných investícií bol vykázaný k 31.12.2004 vo výške 3 157,6 mil. Sk a oproti stavu k 01.01.2004 sa zvýšil o 91,7 mil. Sk. V priebehu roka 2004 bol realizovaný vklad do majetku (základného imania) v sume 108,5 mil. Sk a do rezervného fondu Európskej investičnej banky (ďalej len „EIB“) v sume 274,3 mil. Sk. Z titulu valorizácie akcií bol znížený korunový vklad

v Medzinárodnej banke pre obnovu a rozvoj, a to o sumu 71,0 mil. Sk. Vo všetkých vkladoch vedených v cudzích menách bol stav k 31.12.2004 ovplyvnený kurzovými rozdielmi.

NKÚ SR overením správnosti stavov ďalších vkladov štátu v medzinárodných inštitúciách vykázaných v Návrhu ŠZÚ SR nezistil rozdiely.

Pohľadávky z návratných finančných výpomocí a zo zrealizovaných štátnych záruk za bankové úvery

Stav pohľadávok z návratných finančných výpomocí (ďalej len „NFV“) bol k 31.12.2004 vykázaný vo výške 1 475,0 mil. Sk a tvorili ho: NFV poskytnuté Železničiam SR (ďalej len „ŽSR“) vo výške 975,0 mil. Sk a mestu Košice vo výške 500,0 mil. Sk.

NKÚ SR vo svojom stanovisku k Návrhu ŠZÚ SR za rok 2003 upozornil na nesprávne definovanie a označovanie NFV ako termínu používaného v zákone o rozpočtových pravidlách - kde je kritériom pre ich evidenciu zdroj, z ktorého boli poskytnuté. V dôsledku nesprávneho evidovania NFV podľa ich zdroja boli zistené nezrovnalosti v evidenciách a výkazníctve pohľadávok voči ŽSR a mestu Košice. NKÚ SR v tejto súvislosti opakovane odporúča v účtovníctve viesť oddelene v analytickej evidencii NFV poskytnuté z prostriedkov štátneho rozpočtu a úvery poskytnuté zo ŠFA (t.z. ide terminologicky o iný úverový vzťah ako pri poskytnutí NFV).

Kontrolou bolo ďalej zistené, že ani v roku 2004 ŽSR nerealizovali splátku istiny z NFV, ktorá im bola poskytnutá vo výške 1,3 mld. Sk na základe Zmluvy o návratnom poskytnutí prostriedkov zo ŠFA v zmysle uznesenia vlády SR č. 667/2001 (ďalej len „zmluva“) v roku 2001. Napriek tomu, že doba splatnosti NFV bola dohodnutá na 4 roky a ŽSR 1. splátku vo výške 325 mil. Sk uhradili v roku 2002, termín splatnosti zostatku NFV vo výške 975,0 mil. Sk bol 3 dodatkami k zmluve prolongovaný do 31.12.2005.

NKÚ SR v tejto súvislosti konštatuje pretrvávajúce riziko reálnej návratnosti zostatku nesplatennej istiny poskytnutých návratných finančných prostriedkov aj v roku 2005. Nereálnosť vysporiadania pohľadávky SR voči ŽSR z vlastných zdrojov bola konštatovaná aj v predkladacej správe schválenej uznesením vlády SR č. 1244 z 15.12.2004.

Ostatné pohľadávky štátu

Stav ostatných pohľadávok bol vykázaný k 31.12.2004 vo výške 7,2 mil. Sk a oproti stavu k 01.01.2004 sa zvýšil o 6,8 mil. Sk. Vykázaná bola nová položka vo výške 7,1 mil. Sk, ktorá bola zaúčtovaná ako pohľadávka voči NBS. Ide o splátku vládneho úveru, ktorý poskytla SR republike Myanmar a splatená bola na nostro účet NBS v zahraničnej banke. Pohľadávka bola vysporiadaná 11.01.2005 po vzájomnom odsúhlasení zhodného účtovania NBS so zahraničnou korešpondenčnou bankou Central Bank of Myanmar. Splátka bola preto zahrnutá do príjmov ŠFA až v roku 2005.

9.2 Štátne finančné pasíva

Stav ŠFP bol vykázaný k 31.12.2004 vo výške 195 370,3 mil. Sk. Najvyšší medziročný prírastok ŠFP bol zaznamenaný v položke záväzky z emisií štátnych cenných papierov vo výške 36 780,1 mil. Sk, v položke iné záväzky vo výške 29 097,8 mil. Sk (záväzok voči Štátnej pokladnici vo výške 18 247,8 mil. Sk a voči VÚB, a.s. vo výške 10 850,0 mil. Sk) a v položke záväzky prevzaté od ŽSR a Železničnej spoločnosti, a. s., Bratislava vo výške 18 223,4 mil. Sk. Najvyšší medziročný pokles vykázala položka záväzky

vyplývajúce z úverových vzťahov voči Štátnemu fondu cestného hospodárstva (ďalej len „ŠFCH“) vo výške 6 476,9 mil. Sk v dôsledku ich splatenia v roku 2004.

NKÚ SR overil včasnosť a výšku splátok istín záväzkov vyplývajúcich z úverových vzťahov so ŠFCH: Európska investičná banka I - EIB I, Európska investičná banka II - EIB II, Európska investičná banka III - EIB III, Všeobecná úverová banka I - VÚB I (SKK), Všeobecná úverová banka I - VÚB I (CZK), Slovenská sporiteľňa, a.s. Splátky istín boli uhrádzané v zmysle zmluvných dokumentov a zaúčtované boli správne. Rozdiely neboli zistené vo vykázaní stavov k 31.12.2004 v Návrhu ŠZÚ SR oproti stavom vykázaným v účtovníctve MF SR.

NKÚ SR na základe kontrolou zisteného stavu konštatuje správnosť stavov ŠFA a ŠFP vykázaných v Návrhu ŠZÚ SR.

10 Návratné finančné výpomoci poskytnuté v roku 2004

V roku 2004 boli poskytnuté nové NFV v celkovej sume 12 102 662 tis. Sk, z toho 2 201 000 tis. Sk a. s. Veriteľ na zabezpečenie projektu oddĺžovania zdravotníckych zariadení, 827 000 tis. Sk mestu Žilina a 7 911 763 tis. Sk Slovenskej konsolidačnej, a. s. NFV bola poskytnutá aj podnikateľskému subjektu - ŽSR v sume 1 162 899 tis. Sk.

Vláda SR uznesením č. 552 zo 16.06.2004 schválila model financovania projektu výstavby závodu na výrobu automobilov spoločnosťou KIA a závodu na výrobu automobilových súčiastok Hyundai Mobis (ďalej len „projekt“) a poskytnutie NFV mestu Žilina v sume 827 mil. Sk na zabezpečenie realizácie výkupu pozemkov a ich úprav v rámci spoločností Govinvest I. a II. V cit. uznesení vlády bolo podpredsedovi vlády a ministrom financií uložené poskytnúť v roku 2004 mestu Žilina NFV z kapitoly VPS na uvedený účel a zároveň zmluvne zabezpečiť návratnosť poskytnutých prostriedkov do konca roka 2004.

Model predpokladal súbežné financovanie projektu vo forme NFV a súčasne poskytnutie dotácie od MH SR obom kórejským spoločnostiam ako štátnu pomoc na odkúpenie spoločností Govinvest I. a II. od mesta Žilina. V zmysle cit. uznesenia vlády SR schválený model financovania projektu nemal vplyv na schodok štátneho rozpočtu na rok 2004. Zmluva o NFV bola uzatvorená 22.06.2004. K zmluve boli do 31.12.2004 prijaté 3 dodatky, ktorými bol zmenený dátum vrátenia istiny do 31.03.2006. Uzatvorené dodatky ku zmluve boli prerokované a odsúhlasené MF SR.

Nesplatenie poskytnutej NFV v sume 827 mil. Sk, podľa vládou SR schváleného modelu na financovanie projektu výstavby závodu na výrobu automobilov spoločnosťou KIA a závodu na výrobu automobilových súčiastok Hyundai Mobis do konca roka 2004, malo vplyv na schodok štátneho rozpočtu.

Aj napriek pretrvávajúcej neschopnosti ŽSR splácať svoje záväzky v roku 2004, bolo ŽSR uznesením vlády SR č. 1235 z 15.12.2004 schválené poskytnutie novej NFV zo štátneho rozpočtu vo výške 1 162 899 tis. Sk na úhradu záväzkov voči Sociálnej poisťovni Bratislava po lehote splatnosti za poisťné na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie v rokoch 1997 až 2001. NKÚ SR opätovné poskytnutie finančných prostriedkov subjektu s neschopnosťou splácať svoje predchádzajúce záväzky hodnotí ako rizikové.

11 Ostatné zložky verejného rozpočtu

11.1 Obce

Rozpočty obcí predpokladali celkové príjmy v sume 71 904,5 mil. Sk. Dosiagnuté boli v sume 76 220,9 mil. Sk. Z rozpočtovaných výdavkov 71 589,2 mil. Sk bolo čerpaných 68 957,0 mil. Sk. Hospodárenie obcí za rok 2004 sa skončilo s účtovným prebytkom 7 263,9 mil. Sk.

Vzťahy štátneho rozpočtu k rozpočtom obcí

Pre obce boli v roku 2004 v kapitole Súhrnný finančný vzťah k obciam a vyšším územným celkom (ďalej len „SFV“) schválené finančné transfery v celkovej sume 10 651,4 mil. Sk, z toho bežné transfery v sume 8 376,8 mil. Sk a kapitálové transfery v sume 2 274,6 mil. Sk. Vykonanými rozpočtovými opatreniami bol objem finančných transferov zvýšený o 2 139,4 mil. Sk na sumu 12 790,8 mil. Sk, z toho u bežných transferov na 9 836,1 mil. Sk, u kapitálových transferov na 2 954,7 mil. Sk. Zvýšené boli najmä dotácie na bežné a kapitálové výdavky na úseku školstva, kapitálové výdavky na regionálny rozvoj obcí, výstavbu mosta Košická v Bratislave a kultúru. Skutočné výdavky boli vykázané v celkovej sume 12 766,8 mil. Sk, čo predstavuje čerpanie upraveného rozpočtu na 99,8 % a schváleného rozpočtu na 119,9 %. Z toho skutočné čerpanie bežných výdavkov bolo v sume 9 832,3 mil. Sk, t.z. na 99,9 % upraveného rozpočtu a na 117,4 % schváleného rozpočtu a kapitálových výdavkov v sume 2 934,5 mil. Sk, t.z. na 99,3 % upraveného rozpočtu a na 129,0 % schváleného rozpočtu.

Obce z týchto prostriedkov financovali výdavky na výkon ich samosprávnych funkcií (610,7 mil. Sk), zabezpečenie mestskej verejnej dopravy (1 609,7 mil. Sk), výstavbu mosta Košická v Bratislave (902,7 mil. Sk), zdravotníctvo (37,3 mil. Sk), kultúru (137,1 mil. Sk), školstvo (8 457,4 mil. Sk), dokončovanie objektov základných škôl a ich technickej vybavenosti v rámci bývalej komplexnej bytovej výstavby (237,4 mil. Sk) a na sociálne zabezpečenie (534,5 mil. Sk). Opatrením MF SR č. 15/2004 bol v priebehu roka 2004 vytvorený nový výdavkový titul týkajúci sa dotácií na regionálny rozvoj obcí, kde na základe rozhodnutí vlády SR bol upravený rozpočet na poskytovanie dotácií obciam v súvislosti s budovaním priemyselných parkov (čerpanie bolo v sume 240,0 mil. Sk).

Kontroly NKÚ SR vykonané v roku 2004 za účelom preverenia dodržiavania podmienok poskytovania a použitia dotácií zo štátneho rozpočtu na technickú vybavenosť v rámci „Programu podpory na prípravu územia a výstavbu technickej vybavenosti“, ktorých poberateľmi boli mestá a obce, poukázali na viaceré nedostatky v hospodárení s finančnými prostriedkami. Nedostatky sa vyskytli v dodržiavaní ustanovení zákona o verejnom obstarávaní (zistené porušenie ustanovení zákona v 32 prípadoch), zákona o účtovníctve (zistené porušenie ustanovení zákona v 40 prípadoch), zákona o rozpočtových pravidlách (porušenie rozpočtovej disciplíny v celkovej výške 20 896 837 Sk neoprávneným použitím dotačných prostriedkov), v nedodržaní zmluvných podmienok z uzatvorených zmlúv na poskytnutie dotácie (v 44 prípadoch nedodržanie splátkového kalendára, v 31 prípadoch nedodržanie lehôt výstavby).

11.2 Vyššie územné celky

Celkové príjmy v rámci upravených rozpočtov vyššie územné celky (ďalej len „VÚC“) rozpočtovali v sume 22 080,4 mil. Sk, dosiahnuté boli v sume 22 206,1 mil. Sk.

Z rozpočtovaných výdavkov 22 039,6 mil. Sk bolo realizovaných 21 993,2 mil. Sk. Hospodárenie VÚC za rok 2004 sa skončilo s prebytkom 212,9 mil. Sk.

Vzťahy štátneho rozpočtu k rozpočtom VÚC

Finančné transfery pre VÚC boli v roku 2004 v kapitole SFV schválené v celkovej sume 8 890,5 mil. Sk, z toho bežné transfery v sume 7 537,1 mil. Sk a kapitálové transfery v sume 1 353,4 mil. Sk. Vykonanými rozpočtovými opatreniami bol objem finančných transferov zvýšený o 2 325,7 mil. Sk na sumu 11 216,2 mil. Sk, z toho u bežných transferov na 9 716,5 mil. Sk, u kapitálových transferov na 1 499,7 mil. Sk. Zvýšené boli najmä dotácie bežných a kapitálových výdavkov na úseku dopravy v súvislosti s presunom kompetencií na úseku správy a údržby ciest II. a III. triedy z Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR do pôsobnosti VÚC v zmysle § 8 ods. 1 zákona o štátnom rozpočte na rok 2004. Skutočné výdavky boli vykázané v celkovej sume 11 216,2 mil. Sk, čo predstavuje čerpanie upraveného rozpočtu na 100,0 % a schváleného rozpočtu na 126,2 %. Z toho skutočné čerpanie bežných výdavkov bolo v sume 9 716,5 mil. Sk, t.z. na 100,0 % upraveného rozpočtu a na 128,9 % schváleného rozpočtu a kapitálových výdavkov v sume 1 499,7 mil. Sk, t.z. na 100,0 % upraveného rozpočtu a na 110,8 % schváleného rozpočtu.

VÚC použili tieto prostriedky na financovanie činnosti úradov VÚC (604,6 mil. Sk), výdavky pre úsek dopravy na náhradu straty alebo jej časti alebo iného vyrovnania dopravcom pri zabezpečovaní výkonov vo verejnom záujme vo verejnej pravidelnej autobusovej doprave a na zabezpečenie obslužnosti územia (1 392,4 mil. Sk), správu a údržbu ciest II. a III. triedy (2 337,8 mil. Sk), zdravotníctvo (355,5 mil. Sk), kultúru (1 084,6 mil. Sk), školstvo (1 584,8 mil. Sk) a sociálne zabezpečenie (3 856,5 mil. Sk).

NKÚ SR kontrolou zúčtovania finančných vzťahov obcí a VÚC so štátnym rozpočtom za rok 2003 zistil nedodržanie stanoveného termínu vrátenia nevyčerpaných finančných prostriedkov z poskytnutých dotácií na účet štátneho rozpočtu u VÚC Bratislava a VÚC Trenčín.

11.3 Sociálna poisťovňa

Na základe vykonanej kontroly hospodárenia Sociálnej poisťovne možno konštatovať, že hospodárenie ako celok sa vyvíjalo v roku 2004 pozitívne a aj odhady rozpočtu boli vcelku dobre stanovené. Nedostatkom je stále sa zvyšujúci deficit v základnom fonde dôchodkového zabezpečenia, ktorý je vykrývaný presunom z iných fondov. Tento stav pretrváva už niekoľko rokov a nie je predpoklad jeho zlepšenia. NKÚ SR v tejto súvislosti odporúča, aby sa zvažila možnosť zmeny % sadzby odvodových povinností zamestnancov a zamestnávateľov.

Nepriaznivý vývoj je aj v stave výšky pohľadávok, ktoré majú trvale rastúcu tendenciu. Vývoj pohľadávok má svoje príčiny aj v nedostatočnom programovom vybavení, ale aj v nedostatočnej legislatíve, na čo NKÚ SR upozorňoval už vo svojich stanoviskách v roku 2002 a 2003.

11.4 Štátne fondy

Rozpočtové hospodárenie štátnych fondov - Štátneho fondu likvidácie jadrovo-energetických zariadení a nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi (ďalej len „ŠFLJEZ“) a Štátneho fondu rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB“) za rok 2004 skončilo s celkovým prebytkom vo výške 2 458,2 mil. Sk, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom v sume 2 457,3 mil. Sk predstavuje plnenie na 100,04 %.

Prebytkové hospodárenie vykázali oba fondy - ŠFLJEZ vo výške 2 134,9 mil. Sk a ŠFRB 323,3 mil. Sk.

Štátne fondy disponovali zdrojmi v úhrnnej sume 18 227,9 mil. Sk, ktoré boli tvorené nedaňovými príjmami vo výške 15 104,2 mil. Sk, najmä príspevkom od prevádzkovateľa jadrovoenergetických zariadení získaným v sume 2 616,7 mil. Sk, úrokmi z úverov a vkladov vo výške 1 177,6 mil. Sk a zostatkom prostriedkov z predchádzajúcich rokov vo výške 11 267,9 mil. Sk. Na tvorbe zdrojov sa ďalej podieľal transfer zo štátneho rozpočtu vo výške 2 519,4 mil. Sk pre ŠFRB. Príjmy zo splácania úverov a pôžičiek dosiahli 604,4 mil. Sk. Úvery v roku 2004 neboli prijaté. Čisté príjmy štátnych fondov, bez zostatkov peňažných prostriedkov z predchádzajúcich rokov, dosiahli sumu 6 960,0 mil. Sk, čo v relatívnom vyjadrení predstavuje plnenie rozpočtu na úrovni 102,3 %.

Celkové potreby štátnych fondov boli vykázané v sume 4 781,8 mil. Sk, v tom výdavky bežného roka v sume 4 501,8 mil. Sk a splátky istín 280,0 mil. Sk. Na výdavkoch rozhodujúcou mierou participovali výdavky určené na plnenie úloh štátnych fondov, a to poskytnuté úvery a pôžičky smerované na podporu rozvoja bývania vo výške 3 389,4 mil. Sk a dotácie poskytnuté Slovenským elektrárňam, a. s. vo výške 1 023,9 mil. Sk na financovanie projektov súvisiacich s likvidáciou jadrovoenergetických zariadení. Výdavky na vlastnú správu fondov dosiahli 23,6 mil. Sk. Celkové výdavky boli vo vzťahu k schválenému rozpočtu štátnych fondov čerpané na 96,8 %.

11.5 Fond národného majetku SR

Fond národného majetku SR (ďalej len „FNM SR“) uhrádza náklady spojené so svojou činnosťou zo svojho majetku, a to v rámci rozpočtu a objemu použitia majetku schváleného NR SR v zmysle ustanovenia § 32 ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov. Príjmy a výdavky FNM SR nie sú súčasťou štátneho rozpočtu a možno ich použiť výlučne na účely, ktoré sú upravené príslušnými ustanoveniami cit. zákona.

Podľa stavu k 31.12.2004 pohľadávky FNM SR celkom predstavovali objem 24 461 106 000 Sk, z toho nízko bonitné pohľadávky voči dlžníkom v konkurze, likvidácii a exekúcii 21 797 325 790 Sk, t.z. 89,1 % z pohľadávok celkom v bežnom účtovnom období 2004. Tento stav sa trvale negatívne prejavuje v likvidite FNM SR.

NR SR uznesením č. 759 zo dňa 03.02.2004 schválila použitie majetku FNM SR pre rok 2004 podľa § 28 ods. 3 písm. b) cit. zákona v objeme 16 935 932 000 Sk. Uznesenie NR SR však vo svojich ustanoveniach neobsahuje špecifikáciu použitia majetku fondu v zmysle cit. zákona, a tým ani nezaväzuje FNM SR dodržiavať objemy použitia majetku na príslušný účel v súlade s materiálom, ktorým FNM SR odôvodnil navrhovaný objem použitia majetku podľa § 28 ods. 3 písm. b) cit. zákona pre rok 2004.

NKÚ SR konštatuje, že jednotlivé ustanovenia § 28 ods. 3 písm. b) cit. zákona nedefinujú jednoznačne použitie majetku FNM SR. Napríklad, § 28 ods. 3 písm. b) bod 1 zákona umožňuje použiť majetok fondu na podporu rozvojových programov, pričom programy nie sú vládou SR definované a zverejnené, § 28 ods. 3 písm. b) bod 7 je určený na doplnenie zdrojov v systéme zdravotníctva, bod 8 na úhradu častí záväzkov Štátneho fondu cestného hospodárstva SR, § 28 ods. 3 písm. f) na úhradu nákladov spojených s podporou

privatizácie. Tieto nejednoznačné ustanovenia zákona umožňujú subjektívny výklad použitia majetku FNM SR s dopadom na výdavkovú časť rozpočtu fondu.

11.6 Slovenský pozemkový fond

Slovenský pozemkový fond (ďalej len „SPF“) hospodári podľa príslušných ustanovení zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a štatútu fondu schváleného uznesením vlády SR č. 1123 z 28.11.2001. V zmysle cit. predpisov a zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy účtovnú závierku SPF a rozdelenie výsledku hospodárenia schvaľuje vláda SR.

Rozpočtované príjmy v roku 2004 boli splnené na 166,1 % v celkovom finančnom objeme 646 547 000 Sk, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje prekročenie vo výške 257 347 000 Sk. Na priaznivom plnení rozpočtovaných príjmov sa podieľali najmä:

- významný pozitívny posun v plnení splátkových kalendárov pri kúpnych zmluvách z privatizácie štátnych poľnohospodárskych podnikov,
- zvýšená platobná disciplína pri platení nájomného za poľnohospodárske pozemky,
- vyšší príjem za predaj pozemkov, najmä pozemkov s nezisteným vlastníctvom, ktoré sú podľa zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov, uložené na Depozitnom fonde na obdobie až 10 rokov.

11.7 Slovenská konsolidačná, a.s.

Táto organizácia bola zriadená ako účelová organizácia štátu, ktorej pôvodným poslaním bolo najmä prevzatie, správa a odpredaj zlých aktív bývalých najväčších štátom ovládaných bánk. V roku 2004, ako jedna zo zložiek zaradených do subjektov verejných financií, realizovala svoje hospodárenie podľa vládneho návrhu verejného rozpočtu.

V rozpočte organizácie sa predpokladalo dosiahnutie prebytkového hospodárenia v sume 422 mil. Sk, pričom celkové príjmy boli rozpočtované v sume 722 mil. Sk a výdavky vrátane splátok istiny úveru (106 mil. Sk) boli rozpočtované v sume 406 mil. Sk.

Z poskytnutých podkladov a účtovných výkazov Slovenskej konsolidačnej, a. s. vyplýva, že v roku 2004 organizácia dosiahla príjmy v sume 1 818 mil. Sk, pričom najväčšiu časť predstavovali príjmy z tržieb za odplatný predaj spravovaných pohľadávok v sume 1 189 mil. Sk a príjmy zo splácania úverov, pôžičiek a predaja majetkových účastí v sume 314 mil. Sk.

Výdavky boli rozpočtované v sume 406 mil. Sk. Skutočnosť bola vykázaná v sume 1 539 mil. Sk. Na výdavkoch sa najväčšou časťou podieľali predčasné splátky návratných finančných výpomocí, ktoré Slovenská konsolidačná, a. s. zrealizovala v roku 2004 na základe požiadavky MF SR.

Slovenská konsolidačná, a. s. rozpočtovala na rok 2004 svoje prevádzkové náklady o 17 % nižšie oproti predchádzajúcemu roku. Čerpanie rozpočtovaných prevádzkových nákladov predstavovalo necelých 90 % ročného rozpočtu.

Na základe predložených účtovných výkazov, rozpočtových zámerov a plánu činnosti Slovenskej konsolidačnej, a. s. na rok 2004 je možné hodnotiť dosiahnuté výsledky jej

rozpočtového hospodárenia pozitívne. Organizácia navyiac v priebehu roka technicky aj organizačne zabezpečila prevzatie agendy nesplácaných pohľadávok z daňových úradov, v dôsledku čoho sa jej pohľadávky vedené na podsúvahových účtoch zvýšili o sumu 24 614,9 mil. Sk.

Z á v e r

NKÚ SR k o n š t a t u j e, že:

- Návrh štátneho záverečného účtu SR za rok 2004 obsahuje všetky náležitosti v zmysle ustanovení § 50 ods. 8 zákona o rozpočtových pravidlách,

- na základe výsledkov kontroly hospodárenia a správnosti zostavenia záverečných účtov rozpočtových kapitol a Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2004 v hospodárení štátneho rozpočtu vykázaného na hotovostnom princípe sa v roku 2004 dosiahli:

príjmy	242 444,4 mil. Sk
výdavky	312 732,6 mil. Sk
schodok	70 288,2 mil. Sk

- údaje za jednotlivé druhy daní, vykázané v evidencii daňových príjmov a vo finančných a účtovných výkazoch DR SR a CR SR, zodpovedali stavom príjmových účtov vedených v Štátnej pokladnici a stavom vykázaných v Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2004,

- daňová reforma, ktorá sa začala realizovať v roku 2004, mala pozitívny vplyv na inkaso daňových príjmov; jej realizáciou sa zvýšil podiel nepriamych daní na celkových daňových príjmoch o 7 % oproti roku 2003; zavedením rovnej dane zo všetkých druhov a výšky príjmov a zjednotením sadzby DPH sa zjednodušil výber daní,

- rozpočet výdavkov štátneho rozpočtu bol rozpočtovými opatreniami zvýšený o 4,22 % na sumu 323 547,8 mil. Sk, pričom skutočné výdavky v porovnaní so schváleným rozpočtom boli vyššie o 0,73 %, čo bolo v súlade s § 2 ods. 2 zákona o štátnom rozpočte na rok 2004,

- údaje uvedené v Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2004 o krytí schodku štátneho rozpočtu sú v súlade s údajmi vykázanými v účtovníctve MF SR k 31.12.2004,

- štátny dlh sa oproti roku 2003 zvýšil o 82 455,8 mil. Sk na 523 669,7 mil. Sk,

- objem zdrojov financovania štátneho dlhu, v zákone o štátnom rozpočte na rok 2004 stanovený v sume 145 988,4 mil. Sk, bolo možné v zmysle § 4 ods. 2 zákona o štátnom dlhu zvýšiť najviac o 20 % istín štátneho dlhu splatných v príslušnom rozpočtovom roku, t.z. o sumu 29 197,7 mil. Sk; stanovený limit zvýšenia zdrojov určených na financovanie štátneho dlhu splatného v roku 2004 nebol prekročený,

- vláda SR v zastúpení štátu ako akcionára začala aktívnejšie uplatňovať svoje práva na podiel zo zisku v spoločnostiach, v ktorých má štát svoju účasť, a to vo forme dividend, ktoré sa po ich vyplatení stávajú príjmom štátneho rozpočtu,

- na výdavky štátneho rozpočtu mali v roku 2004 nepriaznivý dopad opakované porušovania zákonov a predpisov upravujúcich postupy hospodárenia s rozpočtovými prostriedkami, najmä zákona o rozpočtových pravidlách, zákona o verejnom obstarávaní a zákona o účtovníctve,

- prostriedky štátneho rozpočtu neboli vždy vynakladané v súlade s princípom hospodárnosti a efektívnosti, teda len na zabezpečenie nevyhnutných potrieb jednotlivých kapitol; pri dôslednom dodržiavaní rozpočtovej a finančnej disciplíny, najmä z hľadiska hospodárnosti a efektívnosti vynakladania prostriedkov, mohlo byť smerovanie k splneniu cieľa vládneho programu, ktorým je pokles deficitu verejných financií na úroveň neprevyšujúcu 3 % HDP do roku 2006, prejavene výraznejšie,

- možnosti využitia pozitívneho vplyvu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie závisia najmä od schopnosti príslušných ministerstiev a ďalších štátnych orgánov Slovenskej republiky v maximálnej miere využiť finančné zdroje, ktoré boli Slovenskej republike poskytnuté z predvstupových a povstupových nástrojov Európskej únie,

- hospodárenie verejnej správy vykázané v metodike ESA 95 sa v roku 2004 skončilo schodkom 43 868,0 mil. Sk, čo predstavuje 3,31 % podiel na HDP v bežných cenách,

- konsolidovaný dlh verejnej správy vykázaný k 31.12.2004 v sume 578 071,0 mil. Sk, čo predstavuje 43,6 % HDP, sa oproti roku 2003 zvýšil o 66 301 mil. Sk.

Bratislava jún 2005

OBSAH

Úvod	1
1 Náležitosti Návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2004	2
2 Súhrnné výsledky rozpočtového hospodárenia	2
2.1 Súhrnná charakteristika vývoja ekonomiky Slovenska v roku 2004	2
2.1.1 Ekonomický rast a jeho štruktúra	3
2.1.2 Cenový vývoj a inflácia	6
2.1.3 Vývoj na trhu práce	7
2.1.4 Vývoj obchodnej a platobnej bilancie, zahraničného dlhu a výmenného kurzu ..	9
2.2 Výsledok hospodárenia verejného rozpočtu	9
2.2.1 Vývoj, štruktúra a financovanie štátneho dlhu	12
3 Príjmy štátneho rozpočtu	13
4 Výdavky štátneho rozpočtu	28
4.1 Výdavky štátneho rozpočtu v ekonomickom členení	28
4.2 Výdavky štátneho rozpočtu podľa funkčného členenia	34
5 Rozpočtové vzťahy Slovenskej republiky a Európskej únie	41
6 Výdavky štátneho rozpočtu na výskum a vývoj	45
7 Programové rozpočtovanie	45
8 Financovanie schodku štátneho rozpočtu	46
9 Štátne aktíva a štátne pasíva	48
9.1 Štátne finančné aktíva	49
9.2 Štátne finančné pasíva	50
10 Návrh finančné výpomoci poskytnuté v roku 2004	51
11 Ostatné zložky verejného rozpočtu	52
11.1 Obce	52
11.2 Vyššie územné celky	52
11.3 Sociálna poisťovňa	53
11.4 Štátne fondy	53
11.5 Fond národného majetku SR	54
11.6 Slovenský pozemkový fond	55
11.7 Slovenská konsolidačná, a.s.	55
Záver	56